

Notulen Statenvergadering van 9 mei 2025

Inhoud

Aanwezig		4
1	Opening, mededelingen voorzitter en vaststelling agenda	6
2	Installatie nieuw burgercommissielid	6
3	Spreekrecht externen	6
4	Vragenuur	6
5	Notulen	7
6	Vorraadagenda	7
7	HAMERSTUKKEN	7
7.1	G-25-003 Statenvoorstel Delegatiebesluit Geluidproductieplafonds industrieterreinen van provinciaal belang, brief GS van 18 maart 2025 (GS DOC-00756524)	7
7.2	G-25-004 Statenvoorstel Aanvullende besluitvorming ten behoeve van (minnelijke) grondverwerving fietsverbinding N595 Wittemer Allee, brief GS van 18 maart 2025 (GS DOC-00756381)	7
8	BEHANDELSTUKKEN	7
8.1	P-25-005 Statenvoorstel Aanwijzing van een plaatsvervangend griffier (PS DOC-00773726)	7
8.2	P-25-004 Statenvoorstel Onderzoek inzake kwaliteit uitgevoerde natuurcompensatie in Limburg (PS DOC-00770891)	11
9	Moties vreemd aan de orde van de dag	42
10	Sluiting	57

**Presentielijst van de leden van Provinciale Staten van Limburg voor de vergadering van
9 mei 2025**

Voorzitter

Roemer, E.G.M.

Statengriffier

Pregled, mr. A.O.J.

Leden

Partij

Aanwezig

Absil, mevrouw drs. M.G.J.A.C.
Berghorst, mevrouw mr. A.
Bijnen, H.M. van
Blijlevens, R.P.
Bloi MA, J.M.
Bommel, C.P.G. van
Bosch, M. Th.
Boven, mevrouw I.
Depondt-Olivers, mevrouw M.L.H.
Driessen, R.B.
Franssen, R.F.R.P.
Franssen, R.J.H.
Goossen, I.J.G.
Hanegraaff, dr. M.C.
Hermans, L.J.
Hoks, F.J.R.
Huizing, J.
Jenneskens, MA, mevrouw M.T.P.
Jetten, mevrouw T.G.M.
Jiménez Hastenrath, mevrouw C.L.
Koopman M SEN, mevrouw S.N.
Loomans, ir. P.J.M.
Maillé, S.
Megens, B.J.M.H.
Mertens, mevrouw mr. K.G.M.
Mülders, M.T.G.
Nijenhuis, D.J.
Nijskens, H.L.M.
Pelzer, ing. E.M.
Peters, A.C.P.
Pol, mevrouw H.A. van der
Queisen, A.G.M.
Schoolmeesters, mevrouw A.M.A.
Schyns MSc, P.F.M.
Smeets, C.A.H.
Sol MSc, H.P.A.
Vaessen, L.A.P.
Waajen-Crins, mevrouw drs. A.P.H.
Wesseling, mevrouw A.

CDA
PvdA
PVV
JA21
VVD
BBB
PVV
Partij voor de Dieren
CDA
Forum voor Democratie
BBB
LOKAAL-LIMBURG
BBB
CDA
PVV
PVV
BBB
D66
GroenLinks
PVV
VVD
Horizon
VVD
PVV
GroenLinks
GroenLinks
BBB
VVD
VVD
LOKAAL-LIMBURG
BBB
BBB
BBB
JA21
SP
GroenLinks
D66
CDA
D66

Wetemans, C.C.M.
Wolters, mevrouw L.C.C.M.
Wolters Gregório, J.
Zeedzen, D.

oos limburg
PvdA
SP
BBB

Het college van Gedeputeerde Staten

Roemer, E.M.(CdK)
Caldenberg, M. van
Faassen, L.
Kuntzelaers, J.J.M.
Satijn, S.H.M.
Theuns, M.L.M

Afwezig Statenlenden

Fischer, mevrouw A.M.J.N.
Ijpelaar, W.A.J.
Kuiper, mevrouw L.Y.M.
Schuuring BA, mevrouw E.A.

50PLUS
CDA
SP
PvdA

Afwezig college van Gedeputeerde Staten

Demollin-Schneider

Overige aanwezigen

Nefjodov, T.
Hendriks, mevrouw A.

Notulist

Het Notuleercentrum

1 Opening, mededelingen voorzitter en vaststelling agenda

De voorzitter: Dames en heren, mag ik u vragen uw plaatsen in te nemen? Ik open de vergadering en heet u allen van harte welkom, u aanwezig, mensen die de vergadering volgen via de digitale snelweg. Ik ben ook weer blij dat ook de media vandaag weer vertegenwoordigd is. Hartelijk welkom ook aan u. Ik heb afmeldingen ontvangen vandaag vanuit PS-zijde van de heer IJpelaar, mevrouw Schuur, mevrouw Fischer en mevrouw Kuiper. Van de zijde van GS is mevrouw Demollin afwezig. Daar bent u over geïnformeerd. Ook wil ik mevrouw Demollin via deze weg ook namens Provinciale Staten alle beterschap toewensen en een spoedig herstel. Vanuit Provinciale Staten is er ook een bos bloemen bezorgd of onderweg naar mevrouw Demollin. Er is vandaag ook een fotograaf aanwezig. Dat in verband met agendapunt 2, de installatie van een burgercommissielid. Bij de opening van de vergadering van vandaag is een quorum vereist. De griffier en ik hebben voorafgaande aan de opening van de vergadering geconstateerd dat hieraan is voldaan. Het indienen van moties vreemd aan de orde van de dag kan tot het vaststellen van de agenda. Mij hebben nu vier moties vreemd bereikt. Indien er bij een van de agendapunten hoofdelijk gestemd moet worden, dan gaat dat uiteraard gebeuren en dan beginnen we bij de heer Huizing. Dan komen we aan bij het vaststellen van de conceptagenda. Zoals ik al zei, er zijn vier moties vreemd aan de orde van de dag ingediend. Er ligt een gewijzigde conceptagenda van de Statenvergadering voor. De vraag is of wij deze agenda kunnen vaststellen met elkaar. Dat is het geval. Dan is conform besloten.

2 Installatie nieuw burgercommissielid

De voorzitter: Dan komen we bij de installatie van een nieuw burgercommissielid. Dat zal zijn de heer Nefjodov van de fractie van GroenLinks. Ik verzoek de bodes het nieuw te installeren burgercommissielid naar de interruptiemicrofoon te begeleiden. Aan de orde is de beëdiging of het afleggen van de verklaring en belofte overeenkomstig artikel 14 van de Provinciewet. Daartoe leggen alle nieuw te benoemen Statenleden en burgercommissieleden in handen van de voorzitter de in artikel 14 van de Provinciewet voorgeschreven eed respectievelijk verklaring en belofte af. De heer Nefjodov heeft aangegeven de verklaring en belofte af te leggen. Zeg ik dat goed? Ja. Helemaal goed. Ik zal zo meteen de tekst van de verklaring en belofte voorlezen bij de interruptiemicrofoon. Dan kunt u via de interruptiemicrofoon zeggen: 'Dat verklaar en beloof ik.' 'Ik zweer dat ik, om tot burgercommissielid benoemd te worden, rechtstreeks noch middellijk, onder welke naam of welk voorwendsel ook, enige gift of gunst heb gegeven of beloofd. Ik zweer dat ik, om iets in dit ambt te doen of te laten, rechtstreeks noch middellijk, enig geschenk of enige belofte heb aangenomen of zal aannemen. Ik zweer dat ik getrouw zal zijn aan de Grondwet, dat ik de wetten zal nakomen en dat ik mijn plichten als burgercommissielid naar eer en geweten zal vervullen.'

De heer Nefjodov: Dat verklaar en beloof ik.

De voorzitter: Daarmee bent u hier formeel burgercommissielid geworden. Ik wil u van harte als eerste feliciteren met deze zeer eervolle taak. Ik wens u het allermooiste en vooral ook heel veel plezier daarbij. Ik schors de vergadering, zodat u ook kunt feliciteren. *[applaus]*

[SCHORSING]

3 Spreekrecht externen

De voorzitter: Ik heropen de vergadering. Er zijn geen mensen die zich gemeld hebben voor het spreekuur.

4 Vragenuur

De voorzitter: Er hebben zich evenmin sprekers gemeld voor het vragenuur.

5 Notulen

De voorzitter: Dan komen we bij de notulen. Provinciale Staten wordt gevraagd de notulen van de Statenvergadering van 21 februari 2025 ongewijzigd vast te stellen. Ik kijk even rond of we dat inderdaad kunnen doen. Dat is het geval. Dan is conform besloten.

6 Voorraadagenda

De voorzitter: Agendapunt 6. Provinciale Staten wordt voorgesteld de voorraadagenda ongewijzigd vast te stellen. Ik constateer dat we daartoe kunnen besluiten. Dat is het geval. Dan is conform besloten.

7 HAMERSTUKKEN

7.1 G-25-003 Statenvoorstel Delegatiebesluit Geluidproductieplafonds industrieterreinen van provinciaal belang, brief GS van 18 maart 2025 (GS DOC-00756524)

De voorzitter: Dan komen we bij agendapunt 7, de hamerstukken. Als eerste het Statenvoorstel 'Delegatiebesluit Geluidproductieplafonds industrieterreinen van provinciaal belang' en de brief van GS van 18 maart 2025, onder nummer G-25-003. Ik neem aan dat we daarover kunnen besluiten. Dat is het geval. Dan is conform besloten.

7.2 G-25-004 Statenvoorstel Aanvullende besluitvorming ten behoeve van (minnelijke) grondverwerving fietsverbinding N595 Wittemer Allee, brief GS van 18 maart 2025 (GS DOC-00756381)

De voorzitter: G-25-004, het Statenvoorstel 'Aanvullende besluitvorming ten behoeve van (minnelijke) grondverwerving fietsverbinding N595 Wittemer Allee' en de brief van GS van 18 maart 2025. Ook dat is conform aldus besloten.

8 BEHANDELSTUKKEN

8.1 P-25-005 Statenvoorstel Aanwijzing van een plaatsvervangend griffier (PS DOC-00773726)

De voorzitter: Dan komen we bij de behandelstukken, agendapunt 8. P-25-005 Statenvoorstel 'Aanwijzing van een plaatsvervangend griffier'. In het Presidium hebben we dit agendapunt kunnen toevoegen aan de agenda. Ik heb zojuist begrepen dat de heer Wetemans daar graag het woord over wenst te voeren. Dan is het woord aan de heer Wetemans. De voorzitter van de werkgeverscommissie, de heer Vaessen, zal daar zo dadelijk dan ook op reageren. De heer Wetemans, aan u het woord.

De heer Wetemans (oos limburg): Dank u wel, voorzitter. Dames en heren, leden van Provinciale Staten. Vandaag sta ik voor u om de schijnwerpers te richten op een essentieel, maar vaak onderbelicht aspect van ons provinciale bestuur: de griffier, zijn of haar plaatsvervanger en de gehele Griffie. Waarom is de griffier of zijn plaatsvervanger zo cruciaal? Het antwoord is helder: de griffier is de onafhankelijke secretaris van ons, de Staten. Anders dan de Gedeputeerde Staten staat de griffier volledig ten dienste van de volksvertegenwoordiging. Deze persoon moet de hoeder van onze procedures, de bewaker van onze integriteit en de adviseur van de Staten zijn. De griffier zorgt ervoor dat de vergaderingen ordelijk verlopen, dat besluiten zorgvuldig worden genomen en dat de controlerende en kaderstellende taken van de Staten optimaal worden uitgevoerd. De plaatsvervangend griffier is eveneens van onschatbare waarde. Hij of zij staat klaar om de griffier te ondersteunen en te vervangen waar nodig. Deze continuïteit is van groot belang voor een stabiel en effectief bestuur. Daarom is het van het grootste belang dat wij als Statenleden volledig geïnformeerd worden over de voordracht van een nieuwe griffier of plaatsvervangend griffier. Deze posities

vereisen meer dan alleen administratieve vaardigheden. Ze vragen om integriteit, onafhankelijk en een diepgaand begrip van het openbaar bestuur. Wij moeten als Statenleden kunnen beoordelen of de voorgedragen kandidaat over de noodzakelijke kwaliteiten beschikt om deze verantwoordelijke rol te vervullen. Bij deze beoordeling is het essentieel om naar de achtergrond van de kandidaat te kijken. Heeft iemand een ambtelijke loopbaan, dan brengt diegene vaak een schat aan kennis en ervaring mee op het gebied van bestuurlijke processen en procedures. Komt de kandidaat uit het bedrijfsleven, dan kan hij of zij wellicht een frisse blik werpen en waardevolle managementervaringen inbrengen. Beide achtergronden kunnen een waardevolle bijdrage leveren aan het functioneren van de griffier. Kortom, de griffier, zijn of haar plaatsvervanger en de Griffie vormen het fundament onder een goed functionerende provinciale democratie. Wij hebben daarom het recht en zelfs de plicht om volledig geïnformeerd te zijn over de voordracht van kandidaten voor deze cruciale functie. Alleen dan kunnen we ervoor zorgen dat de juiste mensen op de juiste plaats zitten, ten dienste van al onze inwoners en onze provincie. Dat is in deze niet gebeurd. Het gaat mij niet om de persoon van de griffier, maar om de procedure. Een aantal fracties is buiten het besluitvormingsproces gehouden. Wellicht zijn ook van de andere fracties niet alle Statenleden volledig geïnformeerd of wisten ze niet eens dat vandaag het aanwijzen van de plaatsvervangend griffier op de agenda stond, net zoals het aanwijzen van de griffier een aantal maanden geleden op het laatste moment is toegevoegd aan de agenda, wat ook voor verwarring zorgde. Het is daarom moeilijk ongeïnformeerd, zoals ik in ieder geval ben, een juist oordeel te kunnen vellen. Dank u wel.

De voorzitter: De heer Nijskens.

De heer Nijskens (VVD): Voorzitter, ik zat een beetje in verwarring te luisteren. Vooral die laatste passage. We waren natuurlijk wel geïnformeerd. Ik vind het een beetje raar hoe de woordvoering plaatsvindt over dit punt.

De voorzitter: De heer Wetemans.

De heer Wetemans (oos limburg): Het agendapunt is een paar minuten voor aanvang van de vergadering, neem ik aan, op de agenda gezet. Dat vind ik vrij laat, moet ik eerlijk zeggen. Over de griffier op zich is mij nauwelijks iets bekend. Ik weet dat zij uit de ambtelijke organisatie komt en deze functie blijkbaar ambieert.

De voorzitter: Mevrouw Berghorst.

Mevrouw Berghorst (PvdA): Mijnheer Wetemans, bent u bekend met de procedure die wij doorlopen om een griffier of een plaatsvervangend griffier aan te wijzen? Kunt u mij dat uitleggen, wat de procedure is die wij doorlopen?

De voorzitter: De heer Wetemans.

De heer Wetemans (oos limburg): U wilt mij ondervragen, begrijp ik?

Mevrouw Berghorst (PvdA): Een interruptie is altijd een vraag, mijnheer Wetemans.

De voorzitter: Gaat u verder.

De heer Wetemans (oos limburg): Ik ga ervan uit dat de werkgeverscommissie de gesprekken voert met de beoogde griffiers. Ik weet niet of er meerdere waren, of meerdere mensen zich voor deze functie gemeld hebben, of dat er gesolliciteerd is op de functie, of dat de griffiers zijn aangezocht, de griffier of plaatsvervangend griffier. Ten ultimo wordt in het Presidium besloten of de aanwijzing van de griffier op de agenda komt.

De voorzitter: Een correctie, een feitelijke correctie: het Presidium stelt de conceptagenda vast. De Staten stellen de agenda vast. Mevrouw Berghorst.

Mevrouw Berghorst (PvdA): De werkgeverscommissie. Wat is de functie van die werkgeverscommissie? Niet ieder Statenlid, niet iedere fractie, zit in die werkgeverscommissie. Dat klopt. Maar hoe wordt die werkgeverscommissie aangesteld, mijnheer Wetemans? Weet u dat ook?

De voorzitter: De heer Wetemans.

De heer Wetemans (oos limburg): Als ik diep in mijn geheugen graaf, ga ik ervan uit dat wij als staten die werkgeverscommissie hebben aangesteld.

De voorzitter: Tot slot, mevrouw Berghorst.

Mevrouw Berghorst (PvdA): Ja, dat is correct. De werkgeverscommissie wordt door Provinciale Staten aangesteld met het verzoek om alle personele zaken te regelen, dus ook om sollicitatiegesprekken en functioneringsgesprekken met de griffier te voeren namens de gehele Provinciale Staten. Daarmee bent u dus ook vertegenwoordigd door de werkgeverscommissie.

De heer Wetemans (oos limburg): Nee, de werkgeverscommissie ...

De voorzitter: De heer Wetemans.

De heer Wetemans (oos limburg): Sorry, voorzitter. De werkgeverscommissie voert alle gesprekken, maar ik ga ervan uit dat wij als Staten – wij moeten de beslissing nemen – in ieder geval geïnformeerd worden over waarom de werkgeverscommissie deze griffier of deze plaatsvervangend griffier voordraagt.

De voorzitter: Dank u wel. Ik geef het woord aan de voorzitter van de werkgeverscommissie, de heer Vaessen. Dank u wel, mijnheer Wetemans.

De heer Vaessen (D66): Dank u wel, voorzitter. Het is voor mij ook bijzonder om hier het woord op te voeren vanuit de werkgeverscommissie. Mevrouw Berghorst gaf al het een en ander aan. De werkgeverscommissie is door uw Staten gedelegeerd met het werkgeverschap. Dus het is niet de vraag of wij alsjeblieft daarnaar willen kijken. Nee, wij vullen die werkgeversrol voor en namens Provinciale Staten in. Wat u doet is besluiten die al genomen zijn hier bekrachtigen. Daarnaast hecht ik er waarde aan te zeggen dat eigenlijk alle Griffiemedewerkers – dat geldt ook voor de plaatsvervanger – in eerste instantie onder onze griffier vallen en dat wij als werkgeverscommissie en als Staten wel heel erg nadrukkelijk betrokken zijn bij de werving van de griffier ... Onze rol in het benoemen van een nieuwe plaatsvervanger is wat beperkter. Dus de gesprekken ... Er is een sollicitatieprocedure geweest. Er is een vacature uitgezet. De gesprekken over die vacature zijn gevoerd door P&O uit dit huis en door de griffier, zoals dat gebruikelijk is. Uit de gesprekken komen op een gegeven moment mensen naar voren waarvan men zegt: dit lijken ons geschikte kandidaten. Omdat het dan de plaatsvervanger betreft en wij als Staten waarschijnlijk wat eerder met de plaatsvervanger te maken krijgen, wordt dan ook een gesprek geëntameerd tussen de kandidaat en de werkgeverscommissie, waarin de werkgeverscommissie een oordeel afgeeft: vinden wij dat de selectiecommissie van P&O en Griffie samen hier al een juiste keuze gemaakt heeft? Dat oordeel hebben wij inderdaad gehad, nadat die gesprekken hebben plaatsgevonden. Overigens zijn er door de OR – die was ook betrokken – en de werkgeverscommissie ook gesprekken gevoerd met het Griffieteam om na te gaan: waar zijn jullie naar op zoek, wat willen jullie graag van een nieuwe plaatsvervanger? Dat is ook nadrukkelijk betrokken in de procedure.

De voorzitter: De heer Wetemans.

De heer Wetemans (oos limburg): Ja, in eerste instantie was ik ook van plan om bij de aanwijzing van de griffier mijn verhaal te houden. Wij moeten de beslissing nemen. Het besluit is niet gedelegeerd aan de werkgeverscommissie. Wij moeten dat besluit nemen. Ik ga ervan uit, als wij dat besluit moeten nemen, dat we in ieder geval van de werkgeverscommissie te horen krijgen wat de kwaliteiten van de griffier zijn en waarom de werkgeverscommissie tot het besluit gekomen is. Dat hoeven geen gesprekken te zijn. Dat hoeven geen langdurige verhalen te zijn, maar daar ga ik van uit. Als wij een besluit moeten nemen, moeten we dat terdege kunnen doen. Dan moet dat gewoon gegrond zijn. Ik weet zo goed als niks over de plaatsvervangend griffier.

De heer Vaessen (D66): Voorzitter, mag ik voorstellen dat als we het echt over de procedure willen hebben, over hoe wij nu aan een plaatsvervangend griffier komen, dat we dat niet hier gaan doen naar aanleiding van een aanwijzingsbesluit dat aan de Staten gevraagd wordt, maar dat we dat een keer in de commissie LEO onder het kopje 'bestuur' doen of binnen het Presidium. Maar ik vind dit echt geen pas hebben.

De voorzitter: Tot slot, de heer Wetemans.

De heer Wetemans (oos limburg): Dat is namelijk een van de pijnpunten. Niet alle fracties behoren tot het Presidium.

De voorzitter: Gaat u verder.

De heer Wetemans (oos limburg): Dat is natuurlijk een deficit in deze Staten, dat de fracties ongelijk behandeld worden. Limburg is wat dat betreft een van de weinige Provincies waar deze ongelijke behandeling plaatsvindt. Ik kan me voorstellen dat in een ander gremium de procedure behandeld gaat worden, maar dan wil ik dat wel in een gremium waarin alle fracties vertegenwoordigd zijn.

De voorzitter: Dank u wel. Dat was niet echt een vraag.

De heer Vaessen (D66): Nee. Als ik daarop mag reageren, voorzitter: het staat natuurlijk elk lid van de commissie LEO vrij om onder het kopje 'bestuur' iets te agenderen.

De voorzitter: Dank u wel. Dan gaan we over tot besluitvorming. Ik ga ervan uit dat wij per acclamatie kunnen beslissen. Mevrouw Berghorst.

Mevrouw Berghorst (PvdA): Voorzitter, graag per acclamatie. Maar voordat we daarmee beginnen wil ik wel even – ik hoop dat ik namens heel veel Statenleden hier spreek – een stemverklaring geven. Wat hier zojuist gebeurd is, is volstrekt onacceptabel: om in een openbare vergadering op deze manier over personen een debat te willen voeren, omdat je zelf niet in het Presidium zit, omdat je bent opgestapt en je zetel hebt meegenomen. Volstrekt onacceptabel. Ik wil dat hier nu normeren. Onacceptabel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan gaan we nu over tot besluitvorming per acclamatie. Ik neem aan dat we dat kunnen doen. Dat is conform besloten. Dan gaan we nu over naar de aflegging van de verklaring en de belofte. Ik verzoek de bodes om mevrouw Hendriks naar de middencirkel te begeleiden, zodat mevrouw Hendriks ten overstaan van mij de verklaring en belofte kan afleggen. 'Ik verklaar dat ik, om tot plaatsvervangend griffier benoemd te worden, rechtstreeks noch middellijk, onder welke naam of welk voorwendsel ook, enige gift of gunst heb gegeven of beloofd. Ik verklaar en beloof dat ik, om iets in dit ambt te doen of te laten, rechtstreeks noch middellijk, enig geschenk of enige belofte heb aangenomen of zal aannemen. Ik beloof dat ik getrouw zal zijn aan de Grondwet, dat ik de wetten zal nakomen en dat ik mijn plichten als plaatsvervangend griffier naar eer en geweten zal vervullen.'

Mevrouw Hendriks: Absoluut. Dat verklaar en beloof ik.

De voorzitter: Dan mag ik u van harte feliciteren en dat onderstrepen met een mooie bos bloemen. Vooral heel veel plezier gewenst. Ik schors de vergadering, zodat iedereen even kan feliciteren. [*applaus*]

[SCHORSING]

8.2 P-25-004 Statenvoorstel Onderzoek inzake kwaliteit uitgevoerde natuurcompensatie in Limburg (PS DOC-00770891)

De voorzitter: Dames en heren, als ik u mag vragen uw plaatsen in te nemen, dan gaan we verder met de vergadering. Ik heropen de vergadering. Aan de orde is het Statenvoorstel P-25-004, Statenvoorstel 'Onderzoek inzake kwaliteit uitgevoerde natuurcompensatie in Limburg'. Conform het spreektijdenoverzicht geef ik graag als eerste het woord aan mevrouw Waajen van het CDA.

Mevrouw Waajen-Crins (CDA): Dank u wel, voorzitter. Het is natuurlijk hartstikke goed dat dat onderzoek plaats heeft gevonden. Ik wil ook wel even zeggen dat we uit dat onderzoek mogen constateren dat er ook heel veel goed gaat. We zijn er heel erg goed in bij de overheid – wij als Staten kijken ook heel kritisch naar onszelf – precies een paar punten die niet goed gaan heel erg groot te maken, waardoor mensen het idee kunnen krijgen dat het allemaal erg veel kommer en kwel is. Ik wil dat idee aan de voorkant meteen even weghalen: er gaat al heel veel goed. Ook dat blijkt uit het onderzoek. We zijn wel een betrouwbare overheid. We willen heel graag een betrouwbare overheid zijn. Dat betekent dat als wij regels maken en afspraken maken, het belangrijk is dat wij ons daar zelf als overheid ook aan houden. De aanbevelingen in het onderzoek onderschrijven we en die nemen we zeer ter harte. We kunnen wat dat betreft het besluit dat voorligt dan ook steunen.

De voorzitter: Dit is een mooi moment om de heer Megens een vraag te laten stellen. Mijnheer Megens.

De heer Megens (PVV): Dank u wel, voorzitter. Ik hoor dat er heel veel goed gaat. Welke concrete punten gaan er allemaal goed? Kunt u ze even benoemen?

De voorzitter: Mevrouw Waajen.

Mevrouw Waajen-Crins (CDA): Het gaat mij nu te ver om heel concreet op detailniveau in alle casussen te benoemen wat er goed gaat. Het ging mij meer om het algemene beeld, dat ik graag naar mensen van de overheid wil wegzetten, ook van ons hier in deze Statenzaal. Ik heb overigens ... Nee, dat kan ik nu nog niet doen, voorzitter. Kan ik al op de conceptmotie reageren, die de heer Megens gaat voorleggen? Nee, hè?

De voorzitter: Hij is nog niet ingediend.

Mevrouw Waajen-Crins (CDA): Dat kan ik nog niet doen, maar ik voel dat wel heel sterk.

De voorzitter: Ik ben benieuwd hoe u het gaat verwoorden.

Mevrouw Waajen-Crins (CDA): U komt zo meteen waarschijnlijk met een motie, die eigenlijk ingaat op een aanbeveling die al klip-en-klaar in het onderzoek staat. In die zin zou ik de vraag ook aan u terug willen stellen ...

De voorzitter: Dat mag u dan dadelijk doen als de heer Megens aan het woord is.

Mevrouw Waajen-Crins (CDA): O, dat mag ik dadelijk doen. Dan houd ik dat nog even voor me.

De voorzitter: De heer Megens.

De heer Megens (PVV): Dank u wel, voorzitter. Ik hoor dat er dus heel veel goed gaat. Ik denk dat de mensen thuis juist nu benieuwd zijn wat er dan allemaal goed gaat. Ze lezen altijd: de natuur staat er slecht voor. Ik zou het toch prettig hebben gevonden als nu wel een antwoord was gekomen op de vraag: wat gaat er wel allemaal goed?

De voorzitter: Mevrouw Waajen.

Mevrouw Waajen-Crins (CDA): Dank u wel, voorzitter. Het beeld dat ik wil voorkomen is dat mensen denken dat er gewoon niks gebeurt, dat niks wordt uitgevoerd en dat er niks goed gaat. Er gaat heel veel goed. Op een paar projecten kan er nog een tandje bij en moeten we het beter doen. Het ging mij meer, mijnheer Megens, om het algemene beeld. Van uw partij is bekend dat u het beeld het liefst andersom weergeeft.

De voorzitter: De heer Megens.

De heer Megens (PVV): Dank u wel, voorzitter. Volgens mij hoor ik hier dat wij vinden dat de natuur in slechte staat zou zijn. Volgens mij bent u het met me eens dat wij hier altijd benoemen dat die natuur niet in een zodanig slechte staat is als wat u nu zegt dat wij schetsen.

Mevrouw Waajen-Crins (CDA): Mijnheer Megens, het gaat mij meer om het proces waarin wij werken aan natuurcompensatie en verbetering. Daarvan wil ik zeggen dat er een heleboel goed gaat. Gaat het met natuur in zijn algemeenheid goed? Nee, dat kan altijd beter en dat moet ook beter. Dat is ook het CDA-standpunt.

De voorzitter: Gaat u verder.

Mevrouw Waajen-Crins (CDA): Dank u wel, voorzitter. Ondanks dat er heel veel goed gaat en ook in de uitvoering heel veel goed gaat, kan het natuurlijk altijd beter. Daarom zijn wij ook blij met het onderzoek en de aanbevelingen. We hebben toch nog een aantal vragen. Hoe is nu geborgd dat we niet weer wat steken laten vallen mogelijk in die uitvoering? We doen nu incidenteel een inhaalslag, maar hoe zorgen we nou dat we structureel voldoende mensen en middelen ter beschikking hebben om de afspraken die we zelf als overheid hebben gemaakt na te komen? Dat is nog even een vraag die ik heb bij dit stuk. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Dan geef ik nu het woord aan de heer Loomans namens de fractie van Horizon.

De heer Loomans (Horizon): Voorzitter, ik sta hier vandaag met een dubbel gevoel. Aan de ene kant ben ik heel blij dat er onderzoek gedaan is naar de kwaliteit van de uitgevoerde natuurcompensatie in Limburg. Ik zou de Statenonderzoeker daar graag mee willen complimenteren. Maar tegelijkertijd vind ik de constatering uit dit onderzoek teleurstellend, zeker omdat ik in de afgelopen jaren meerdere malen aandacht heb gevraagd voor natuurcompensatie en ik keer op keer te horen heb gekregen dat – in mijn eigen woorden – alles volgens afspraak is en wordt uitgevoerd en het proces onder controle is. Dit onderzoek laat echter zien dat de werkelijkheid aanzienlijk minder rooskleurig is. Ik wil hier vandaag niet te lang stil blijven staan bij wat er in het verleden allemaal fout gegaan is, maar wil me liever bezighouden met de vraag hoe we ervoor kunnen zorgen dat we het in de toekomst wel goed gaan doen, hoe we op een eerlijke manier natuur die verloren gaat binnen acceptabele tijd met fatsoenlijke slagingskansen compenseren. Daarbij hebben we het voordeel dat we als PS en GS zelf in de hand hebben *hoe* we dat beter gaan doen. Per slot van rekening bepalen wij zelf via de provinciale verordening hoe wij om willen gaan met de wettelijke

en bovenwettelijke natuurcompensatie. Horizon is van mening dat de huidige verordening om meerdere redenen tekortschiet. Laat ik twee voorbeelden geven. Als eerste blijkt uit de verordening dat de waarde van het verlies aan natuur uitsluitend gecompenseerd wordt in kwantiteit, met een toeslag in extra oppervlak, en niet door een extra investering in het versneld ontwikkelen van de kwaliteit van de gecompenseerde natuur, iets wat gerealiseerd zou kunnen worden door hogere inrichtingskosten en een aanzienlijk langere en intensievere beheerperiode in rekening te brengen. Per slot van rekening hangt er aan een fles met vijftig jaar oude whisky een heel ander prijskaartje dan aan een fles vijf jaar oude whisky. Dan mag er aan het vernietigen van een meer dan vijftig jaar oud ecosysteem ook een ander prijskaartje hangen dan aan een snel vervangbare groenstrook. Een tweede voorbeeld is dat tot mijn verbazing voor iedere hectare gecompenseerde natuur – het maakt niet uit welke categorie natuur verloren is gegaan of om welke locatie in Limburg het gaat – er voor tien jaar beheer een bedrag van € 4.847 in rekening wordt gebracht. Oftewel afgerond € 485 per hectare per jaar. Nu ik dit bedrag gezien heb, verbaast het mij ook niet dat de staat van veel van de gecompenseerde natuur ondermaats is. Voorzitter, in de commissievergadering heeft de Gedeputeerde al aangegeven dat hij de uitkomsten van dit onderzoek onderkent en aangegeven dat het College het beter gaat doen. Helaas, daar zijn ze weer: de woorden verbeteren, beter, meer, minder en wat er verder nog aan vage en weinig concrete termen genoemd kan worden. Ik wil daar geen genoeg mee nemen en verwacht veel concretere maatregelen en doelstellingen te zien. Aangezien ik niet de verwachting heb dat wij hier vandaag even tussen de soep en de aardappels door de provinciale verordening gaan herzien, wil ik wel graag van de Gedeputeerde de toezegging dat het College de regelgeving rondom natuurcompensatie gaat aanscherpen en concretiseren en deze vervolgens in Q4 2025 ter bespreking en accordering aanbiedt aan PS. Dan heb ik het dus over de provinciale verordening, zoals beschreven in bijlage 9 van de Omgevingsverordening, het 'besluit normbedrag financiële natuurcompensatie Limburg' en alle onderliggende documenten. Ik hoor graag van de Gedeputeerde of hij bereid is deze toezegging te doen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Loomans. Dan geef ik nu het woord aan mevrouw Mertens namens de fractie van GroenLinks.

Mevrouw Mertens (GroenLinks): Dank u wel, voorzitter. Natuurcompensatie, beste collega's, is een fenomeen dat zich voordoet op het moment dat in het Natuurnetwerk Limburg plannen of activiteiten mogen worden ontwikkeld die van groot openbaar belang zijn en waarvan de realisatie niet op een andere plek of op een andere manier mogelijk is. Als gevolg daarvan wordt het natuurnetwerk op die plek vernietigd. Het Limburgse Natuurnetwerk is onderdeel van het Nederlandse Natuurnetwerk. Dat netwerk kenden we hiervoor onder de naam ecologische hoofdstructuur. Het is in het leven geroepen om de achteruitgang van de biodiversiteit te stoppen. Het is een samenhangend netwerk van internationaal en internationaal belangrijke, duurzaam te behouden ecosystemen. Dus in dit netwerk heeft de natuur in feite voorrang. Dat wil dan ook zeggen dat als besloten wordt om toestemming te geven voor zo'n plan of een project, we dat plan of project een groter openbaar belang toekennen dan het behouden van de biodiversiteit en nationaal belangrijke ecosystemen op die plek. Als provinciale overheid, die enerzijds ervoor moet zorgen dat het areaal, de samenhang en de natuurwaarde in dat natuurnetwerk behouden blijft en ook bevoegd gezag is voor het verlenen van vergunningen die het vernietigen van die natuur als gevolg hebben, hebben wij een zwaarwegende taak om behoud van natuur zorgvuldig af te wegen tegen andere publieke belangen. Als je die afweging hebt gemaakt en je komt als overheid tot het besluit dat de natuur op die plek van ondergeschikt belang is, dan moet je er natuurlijk ook op kunnen vertrouwen dat uitvoering van eigen regels, in dit geval natuurcompensatie, op orde is. Wie in de bijlage van de Omgevingsverordening over de natuurcompensatie duikt, kan lezen dat wij een onderscheid maken tussen vier categorieën natuur. Je hebt snel vervangbare natuur met een ontwikkelingstijd van minder dan 2 jaar. Je hebt gemakkelijk vervangbare natuur met een ontwikkelingstijd van minder dan 5 jaar. Je hebt matig vervangbare natuur met een ontwikkelingstijd van tussen de 25 en 100 jaar. En je hebt moeilijk of niet vervangbare natuur met een ontwikkelingstijd van meer dan 100 jaar. Er is dus natuur die snel te vervangen is, zoals verbindingsruigte, maar er is ook natuur die pas weer ontwikkeld is na 100 jaar. Dat zijn de bossen, zoals de bronbossen en de

eiken-haagbeukenbossen. Gemakkelijk of moeilijk vervangbaar hangen we dus op aan de tijd dat bepaalde natuurtypen nodig hebben om te ontwikkelen of uit te groeien tot de complexe ecosystemen die ze herbergen. Het onderzoek dat de Statenonderzoeker voor ons heeft uitgevoerd ging niet over deze categorieën, maar je kunt je natuurlijk wel afvragen waarom we het mogelijk maken om natuur die 50 of 100 jaar nodig heeft om te ontwikkelen te vernietigen. Wellicht dat dat voer kan zijn voor discussie op een later moment. Compensatie moet volgens de Omgevingsverordening in beginsel financieel gebeuren en als dat niet kan of niet wenselijk is, dan moet compensatie in natura plaatsvinden. Je zou verwachten dat dit een logische volgorde is, omdat we heel veel kennis over het natuurnetwerk in huis hebben, maar jammer genoeg is dat niet het geval, want de Provincie wordt op deze manier met een grote verantwoordelijkheid belast en die verantwoordelijkheid hoort eigenlijk bij degene te liggen die die activiteit juist mag uitvoeren. In het Programma Natuur staat ook dat we de natuurcompensatie minder aantrekkelijk willen maken door compensatie in natura de voorkeur te geven boven financiële compensatie. Wat GroenLinks betreft komt GS ook zeer snel met een voorstel om dat om te draaien. Zoals in een commissievergadering al door ons is benaderd zou financiële compensatie ook helemaal geschrapt mogen worden. Voorzitter, wat ons betreft mag dit onderwerp of de opvolging hiervan de hoogste prioriteit krijgen. Wat betreft de aanbevelingen die de Controlecommissie aan GS heeft gedaan wil ik nog kort stilstaan bij enerzijds de uitwisseling van de informatie tussen GS en PS. GS wordt aanbevolen om elk jaar een overzicht van de stand van zaken van natuurcompensatieprojecten te geven. Dat kan het doen in de P&C-cyclus of apart. Nu heeft GS ervoor gekozen om dat in de P&C-cyclus te doen, maar wat GroenLinks betreft zouden we dat eigenlijk veel liever op een apart moment zien. Natuurcompensatie verdient omwille van het feit dat het onze opgave is als overheid om voor die natuur te zorgen ook de aandacht om het apart te behandelen.

De voorzitter: Komt u tot een afronding?

Mevrouw Mertens (GroenLinks): Ik kom tot een afronding. Er was namelijk nog één punt dat ik wilde maken over de voortgangsrapportages.

De voorzitter: Dan heel kort.

Mevrouw Mertens (GroenLinks): Heel kort. GS zegt ook dat in de voortgangsrapportages van de grote projecten er ook gesproken wordt over natuurcompensatie of de voortgang te zien is, maar dat is voor ons niet voldoende. Daar wordt alleen maar gesproken over het aantal hectares. Wij zouden namelijk ook graag zien dat wordt ingegaan op de status van de ontwikkeling. Ik zou graag willen weten of GS daar toch niet in zou willen voorzien. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Mertens. Dan geef ik nu het woord aan de heer Megens namens de fractie van de PVV.

De heer Megens (PVV): Dank u wel, voorzitter. In de commissie gaf ik al aan: de uitvoering rammelt aan alle kanten. Controles zijn te laat of blijven uit. Maar vandaag wil de PVV het hebben over het feit dat op dit belangrijke dossier er sprake is van onduidelijkheid over de tot nu toe uitgegeven middelen aan natuurcompensatie. Zo kon de Gedeputeerde ons geen duidelijk antwoord geven in de commissie op de simpele vraag hoeveel geld er nu eigenlijk op de plank ligt bij de terreinbeherende organisaties en bij de Provincie zelf. Dat vinden wij zorgelijk. Heeft het College inmiddels wel zicht hierop en kunnen wij hier een overzicht van krijgen? De Gedeputeerde gaf ook aan dat voor de uitvoering van de aanbevelingen weer meer geld nodig is, maar liefst 7 ton. Voorzitter, ik herhaal: maar liefst 7 ton. Waar gaat dat geld vooral naartoe? Gaat dit naar extra handjes in het veld? Is dit de reden dat er geen goede uitvoering is geweest? Waar halen we überhaupt die extra handjes straks vandaan? Voorzitter, tot slot. Wij vragen een duidelijk antwoord van het College hierop. Wij zijn bang dat geld dat bedoeld is voor natuurcompensatie verdwijnt aan ambtelijke kosten. Wij willen dat middelen daadwerkelijk worden besteed aan wat echt nodig is. Hiervoor dienen we dan ook een motie in. Een motie die vraagt om een helder beeld te krijgen van de middelen die

nog op de plank liggen voor natuurcompensatie, bij zowel de Provincie als bij de terreinbeherende organisaties. De PVV wil duidelijkheid, want als het College geld vraagt, moeten ze ook laten zien wat er nog op de plank ligt. Dan zal ik nu het dictum van de motie voorlezen. 'Verzoeken het College van Gedeputeerde Staten om binnen twee maanden een openbaar overzicht aan Provinciale Staten te verstrekken van het totaal aan toegezegde en ontvangen financiële natuurcompensatiebedragen sinds 2017, de mate waarin deze middelen inmiddels zijn besteed per project of per uitvoeringsinstantie en het resterende bedrag dat nog niet is ingezet of is geoormerkt, en hier expliciet ook het aandeel van middelen te vermelden dat nog bij derden, zoals de TBO, staat geparkeerd. Em gaat over tot de orde van de dag.' Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Megens. Er zijn nog vragen voor u. Mevrouw Waajen.

Mevrouw Waajen-Crins (CDA): Dank u wel, voorzitter. Mijnheer Megens, volgens mij heeft u in de commissie deze vraag, zoals u hem nu in de motie verwoordt, niet technisch gesteld, niet voor de commissie en niet tussen de commissie en nu. Waarom niet?

De voorzitter: Mijnheer Megens.

De heer Megens (PVV): Dank u wel, voorzitter. Dan zou ik de notulen even nalezen, want ik heb daar wel degelijk gevraagd welke middelen er nog op de plank liggen.

De voorzitter: Mevrouw Waajen.

Mevrouw Waajen-Crins (CDA): En u heeft niet overwogen om tussentijds nog een keer daarnaar te vragen, er een technische vraag van te maken? U vond het belangrijker om er nu een motie van te maken?

De voorzitter: Mijnheer Megens.

De heer Megens (PVV): Dank u wel, voorzitter. Volgens mij gaan wij zelf over de moties die wij hier willen indienen. Als ik een duidelijk antwoord had gehad in de commissie, waar ik de vraag stelde, hoefde ik niet via achterkamertjes technische vragen te gaan stellen. Mijn achterban wil weten wat er nog op de plank ligt.

Mevrouw Waajen-Crins (CDA): Dank u wel. Volgens mij zijn technische vragen geen achterkamertjeszaken. Dat kan ook volledig openbaar. Mijn laatste vraag aan u is: in de aanbevelingen staat gewoon letterlijk waartoe u nu in de motie oproept. Vindt u daarmee uw eigen motie niet overbodig?

De voorzitter: Mijnheer Megens.

De heer Megens (PVV): Dank u wel, voorzitter. Dit waren twee vragen volgens mij. Nee, ik vind de motie niet overbodig, want dan had ik hem niet gesteld.

De voorzitter: Mevrouw Berghorst.

Mevrouw Berghorst (PvdA): Ik vraag me af of de vraag die u stelt niet gewoon in de jaarstukken wordt beantwoord. Staat niet gewoon in de jaarstukken het overzicht van de inkomsten en de uitgaven van het afgelopen jaar en staan niet gewoon in de begroting de geplande uitgaven en de geplande inkomsten van het komende jaar? U doet net een oproep om niet nog meer geld 'in ambtenaren te stoppen', maar als het gewoon in de jaarstukken en de begroting staat, zet u nu weer iemand aan het werk voor een vraag die al beantwoord is. Hoe ziet u dat?

De voorzitter: De heer Megens.

De heer Megens (PVV): Dank u wel, voorzitter. Volgens mij bespreken we hier vandaag het rapport en wil ik vandaag hier een antwoord op, zodat ik bij de jaarstukken ook kan kijken: klopt het daadwerkelijk wat er allemaal gesteld wordt.

De voorzitter: Mevrouw Berghorst.

Mevrouw Berghorst (PvdA): Maar de jaarstukken zijn al openbaar. Heeft u er al in gekeken, of het erin staat?

De voorzitter: De heer Megens.

De heer Megens (PVV): Voorzitter, de jaarstukken gaan we pas bespreken in de commissie. Ik ga hier nog geen vooruitkijkje nemen op de jaarstukken. Laten we dat op een later moment doen. We hebben het hier nu over de natuurcompensatie.

De voorzitter: Tot slot, mevrouw Berghorst.

Mevrouw Berghorst (PvdA): Dan concludeer ik dat u nog niet gekeken heeft.

De voorzitter: De heer Franssen heeft ook nog een vraag.

De heer Franssen (BBB): Dank u, voorzitter. Mijnheer Megens, in het laatste punt stelt u expliciet het aandeel van middelen te melden dat nog bij TBO's geparkeerd staat, bij derden. Kunt u uitleggen hoe u dat precies bedoelt?

De voorzitter: De heer Megens.

De heer Megens (PVV): Dank u wel, voorzitter. Ja, dat kan ik uitleggen. Ik had het in mijn betoog net al aangegeven. Het gaat hier echt over de middelen die gereserveerd zijn voor die natuurcompensatie, waar hier het onderzoek over is gegaan. Dat zijn de middelen. Niet alle middelen voor natuur, maar echt hier voor die natuurcompensatie.

De voorzitter: De heer Franssen.

De heer Franssen (BBB): Dank u, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Megens. Dan geef ik nu het woord aan mevrouw Wesseling namens de fractie van D66.

Mevrouw Wesseling (D66): Dank u wel, voorzitter. Onze natuurcompensatie kan beter. Hoewel de resultaten van het onderzoek zorgelijk zijn, is D66 erg blij met dit onderzoek en met de scherpe conclusies en aanbevelingen. Op deze manier kunnen we een grote slag gaan maken in het verbeteren van onze natuurcompensatieprojecten. We willen dan ook nogmaals onze waardering uitspreken richting de Statenonderzoeker en het onderzoeksbureau. Als Staten zijn we er al langer bang voor dat de uitvoering van natuurcompensatie niet goed verloopt. Monitoring blijft achter, verantwoordelijkheden zijn onvoldoende belegd en informatievoorziening schiet tekort. Er is veel geld nodig om die kwaliteit van natuurcompensatieprojecten te verbeteren. Hoewel het goed is dat dat met dit rapport naar boven komt, verbaast deze vraag om geld D66 toch wel een beetje, want bij de schriftelijke vragenronde van de Najaarsnota 2024 vroeg D66 al naar het beschikbare budget voor het borgen van de kwaliteit van natuurcompensatieprojecten, waarop we het antwoord kregen dat er nog voldoende budget was, namelijk € 925.000. Hoe verklaart het College dat dit geld is blijven liggen, terwijl wel budget nodig is? Is dit budget

nog steeds beschikbaar? De Gedeputeerde gaf bij de commissiebehandeling aan dat € 700.000 nodig is voor het oppakken van de aanbevelingen. Kan het budget van die € 925.000, dat nog ergens in een potje zit, niet gelijk worden aangewend om die aanbevelingen uit te voeren? Hoe komt de Gedeputeerde eigenlijk op dit bedrag? Dat omdat we dit niet terugzagen in de stukken. Tot slot, D66 is heel blij dat het College de aanbevelingen wil overnemen en PS wil informeren over de planning en voortgang hiervan. Bescherming van onze natuur vraagt om duidelijke afspraken en ook een stevige uitvoering. Dit rapport is daarbij een heel mooi startpunt.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Wesseling. Dan geef ik nu het woord aan mevrouw Berghorst namens de Partij van de Arbeid.

Mevrouw Berghorst (PvdA): Voorzitter, collega's, bij besturen hoort soms ook moeilijke besluiten nemen: besluiten die je achterban verdelen, besluiten die soms ingaan tegen het standpunt van je landelijke partij of je lokale volksvertegenwoordigers. Als Statenlid doe je dat in het belang van Limburg. Voorzitter, dat kan soms behoorlijk schuren. Voor de PvdA schuurt dat het meest als economische belangen, werkgelegenheid of bereikbaarheid botsen met het behouden van natuur en een gezond leefklimaat. Dat was zo bij de besluiten over de Buitenring, de windmolens in Venlo, MAA, VDL Nedcar en ik zie nu ook alweer dossiers aankomen waar dit thema gaat spelen. Voor de PvdA is natuurcompensatie dan een belangrijk instrument. Het is zelfs een randvoorwaarde voor de steun van de PvdA bij dit soort besluiten. Soms is het zelfs zo belangrijk dat we als partij ook inzetten op extra natuurcompensatie, bijvoorbeeld via een motie. Provinciale Staten, maar belangrijker nog, onze inwoners, moeten ervan op aan kunnen dat de natuurcompensatiemaatregelen goed worden uitgevoerd, dat we beheer en onderhoud goed regelen, dat we daar een proces voor inrichten, dat we de voortgang monitoren en dat we daar ook voldoende budget voor regelen. Dat mogen wij van private partijen verwachten die natuur moeten compenseren en dat mogen we al helemaal verwachten van een overheid die daarin zelf het goede voorbeeld moet geven. Maar, voorzitter, bij de PvdA bestond al langer twijfel over hoe natuurcompensatie wordt uitgevoerd. Statenlid Kuntzelaers en ik keken vreemd op toen we bij de besluitvorming over het windmolenpark in Venlo constateerden dat een van de windmolens gepland stond in een gebied bestemd voor natuurcompensatie bij een ander project. De natuurcompensatie was nog niet gerealiseerd, dus dan compenseren we die natuur gewoon wel op een ander plekje. Dat was de redenering. Het is eigenlijk een beetje een soort balletje/balletje met natuurcompensatiegebieden. De vraag is dan: hoe houd je daar nou regie op? Een half jaar later weet niemand meer: o ja, we hadden dat compensatiegebiedje verplaatst naar een ander gebied, maar hoe voeren we dat dan uit? De echte alarmbellen gingen af toen we zagen hoe natuurcompensatie bij VDL Nedcar eruitzag. Voorzitter, twintig babyboompjes en een bijenhotel, dat is geen natuur. Mijn achtertuin heeft een hogere natuurwaarde dan wat daar gerealiseerd is. Dat is voor de PvdA – dat zult u begrijpen – extra pijnlijk, omdat wij ondanks grote weerstand in onze achterban en ook bij onze landelijke politieke partij in het belang van de werkgelegenheid in Limburg besloten om het Sterrebos voortijdig te kappen, met als geruststellende gedachte dat de natuur die verloren zou gaan ruimhartig gecompenseerd zou worden. Voorzitter, belofte maakt schuld. Wij verwachten van dit College dat zij ervoor zorgt dat de natuurcompensatiebeloften hier fatsoenlijk gerealiseerd worden en onderhouden worden en dat dit ook gaat gebeuren bij die andere natuurcompensatiegebieden die kwalitatief of kwantitatief onvoldoende blijken. Graag daarop een reactie van het College. De PvdA is blij met het voorliggende onderzoek, maar tegelijkertijd zijn we enorm teleurgesteld door de conclusies, want duidelijk blijkt dat wij de boel niet op orde hebben. Daarmee heeft het instrument natuurcompensatie haar waarde voor de PvdA een beetje verloren. Het is goed dat het College zelf ook concludeert dat het beter moet. De aanbevelingen worden door het College overgenomen en dat stemt op zich tevreden, maar dat neemt de zorgen bij de PvdA nog niet weg. Het verleden heeft inmiddels aangetoond dat het overnemen van onderzoeksaanbevelingen niet automatisch ook leidt tot verandering. De Rekenkamer heeft heel wat onderzoeken gepubliceerd over bijvoorbeeld het beheer en onderhoud van onze provinciale wegen en concludeerde onderzoek op onderzoek dat het niet op orde was. De Rekenkamer doet ook continu de aanbeveling om de informatievoorziening aan Provinciale Staten te verbeteren. Je mag je toch afvragen hoe het toch kan dat

dat in ieder onderzoek van de Rekenmaker terugkomt. Wij verwachten van dit College dat zij de waarde van het instrument natuurcompensatie op korte termijn gaat herstellen. De PvdA wil daarvoor een plan van aanpak zien, dat aan PS mag worden voorgelegd. Dat mag in de commissie, hoeft niet in de Staten. Een plan waarin alle aanbevelingen van dit onderzoek terugkomen en waarmee we een transparant proces ontwikkelen om te komen tot natuurcompensatie, dat bovendien door ons te volgen en te controleren is. En ja, dat kan via de P&C-cyclus, maar dat heeft onze voorkeur niet, want bij de P&C-cyclus krijgen wij een enorme berg aan informatie en dan zou dit maar zo weer eens kunnen verdwijnen in de grote hoop. Voor ons is het daarom belangrijk dat er een apart proces of een apart stuk wordt ingericht op basis waarvan wij kunnen controleren. Voorzitter, ik krijg een vraag.

De voorzitter: Dan ga ik de heer Megens daartoe de gelegenheid geven. Aan u het woord.

De heer Megens (PVV): Dank u wel, voorzitter. Ik kreeg net een interruptie: hebt u de jaarstukken niet gelezen? Dit is nou precies waarom wij vragen om een overzicht van die financiële middelen die nog geparkeerd staan, zodat ze niet in die grote hoop geparkeerd blijven en niet opvallen.

De voorzitter: Mevrouw Berghorst.

Mevrouw Berghorst (PvdA): Wat fijn om te horen dat we het eens een keer met elkaar eens zijn dan, mijnheer Megens.

De voorzitter: De heer Megens.

De heer Megens (PVV): Dank u wel, voorzitter. Dan kan ik concluderen dus dat mevrouw Berghorst mijn motie gaat steunen.

Mevrouw Berghorst (PvdA): Dat zou ik erg voorbarig vinden, voorzitter. Dank u wel.

De voorzitter: Ik ben benieuwd. Ik ga het zien straks. Er is ... O nee, ik dacht dat u voor een vraag kwam, maar ik geef inderdaad nu het woord aan mevrouw Koopman namens de VVD.

Mevrouw Koopman (VVD): Dank u wel, voorzitter. Ik dacht: ik moet een stukje wandelen, dus ik begin alvast.

De voorzitter: Helemaal goed.

Mevrouw Koopman (VVD): Dank u. Het onderzoek inzake de kwaliteit van de uitgevoerde natuurcompensatie. Daaruit bleek natuurlijk dat het aan het maken van goede compensatieafspraken, het nakomen van afspraken, monitoring en het stellen van concrete termijnen en duidelijke voorwaarden schortte. In ieder geval, een van deze natuurcompensatieprojecten werd de buur van een van onze inwoners van Limburg. Een idyllisch plekje. Daar kwam een heel mooie fruitboomgaard langs en een boerenhaag. Maar helaas, het idyllische werd toch wel wat verstoord, want er was helaas geen onderhoud. Dat betekent dat er een boomgaard was waar niet naar omgekeken werd en de boerenhaag kreeg geen onderhoud, behalve dan dat deze bewoners dit zelf moesten gaan doen. Dat betekent jaarlijks 50 meter met je eigen tuingereedschapjes hoofdzakelijk de meidoorn lekker snoeien. Als natuurcompensatie op een specifieke wijze wordt uitgevoerd en je kent een bepaalde natuurwaarde toe, maar je geen onderhoud pleegt, dan is dat weggegooid geld. Dat is dan betaald door de belastingbetaler. Ook dat is onnatuurlijk voor een VVD'er. De Provincie heeft wat meidoornsteekjes laten vallen wat ons betreft. Uit het rapport komen conclusies en aanbevelingen. In de commissievergadering hebben wij gevraagd aan de Gedeputeerde, toen hij aangaf dat 7 ton nodig was om deze aanbevelingen te gaan oppakken, daar per conclusie en aanbeveling een specificatie van te geven. De Gedeputeerde gaf toen aan: ik wil me eigenlijk meer richten op beheer, een

stuk toezicht, realisatie. Kan de Gedeputeerde, via u, voorzitter, het overzicht verstrekken van de verdeling van kosten van die 7 ton? En dan nog een tweede vraag: kan de Gedeputeerde aangeven hoe ervoor gezorgd gaat worden dat de Provincie een prettige, verantwoordelijke buur voor haar inwoners naast een Limburgs provinciaal natuurcompensatiegebied zal zijn? Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Koopman. Dan geef ik nu het woord aan de heer Wolters Gregório namens de SP.

De heer Wolters Gregório (SP): Dank u wel, voorzitter. Goedemorgen allemaal. Met ons vroegen vele Limburgers zich al af hoe het toch zit met ons proces rondom natuurcompensatie. Als we ergens natuur gaan slopen voor sociale of economische activiteiten, dan moeten wij dat elders weer in balans brengen, net zoals je thuis geld dat je uit je portemonnee haalt met datzelfde bedrag moet bijvullen. Het zou mooi zijn als nieuwe aanplant ook eerder is gerealiseerd dan de ontwikkeling op de plek van de natuurvernietiging zelf. Ook zou je als Limburger verwachten dat wanneer een bedrijf of een andere partij de aanvrager van zo'n project is, hij zelf aan de lat staat voor de fysieke compensatie en zich er niet makkelijk van af kan maken. Goed dat er nu een gedegen onderzoek ligt. Daarom ook namens onze fractie de complimenten aan de Statenonderzoeker. Wat ook fijn is, is dat alle conclusies en aanbevelingen door GS worden overgenomen. We hadden niet anders verwacht na het lezen van het onderzoek. Zeker met onze voorbeeldfunctie moeten wij ons gewoon aan gemaakte afspraken en wetgeving houden. Jammer dat dat tot nu toe vaak niet is gelukt door een verkeerd proces. We zijn dan ook benieuwd naar een nieuw concreet plan van aanpak en hoe we dit beter gaan vastleggen. We zien daar graag twee zaken duidelijk in terugkomen. Ik zal ze hier alvast even als vraag stellen. De eerste is hoe we de uitvoering wel goed gaan controleren en handhaven en hoeveel middelen daarvoor beschikbaar worden gemaakt. Als de bedragen nu nog niet bekend zijn, mag u daar ook schriftelijk op terugkomen. Hoe gaat de controle niet ten koste van onze VTH-capaciteit elders? Uitvoeringskracht is het tweede heikele thema. We zien in de nabije toekomst niet genoeg arbeiders om het natuurbeheer allemaal uit te voeren. Ga voor de korte termijn met agrariërs, TBO's en alle overige organisaties in conclaaf over hoe het werk effectief te verdelen. Kijk als GS ook goed naar mensen die vrijkomen op de arbeidsmarkt en maak een plan om hen bijvoorbeeld om te scholen naar sectoren zoals deze, de zorg, bouw of elektrotechniek, waarvan we weten dat we mensen te kort hebben of te kort gaan komen. Gisteren kregen we het bericht dat er bijvoorbeeld bij een grote wereldwijde transporteur, met uiteraard het hoofdkantoor en de bankrekening aan de andere kant van de oceaan, de komende twaalf maanden in onze regio tot 20.000 contracten beëindigd gaan worden. Laten we dit soort momenten vóór zijn en hun alvast een toekomstbestendige kans bieden. Kan GS ons alvast kort informeren over hoe ze daarmee denkt om te gaan? En dan als laatste, zoals tijdens de commissie al gemeld aan GS: heel veel succes ermee en natuurlijk <onverstaanbaar>.

De voorzitter: Dank u wel, de heer Wolters Gregório. Dan geef ik nu het woord aan mevrouw Boven namens de Partij voor de Dieren.

Mevrouw Boven (Partij voor de Dieren): Dank u, voorzitter. In de commissie LEO hebben we een goed gesprek gehad over dit rapport. De overallconclusie was dat GS zich hard gaat maken om de uitvoering van de natuurcompensatie substantieel te verbeteren. In de Voorjaarsnota kunnen we daar de eerste stappen voor gaan zien, is gezegd. Het belangrijkste openstaande kritiekpunt is de abstractie waarmee de verbetervoorstellen zijn geformuleerd. Ik heb het verslag van de vergadering wel nagelezen. Ik vond inderdaad toen ik het teruglas dat het niet allemaal heel erg duidelijk was. Dus daar heb ik ook nog wat opmerkingen over. Ook over wat wel en niet onder de verbeterplannen van GS gaat vallen is er nog enige onduidelijkheid. Ik heb geprobeerd door een aantal technische vragen te stellen om daar meer duidelijkheid over te krijgen. Die vragen zijn heel snel beantwoord. Daarvoor dank. Een van de onderwerpen waar wij in de LEO-commissie discussie over hebben gehad, is kwaliteit. Dat punt is wat mij betreft nog steeds niet duidelijk, ook na nalezen van het verslag niet. Dan gaat het over de kwaliteit van de compensatieplannen en het beheer en de controle van die compensatieplannen. In de afbakening van het rapport van de

Statenonderzoeker ... Die kijkt niet naar het oorspronkelijke plan. Het gaat over de uitvoering, het beheer en het proces. Die gaat uit van het compensatieplan. Maar de kwaliteit van de compensatieplannen en het beheer en de controle hangen voor een groot gedeelte af van het beschikbare geld. Bijvoorbeeld, een boom van twee jaar is een stokje, maar is vele malen goedkoper dan een boom van vijf tot zeven jaar oud. Toch wil je zo snel mogelijk dezelfde natuurwaarde terug hebben voor wat verloren is gegaan, ook als het om een ecosysteem of natuur gaat die tientallen zo niet langer nodig heeft om weer gecompenseerd te worden. In de verordening is bijvoorbeeld € 480 gemiddeld per jaar per hectare aan beheer opgenomen. Dat is nog geen dag werk per jaar per hectare, laat staan dat het ruimte biedt om planten of zaden te kopen en te zorgen dat het alsnog in orde komt, zoals het oorspronkelijke plan bedoeld is. Onze vraag is daarom of het College wil onderzoeken of de bedragen genoemd in de verordening voldoende zijn om de natuurwaarde te compenseren. Een differentiatie naar de kwaliteit of leeftijd van de te compenseren natuur zouden wij daarbij willen voorstellen. Na tien jaar valt het beheer van de natuurcompensatie onder de NNL-regeling. Het lijkt me toch de bedoeling dat de veroorzaker van de noodzaak tot natuurcompensatie voor de kosten opdraait en niet het Natuurnetwerk Limburg, zijnde de Provincie. Als de compensatie in natura wordt geleverd, zouden wij graag onderzocht willen hebben of de eisen die aan het compensatieplan zijn gesteld door de Provincie zwaar genoeg zijn om de natuurwaarde te compenseren in tien jaar tijd en of de afspraken voor natuurcompensatie zodanig concreet zijn dat de mogelijkheid bestaat om degene die het in natura vervangt ook daadwerkelijk aan te spreken op of het wel of niet conform het plan is gebeurd. Ik ben denk ik, wat ik zo hoor, een van de weinigen die een groot voorstander is van financiële compensatie. De reden daarvoor is dat ik ervan overtuigd ben dat de Provincie en zeker ook de ambtenaren van de afdelingen die hierover gaan, een intrinsieke motivatie hebben om te zorgen dat het op orde komt. Een bedrijf dat een project wil uitvoeren, moet er alleen maar aandacht aan besteden omdat het noodzakelijk is. Dan gebeurt het altijd met minder compassie en betrokkenheid dan wanneer je dat vanuit een intrinsieke waarde doet. Ik denk dus ook dat het belangrijk is om ervoor te zorgen dat er voldoende geld betaald wordt voor diegene die die natuurcompensatie wil hebben en dat de kennis en de kunde van onze organisatie zou moeten zorgen dat dat dan ook daadwerkelijk op een goede manier gebeurt. Dan heb ik toch, naar aanleiding van mijn technische vragen, ook nog een technische vraag. In de beantwoording over de wettelijke natuurcompensatie van 56 hectare bij Klavertje 4 is gezegd dat een groot deel compenserende of mitigerende maatregelen zijn die nodig zijn op grond van verleende omgevingsvergunningen. Wie bepaalt de kwaliteit en het moment hiervoor en wie controleert of dit conform afspraken gebeurt? Dank u, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Boven. Dan geef ik nu het woord aan de heer Franssen namens de fractie van de BBB. Niet vechten.

De heer Franssen (BBB): Dank u, voorzitter. In het voorliggende onderzoek, verricht in opdracht van Provinciale Staten door de Statenonderzoeker en zijn team, in samenwerking met een externe partij, is in zes gebieden gecontroleerd of de natuurcompensatie wel gerealiseerd is zoals die volgens het boek had moeten zijn. De conclusie en de aanbevelingen van de Statenonderzoeker onderschrijven wij. Nadat een project klaar is en het betreffende eerste onderhoud conform bestek door de aannemer is gerealiseerd, komt er een overstap naar het reguliere onderhoud. Het eerste onderhoud is redelijkerwijs goed op papier beschreven. Er is immers genoeg kennis van natuur en het maken van plannen in dit huis aanwezig. Als het project definitief opgeleverd is, dan moet er een controlesysteem zijn of komen, waardoor de monitoring van het project niet in een zwart gat valt en vergeten wordt. Gezien door de ogen van de BBB is dit de koppeling die hier gemist wordt: de koppeling tussen het bureau in Maastricht en het betreffende veld, de natuurcompensatie ergens in Limburg, lijkt er niet of nauwelijks te zijn. Die koppeling voorziet in de voortgang van het daadwerkelijke opstarten van het reguliere onderhoud van het perceel waar de natuurcompensatie moet plaatsvinden. Daar waar het mogelijk is, moet gebruik worden gemaakt van de kennis, de kunde en het machinepark van de lokale agrariër. Zij onderhouden grotendeels hun eigen percelen, die vaak dezelfde kenmerken hebben als de gecompenseerde percelen. De natuurcompensatiepercelen, zoals hoogstamboomgaarden, ruig grasland, bloemenweides, meestal omrand door meidoornhagen, kunnen vallen in dezelfde beheerpakketten – tenminste, dat ligt eraan welke

bestemming ze hebben – die ze nu ook al onderhouden. Maak een partnerconstructie van deze natuurcompensatiepercelen voor deze groep landschapsbeheerders. Daar waar kennis nodig is, bijvoorbeeld poelbeheer of beheer van specifieke projecten zoals rondom ecoducten, zijn er specifieke partijen die hier meer kennis van hebben. Gun dat hun. Het beheer kan dan worden gedaan op basis van een vergoeding, wat via de betreffende beheerpakketten van bijvoorbeeld Natuurrijk Limburg of SNL, gebeurt. De Provincie krijgt hier SPUK-gelden voor via het Rijk, dus het gaat ons in principe niks extra's kosten. De controles van dit beheer worden dan gedaan door de veldmedewerkers van Natuurrijk Limburg of door de medewerkers die belast zijn met de controles via de SNL-subsidies. Steekproefsgewijs kan de Provincie dan meekijken of de gestelde doelen behaald worden en of bijsturing noodzakelijk is. Wij kunnen ons voorstellen dat dit een redelijke oplossing kan zijn, waarbij intern niet veel handelingen verricht hoeven te worden om dit tot een succes te maken. Het belangrijkste is: kom achter het bureau uit en begin buiten te werken. Dank u, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Franssen. Dan geef ik nu het woord aan mijnheer Franssen namens LOKAAL-LIMBURG.

De heer Franssen (LOKAAL-LIMBURG): Dank je wel, voorzitter. We hebben ook nu weer een duidelijk Rekenkamerrapport met flink wat aanbevelingen. Daarbij werden de onderzochte zes projecten gevisualiseerd voor ons door middel van fotomateriaal. Dat konden we waarderen. Daarbij was Buitenring Parkstad echt schrikken. Ook de andere natuurcompensatietrajecten zijn niet optimaal, ondanks het feit dat er natuurlijk ook veel goed gaat. We hadden een tweetal eerdere Rekenkamerrapporten over de natuurcompensatie, eentje uit 2009 met een aantal gebreken en eentje uit 2013, die een lichte verbetering liet zien. Tijdens de afgelopen commissievergadering vroeg LOKAAL-LIMBURG zich af hoe de uitvoering van de natuurcompensatie dan toch weer zo kon afglijden. De Gedeputeerde gaf eerlijk aan dat het gewoon niet goed gegaan was. Dat kunnen we waarderen. De schriftelijke reactie op het Rekenkamerrapport en de toelichting van de Gedeputeerde tijdens het debat geven in ieder geval goede hoop. We zijn blij met de bovengemiddelde belangstelling van de Gedeputeerde. In de Voorjaarsnota zal € 7.000,00 worden gevraagd voor de inhaalslag, maar geld alleen is niet voldoende, naar onze mening. Wat LOKAAL-LIMBURG betreft zijn vooral drie dingen belangrijk: controle, controle en controle. De afgelopen jaren zijn er door diverse fracties over andere projecten vragen gesteld. In het geval van onze fractie is dat nog niet zo lang geleden. LOKAAL-LIMBURG vraagt het College zeker de natuurcompensatieprojecten waar Statenleden vragen over hebben gesteld onder een vergrootglas te leggen en te kijken of ook daar een inhaalslag nodig is. Graag zien we deze prominent terug bij de eerstkomende evaluatie. Kan de Gedeputeerde dit ons toezeggen? Als de omgevingsverordening aangepast gaat worden, dan is ons tijdens de commissievergadering beloofd dat we de veranderingen in de regels ten gevolge van dit rapport apart medegedeeld krijgen. Daar zijn we ook blij mee. Verder is het ook belangrijk dat wij de voortgang monitoren, dat het proces voor ons te volgen is en we daarmee onze controlerende taak kunnen uitvoeren. Als laatste, voorzitter, een vraag vanuit het lokale gedachtegoed: hoe zit het eigenlijk met de TBO's? Hoe worden die gecontroleerd, of zij dus ook aan de natuurcompensatie voldoen? Daar wil ik mee afsluiten, voorzitter. Dank je wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Franssen. Daarmee zijn we aan het eind gekomen van de eerste termijn van uw Staten. Ik kijk even of het College direct kan reageren. Dan geef ik nu het woord aan de Gedeputeerde.

Gedeputeerde Faassen: Ik was ietwat verrast, omdat ik dacht dat we meerdere partijen hadden.

De voorzitter: Niet iedereen heeft zich als spreker aangemeld.

Gedeputeerde Faassen: Oké, duidelijk. Dank u wel. Misschien om te beginnen: ik ben blij om de interesse voor dit onderwerp ... Niet alleen de interesse, maar ook de zorgen over dit onderwerp. Die heb ik natuurlijk ook al ervaren in de commissievergadering, waar jullie me ook al een keer duidelijk uitgelegd hebben hoe

jullie daarover denken, over wat in het verleden niet goed gegaan is. Daar heb ik in beloofd ... Dat is een beetje vervelend. Politici beloven natuurlijk altijd beterschap naar de toekomst toe, maar in dit geval denk ik dat dat terecht is, omdat we een rapport hebben van de Statenonderzoeker dat er niet om liegt. Volgens mij is het heel duidelijk. Ik ben blij ook om te horen ... Het CDA opende met: er gaat ook veel goed. Dat is ook zo. Er was een voorbeeld in Venlo. Dat staat ook duidelijk in het rapport. Dat is echt goed gegaan. Daar zie je precies hoe het ook goed kan werken, dus er zijn wel degelijk voorbeelden van hoe het goed kan gaan, mijnheer Megens. Dat wilde ik toch even opmerken. U heeft het gemist, maar dat is wel een conclusie die goed is. Ik denk dat we de goede wil die er is om tot een verbetering te komen ... Die voel ik ook hier en die kunt ook bij ons aan de GS-kant voelen, want die is er duidelijk, voorzitter. Daar wilde ik eigenlijk mee beginnen. In ons antwoord op het rapport hebben wij dat ook al aangegeven in allerlei vormen. U vraagt nu een aantal details. Daar wil ik graag op dit moment op terugkomen. Zoals gezegd, mevrouw Waajen is begonnen met de vraag: hoe is geborgd dat we de steken die we nu hebben laten vallen – een terechte opmerking – in de toekomst beter gaan oppakken? Ik begrijp die vraag. Het zal nog een aantal keren terugkomen. We moeten dit verbeteren. We gaan over een jaar PS informeren over hoe we dit gaan oppakken en hoe we dit gaan verbeteren, dat we dat ook echt invullen. Verder proberen we transparant te zijn over de informatie die we hebben via onze website, zodat jullie kunnen zien wat er gebeurt. Het gaat dan toch via de P&C-cyclus. Vandaag is een aantal keren gevraagd om dat eventueel anders te doen. ik zou tocht echt willen vragen om het via de P&C-cyclus te doen. Dat is ook een beetje vertrouwen. Mocht dat dan niet goed zijn over een jaar en mocht je niet tevreden zijn, laten we dan kijken hoe we het anders kunnen doen. Dat zou ik zeggen. Maar goed, mijn voorstel zou zijn om het inderdaad via de P&C-cyclus te laten verlopen. Goed. De heer Loomans vraagt om meer concrete maatregelen, hoe we dat gaan invullen. Dat we die regels gaan aanscherpen, dat vraagt u. Volgens mij hebben we ook al reeds toegezegd om in de eerstvolgende wijziging van de Omgevingsverordening dit aan te brengen. Volgens mij is het al toegezegd. Dus op uw vraag 'gaan we dat aanscherpen?' zeg ik: ja, dat komt terug in de nieuwe Omgevingsverordening, die bij u terugkomt. Dan de vraag van GroenLinks, mevrouw Mertens, over de categorieën natuur. Sommige natuur is niet snel te vervangen. Daar hebt u natuurlijk volledig gelijk in. 100-jarige natuur is niet te vervangen. Zelfs als boomkweker konden wij mooie dikke bomen kweken, maar van 100 jaar? Dat lukte ons niet, om die dan alsnog te kunnen verplanten. Dus dat is inderdaad een item waar we het over moeten hebben. In het Natuurnetwerk Limburg,>NNL-gebied, geldt inderdaad 'nee, tenzij'. Het is inderdaad een zaak die we nog moeten bekijken, maar die discussie, zoals u zelf al zei, moeten we nog een keer apart voeren. Ik denk dat het nu hier te ver voert om die hier vandaag te voeren. Ja, we zijn ons bewust van dat feit, dus daar gaan we naar kijken. U vroeg of er genoeg kennis in huis was om dit te monitoren. Wij hebben, mag ik wel zeggen, de beste ecologen van de provincie in huis, die hun werk hier met volle passie doen. Dus ja, die kennis is in huis. De ecologen uit ons huis zijn ook degenen die betrokken zijn bij deze plannen. Dus als antwoord daarop: ja, dat hebben we. Graag voorrang van de kwalitatieve compensatie boven financiële compensatie.

De voorzitter: Er is toch nog even een vraag over. U kwam wel heel overtuigend over, maar nog net niet overtuigend genoeg. Mevrouw Mertens.

Mevrouw Mertens (GroenLinks): Nee, voorzitter, een kleine correctie. Het was geen vraag van mij, of er genoeg kennis in huis was. Ik zei net dat er juist heel veel kennis in huis is op dit vlak en dat het daarom logisch lijkt dat we ervoor kiezen dat financiële compensatie de voorkeur heeft in de verordening boven compensatie in natura. Omdat we juist zoveel kennis in huis hebben. Die opmerking had ik gemaakt. Ik wil het even verbeteren.

De voorzitter: Dank voor de toevoeging. De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Faassen: Ja voorzitter, dank. Dan was ik gebleven bij de voorrang aan de kwalitatieve compensatie boven de financiële compensatie. We begrijpen uw punt. Zoals gezegd, bij de herziening van de Omgevingswet komen we ook hierop terug. Verder verzoek om op een apart moment terugkoppeling

buiten de P&C-cyclus. Daar heb ik net mijn mening op gegeven. Dus daar moeten we naar kijken. Ik zie een vraag. Die wordt al gesignaleerd.

De voorzitter: U bent er scherp op, Gedeputeerde; u vermoedde hem al. Mevrouw Mertens.

Mevrouw Mertens (GroenLinks): Voorzitter, over de rapportage in de P&C-cyclus. De reden waarom we vragen om dat niet in de P&C-cyclus te doen is omdat wanneer je het in de P&C-cyclus doet, bij de rest van de indicatoren gooit, dan komt het allemaal op één grote hoop te liggen. En het feit dat we dus nu vandaag een Statenvoorstel bespreken dat helemaal onderzoek gedaan heeft naar die natuurcompensatie, dat zegt volgens ons dat er nood is om dat toch op een aparte manier te bespreken. En dat het dus veel meer die aandacht nodig heeft dan alleen maar via de P&C-cyclus. En daarom dus ook de vraag om het niet op de grote hoop te gooien.

De voorzitter: Gedeputeerde.

Gedeputeerde Faassen: Heldere vraag, voorzitter. Wij komen sowieso over een jaar terug, dus dat is de eerste keer. En dan is het verder aan u als Staten zelf om het te agenderen. Als u zegt 'wij willen dat op een apart moment hier graag of in de commissievergadering', dat zei mevrouw Berghorst volgens mij ook al, kunnen we dat doen.

De voorzitter: Mevrouw Mertens.

Mevrouw Mertens (GroenLinks): Dus wat u eigenlijk zegt: heb nog een jaar geduld. U wilt eigenlijk dan pas in het volgende jaar gaan rapporteren over die natuurcompensatie. En dus dan nog eens een jaar geduld te hebben.

De voorzitter: Gedeputeerde.

Gedeputeerde Faassen: Nee voorzitter, als ik het kan verhelderen: wij komen over een jaar terug met wat we gaan doen en hoe we dat gaan doen. Dus hoe we die natuur beter gaan controleren, hoe we dat naar de toekomst toe beter gaan aanpakken als er een natuurcompensatie moet plaatsvinden, hoe we dat monitoren, hoe we zorgen dat dat ingericht is. Daar komen we over terug bij u. En als u dan naderhand die rapportage telkens over hoe de voortgang over deze projecten is, daarvan hebben wij gezegd: dat willen we via de P&C-cyclus laten lopen. Daarvan zegt u: dat wil ik niet. Ik zou zeggen, laten we na dat jaar kijken hoe we dat verder gaan... En dan zeg ik: mocht u het per se willen, is het aan u om het te agenderen, volgens mij voorzitter.

De voorzitter: Mevrouw Berghorst.

Mevrouw Berghorst (PvdA): Ja voorzitter, dus u zegt: volgend jaar bij de Voorjaarsnota is het eerste moment dat wij het, als het aan u ligt, hier weer over gaan hebben, en gaan zien wat u het afgelopen jaar heeft gedaan om dit te verbeteren. Dus volgend jaar bij de Voorjaarsnota. Dus dat is een jaar en een maand, ongeveer.

De voorzitter: Gedeputeerde.

Gedeputeerde Faassen: Ja, dat zou mijn voorstel zijn.

De voorzitter: Mevrouw Berghorst.

Mevrouw Berghorst (PvdA): Binnenkort hebben we al een besluit liggen over de aankoop van Graetheide en de Lexhy. We weten nog niet wat er in dat Statenvoorstel staat, maar ik kan je op een briefje geven dat natuurcompensatie daar, misschien nu bij de aankoop niet maar dadelijk in de toekomst bij bestemming, gaat spelen. Hoe moet ik nu als Partij van de Arbeid, met een achterban die hierover dwars door het midden verdeeld is, met een gevoel over natuurcompensatie dat de uitvoering daarvan zeer te wensen overlaat, hoe moet ik dat nu dan gaan wegen in zo'n complex dossier? Kunt u mij uitleggen hoe u dat zou doen?

De voorzitter: Gedeputeerde.

Gedeputeerde Faassen: Ja voorzitter, Mevrouw Berghorst vraagt iets in de toekomst. Dat vind ik heel lastig. Maar juist dit rapport... En volgens mij hebben we het daar vandaag over voorzitter, over de conclusies uit het verleden hoe we het beter willen doen. Als wij het naar de toekomst beter willen doen, en wij gaan u uitleggen hoe we dat gaan doen, dan kunt u dat volgens mij naar uw achterban uitleggen, hoe we voornemens zijn als College dit beter te gaan doen naar de toekomst toe.

De voorzitter: Mevrouw Berghorst.

Mevrouw Berghorst (PvdA): Voor de Partij van de Arbeid is een jaar echt te lang. Het is echt te lang. Volgens mij is het niet zo ingewikkeld en complex om een verbeterproces in te richten. En ik zou de Gedeputeerde en het College echt willen vragen om nog eens na te denken over die termijn van een jaar en via de P&C-cyclus. Wij vragen niet voor niets om een apart plan. Dat is omdat de waarde van dit instrument voor ons echt aangetast is. En dat heeft consequenties voor de wijze waarop wij dit instrument gaan wegen bij toekomstige besluitvorming. En ik vraag de Gedeputeerde echt om nog eens goed na te denken over dit antwoord.

De voorzitter: Gedeputeerde.

Gedeputeerde Faassen: Ja voorzitter, ik heb goed geluisterd naar mevrouw Berghorst, en ik heb ook het gevoel van haar achterban duidelijk te horen gekregen. Fijn dat ik nog de kans krijg om erover na te denken. En dat ga ik dan ook zeker doen. Dat wil ik u dan toezeggen, en dat ik weer bij u terugkom hoe we dat eventueel eerder naar u kunnen rapporteren, zeker zodat het andere besluitvorming niet gaat beïnvloeden, zou ik zeggen.

De voorzitter: Mevrouw Wesseling.

Mevrouw Wesseling (D66): Dank, voorzitter. Nee, ik ben heel even in de war. Ik heb nog even de notulen van de vorige commissievergadering erbij gepakt, waarin dus volgens mij is toegezegd dat de Gedeputeerde voor het einde van dit jaar nog een soort van evaluatiestand per project in kaart zou brengen. Is dat dan iets anders dan waar dit over gaat? Want ik hoor nu steeds: volgend jaar. Of is dat wel hetzelfde?

De voorzitter: Gedeputeerde.

Gedeputeerde Faassen: Nee, dat is in principe wat anders. Want dat wat we in Q4 beloofd hebben zijn de projecten die er nu lopen, om te zeggen hoe daar de stand van zaken is, hoever, en hoe dat afgehandeld is. En dit is meer naar de toekomst toe te borgen hoe we die projecten die nu komen, en hoe we in de toekomst die natuurcompensatie gaan doen. Dat is het andere, dat is de volgende fase.

De voorzitter: Mevrouw Wesseling.

Mevrouw Wesseling (D66): Dank. Dan heb ik die scherp, voorzitter. En dan heb ik wel nog een aanvullende oproep, want ik deel eigenlijk voor een groot deel wel wat de collega's van PvdA en GroenLinks

zeggen. Namelijk, we hebben nu best wel een uitgebreid rapport met heel concrete aanbevelingen. En het zou toch ook wel fijn zijn om goed op de hoogte te worden gebracht, en ook nog de kans te hebben om daarover te spreken hoe daar uitvoering aan wordt gegeven. En ik kan me voorstellen dat wanneer wij alles los gaan halen van de P&C-cyclus, dat dat niet haalbaar is. Maar misschien omdat hier juist een groot onderzoek naar is gedaan, zouden we wel kunnen zeggen: voor de eerste twee jaar gaan we daar wel separaat over rapporteren. Misschien is dat iets wat de Gedeputeerde zou kunnen overwegen.

De voorzitter: Gedeputeerde.

Gedeputeerde Faassen: Ja voorzitter, ik heb mijn hele leven lang gehandeld, maar dat is niet eerlijk. Ik zou zeggen: een jaar zoals ik voorgesteld heb, en laten we dan kijken hoe verder. Goed voorzitter, dan ga ik verder met de vragen van mevrouw Mertens. Kan GS ook ingaan op de status van de ontwikkelde gebieden? U bedoelt waarschijnlijk dat wat ik net gezegd heb. Daar heb ik al eerder een toezegging op gedaan, en volgens mij net ook, zodat we voor het eind van het jaar die projecten die we nu in beeld hebben of die bij de Provincie bekend zijn, dat we daarover terugkoppelen wat de stand van zaken is en hoe ver we daarin zijn.

De voorzitter: Mevrouw Mertens.

Mevrouw Mertens (GroenLinks): Dank u wel, voorzitter. Nee, het ging mij eigenlijk vooral om de voortgang van de natuurcompensatie bij grote projecten, zoals bijvoorbeeld bij een VDL Nedcar. Wat we daar vooral zien is dat er dan gerapporteerd wordt hoeveel hectare er al ontwikkeld is of gebieden die aangekocht zijn. Maar wat eigenlijk veel interessanter is, is om te zien in welke toestand of welke staat die ontwikkeling is. En dat is interessant, als dat meegenomen zou kunnen worden in het vervolg in die voortgangsrapportages. Dan heb je daar als Provinciale Staten veel meer informatie aan dan alleen maar het aantal hectares. Want uiteindelijk gaat het erom dat we die hele toestand van de natuur compenseren.

De voorzitter: Gedeputeerde.

Gedeputeerde Faassen: Ja voorzitter, de vraag is me helder. En dat is inderdaad een concrete vraag. En dat maakt een onderdeel uit van de rapportage hoe die stand van zaken is. Want dat zie je ook terug in dat rapport. En dat onderzoek wat gedaan is, daar is met name ook gekeken naar die stand van zaken in de natuur. Dat is volgens mij een integraal onderdeel van die rapportage van hoe die natuurcompensatie ervoor staat. Hoe het dus effectief is.

De voorzitter: Mevrouw Mertens.

Mevrouw Mertens (GroenLinks): Ik zit me af te vragen of wij elkaar goed begrijpen. Want ik heb het over de voortgangsrapportages die er telkens voorliggen bij grote projecten. En als ik dan bijvoorbeeld kijk naar hoe er gerapporteerd is bij een VDL Nedcar, dan kan ik daar niet uit opmaken wat dan de status van de ontwikkeling is. Ik vind die niet gedetailleerd genoeg, laat ik het zo zeggen.

De voorzitter: Gedeputeerde.

Gedeputeerde Faassen: Voorzitter, dat is een andere vraag. Maar dat is een onderdeel van de rapportage. Dat is niet alleen het aantal hectares, het is natuurlijk de invulling van de natuurcompensatie en hoe die ervoor staat. Dat is een onderdeel. En dat staat ook in het rapport. En volgens mij staat dat vrij helder, met foto's zelfs geïllustreerd, hoe die stand van zaken was.

De voorzitter: Tot slot, mevrouw Mertens.

Mevrouw Mertens (GroenLinks): Nee dank u wel, voorzitter. Het is prima zo.

De voorzitter: Gaat u verder.

Gedeputeerde Faassen: De vragen van de heer Megens. Onduidelijkheid wat tot nu toe uitgegeven is. Wij geven u graag een overzicht. We hebben dit al eerder toegezegd, dat we dit overzicht zouden geven. En er liggen overigens geen middelen voor TBO's hiervoor beschikbaar. Dat is echt iets anders. Iemand anders heeft die vraag nog wel gesteld, volgens mij. Precies, daar kom ik later op terug. Helder, dus daar kom ik nog op terug. Ik zie een vraag.

De voorzitter: De heer Megens.

De heer Megens (PVV): Ja dank u wel, voorzitter. Ik kom hier op die TBO's, omdat in het onderzoeksrapport de Mookerheide, de natuurbegraafplaats die daar ligt ... En er is gebleken dat er een paar jaar lang niks gebeurd is, en dat er geld op de plank is blijven liggen. En wij willen nu expliciet weten: is er bij meer van die TBO's het gelijke het geval geweest, waar nog geld op de plank ligt wat niet uit is gegeven aan die natuurcompensatie?

De voorzitter: Gedeputeerde.

Gedeputeerde Faassen: Ja voorzitter, in de beantwoording op de vragen die nog komen ga ik ook nog in op dat geld op de plank. Als u me even de gelegenheid biedt om eerst antwoord te geven op de vragen, komt u dan graag terug nog als u daar nog vragen over heeft.

De voorzitter: Gedeputeerde, u had een toezegging gedaan dat op de ook in de commissie gestelde vragen, dat die beantwoording gaat komen. Die toezegging.

Gedeputeerde Faassen: Die is gewoon genoteerd.

De voorzitter: Maar heeft u daarop al een termijn ook in gedachten?

Gedeputeerde Faassen: Ja, dat is Q4. Ja, dat is al geweest. Sorry, voorzitter.

De voorzitter: Helder. Nee, maar iedereen luistert hier mee, dus dan is het handig als we dat... Dank u wel.

Gedeputeerde Faassen: De toezegging zit er volgens mij bij de papieren bij, maar goed.

De voorzitter: Dank u wel.

Gedeputeerde Faassen: Dan was er een vraag naar de uitvoering aanbevelingen. Is gezegd dat er meer geld nodig was. Dat klopt. Wij hebben daar om € 700.000 gevraagd, extra handjes geen uitvoering. Daar heb ik een specificatie van gemaakt. Want mevrouw Koopman heeft volgens mij die vraag ook gesteld. En wij hebben € 262.000 naar meerkosten realisatie inrichting. € 140.000 naar uitvoering inhaalslag van de veldcontroles – dus dat is echt voetjes op het veld, om te gaan kijken hoe het zit. En € 360.000 naar inhaalslag natuurbeheer. Daarvoor hebben we te weinig gereserveerd, voor dat natuurbeheer en die natuurcompensatie. Dus dat is de opsomming van gelden die we nodig hebben om die inhaalslag van die natuurcompensatie te maken, zoals gesteld door de Statenonderzoeker die ons dat voorstelt. Dan een vraag die duidelijkheid vraagt, een antwoord van het College op de besteding van de middelen.

De voorzitter: Er is een vraag van de heer Franssen.

De heer Franssen (BBB): Voorzitter, ik heb er een vraag over. Er is een bepaalde mate van subsidie verstrekt, of een bepaalde pot geld verstrekt voor het aanleggen van het terrein, van het compensatiegebied, zeg maar. Dat wordt afgerond. Dan komt er een bepaald structureel onderhoud, wat gaat gebeuren. Er zijn toch partijen die dit onderhoud toebedeeld hebben gekregen. Er is voor betaald geworden. En nu hoor ik u zeggen Gedeputeerde, dat er nu meer geld bij moet. Maar het geld is eigenlijk al uitgegeven, want het onderhoud had plaats moeten vinden. Leg me dat eens uit. Vertel me hoe ik dat moet zien.

De voorzitter: Gedeputeerde.

Gedeputeerde Faassen: Voorzitter, dat kan ik de heer Franssen uitleggen. Want dat is nou net het probleem. Als we kijken naar de Buitenring: daar hebben we natuurcompensatie met elkaar afgesproken. Dat zijn wij als Provincie zelf. Dat is uitgevoerd, maar niet gecontinueerd en verder niet onderhouden. Daar was gewoon geen budget voor gereserveerd, in de hele Buitenring. Dus daar komen we nu tegenaan. Daar zijn jullie zelf met een bezoek geweest. Ik wil zeggen, de fruitboomgaard – het werd net ook al gezegd – is niet echt een fruitboomgaard. Dus willen we die inhaalslag daar maken naar de natuur die we daar wensen en die we met elkaar afgesproken hebben, dan hebben we een inhaalslag te maken met onszelf. Dus dat is de reden dat er extra geld nodig is.

De voorzitter: De heer Franssen.

De heer Franssen (BBB): Oké, dank u voorzitter. Maar dan is er in principe dus geen geld gereserveerd geworden voor het onderhoud wat eigenlijk had moeten gebeuren. En in principe is het ook in de vergetelheid geraakt geworden. Maar dan is er ook in principe geen geld gereserveerd geworden, en er is ook in principe een zwart gat tussen het daadwerkelijke bureau hier en het perceel wat we moeten onderhouden. Er is geen administratie van of geen plan, van: dit moeten we doen, dat moeten we nog doen. En we hebben hier een bepaald perceel liggen wat in de getijden zijn onderhoud behoeft. Maar er is dus helemaal niks: er is geen geld gereserveerd, en ook geen plan gemaakt.

De voorzitter: Gedeputeerde.

Gedeputeerde Faassen: Volgens mij is er wel een plan gemaakt bij de aanleg van die Buitenring, hoe de natuur gecompenseerd moest worden. Daar is ook een heel klein stukje budget geweest, maar niet voldoende om het goed te onderhouden. Ja, dat is de conclusie van het rapport ook. En daar proberen we nu te verbeteren. Helder, dank u voorzitter.

De voorzitter: De heer Franssen, LOKAAL-LIMBURG.

De heer Franssen (LOKAAL-LIMBURG): Ja, om wat verwarring te voorkomen: dit is de heer Franssen van LOKAAL-LIMBURG, voorzitter. Ik hoorde u net de verdelingen benoemen. En u benoemde daar ook de € 140.000 voor veldcontrole. Als ik het procentueel afzet, is dat 20% van het totaalbedrag. Mag ik daar dan even op doorvragen, en u de vraag stellen: als die veldcontrole heeft plaatsgevonden, waar worden die gegevens opgeslagen? En vervolgens, wanneer vindt dan wederom de vervolgccontrole plaats? Dat men dus in feite een doorlopend geheel krijgt, en een overzicht. Kunt u dat mij even uitleggen? Of is dat al geregeld? En ik vind dat best een groot bedrag, € 140.000, 20% van het totaal. En het is eenmalig, en daarna verdwijnt het in de prullenbak. Dus wij als LOKAAL-LIMBURG vinden het erg belangrijk dat we een basis leggen of een basisadministratie, en dat dus doorgerapporteerd kan worden.

De voorzitter: Gedeputeerde.

Gedeputeerde Faassen: Ik begrijp uw vraag, en ik snap ook uw zorgen. Maar om u concreet uit te leggen waar het aan opgaat – het is in feite dat we in het veld gaan controleren wat er nog te doen is. Dat is

eenmalig. En dan moet het uitgevoerd worden. En wat er dan uitgevoerd is, het resultaat daarvan, dat komt dan in Q4 terug. Want dat zit in de rapportage, wat we geconstateerd hebben, wat we nog moeten doen. Daar komen we op terug. Maar als u vraagt 'wat is specifiek de uitkomst van dat bedrag', dat kan ik u zo niet zeggen. Ik kan proberen u dat schriftelijk te laten weten. Maar die vraag voert voor mij op dit moment te ver.

De voorzitter: De heer Franssen.

De heer Franssen (LOKAAL-LIMBURG): Ik denk, gezamenlijk willen we best resultaat bereiken. En mijn doelstelling is dan ook, en dat waardeer ik van uw bewoording, dat u zegt: oké, wij maken een veldopname, en vervolgens kijken we dan wat we moeten doen. Dat zijn uw woorden. Daar kan ik me helemaal bij aansluiten. Maar mijn vraag was eigenlijk direct naar u toe: dat proces wat u nu verwoordt, leg dat even vast. Dat was mijn vraag. Dat we het kunnen volgen.

De voorzitter: Gedeputeerde.

Gedeputeerde Faassen: Heldere vraag, voorzitter. Is er nog een tweede termijn?

De voorzitter: Jazeker.

Gedeputeerde Faassen: Oké, maar dan kan ik misschien in tweede termijn daarop terugkomen, als u dat wil.

De voorzitter: Gaat u verder.

Gedeputeerde Faassen: Graag duidelijkheid van het College over de middelen. Volgens mij heb ik dat gedaan. En volgens mij over de motie, daar hoeft ik nu niet op te appreciëren. Dat doe ik later.

De voorzitter: Dat is aan u. Mag in de eerste, en mag ook in tweede termijn.

Gedeputeerde Faassen: Dan doe ik het even in tweede termijn. Dan kan ik het helder hebben. Mevrouw Wesseling: hoe verklaart u dat die € 925.000 zijn blijven liggen? Die € 925.000 zijn nodig daadwerkelijk om die aanleg van die natuurcompensaties die nog nodig zijn. Dus dat is in feite om die grond aan te kopen. En dat is nog niet uitgevoerd. Dus die € 925.000, die hebben we nog nodig. En daarvoor hebben we ook € 262.000 extra gevraagd, omdat die grond inmiddels duurder is geworden. Dus om dat überhaupt te kunnen realiseren hebben we meer geld nodig. Dus dat is de reden dat een gedeelte op de plank is, en dat we er nu een gedeelte bij vragen, om het überhaupt te kunnen realiseren. Dat is de werkelijkheid. Goed, mevrouw Berghorst, ik heb uw betoog duidelijk aangehoord. Ik heb...

De voorzitter: Toch nog even een vraag van mevrouw Wesseling.

Mevrouw Wesseling (D66): Dank, voorzitter. Niet over die € 925.000, want die snap ik dan. Maar die € 700.000-onderbouwing. De Gedeputeerde zei net al richting een andere collega dat hij dat volgens mij duidelijk had onderbouwd. Maar ik volg hem nog niet helemaal, dus waar komt dat nou vandaan? Want in de aanbevelingen van de Statenonderzoeker zien we die bedragen niet terugkomen. Ik hoor heel veel collega's zeggen: wat een berg geld. En zelf denk ik: € 700.000 voor een behoorlijke lijst van aanbevelingen, wat dan € 700.000 incidenteel is, vind ik misschien wat magertjes. Vind ik best knap om dan heel concreet met al die aanbevelingen aan de slag te gaan. Dus ik heb toch behoefte aan iets meer houvast hoe we bij die € 700.000 zijn gekomen.

De voorzitter: Gedeputeerde.

Gedeputeerde Faassen: Ja voorzitter, ik kan nog een keer herhalen wat ik herhaald heb. Wilt u dat, dat ik het nog een keer opnieuw uitleg? Die € 262.000 heb ik net uitgelegd, hè. Dat is wat we nodig hebben als meerkosten voor het realiseren van die hectares, omdat die duurder zijn geworden. Dus die € 925.000 die nog op de plank lagen, dat is voor het daadwerkelijk kopen van gronden om die natuurcompensatie te realiseren. Daarvoor hebben we meer geld nodig, omdat we een aantal hectares hebben vastgezet. Niet een bedrag. Wij moeten een aantal hectares compenseren – daar hebben we ons toe verplicht als Provincie. Daarvoor hebben we een bedrag gereserveerd. Dat is niet voldoende; daar moet dus meer geld bij. Dat zijn die € 262.000. Dan hebben we die € 140.000, waar we het net over gehad hebben. Dat zijn die voor die veldcontroles, waar ik het met de heer Franssen over gehad heb. En dan hebben we € 360.000, dat is de inhaalslag naar natuurbeheer. Dus om de ook daadwerkelijk gereserveerde gelden, om dat natuurbeheer te doen. Dus daar is dat bedrag in opgebouwd. Ik weet niet of ik het nog een keer specifiek aan u toe moet sturen? Dat is de opdeling, zoals we hem voorgesteld hebben in de Voorjaarsnota.

De voorzitter: Mevrouw Wesseling.

Mevrouw Wesseling (D66): Dank, voorzitter. Ik ben dus wel benieuwd. De Statenonderzoeker en een onderzoeksbureau hebben een heel rapport uitgebracht, met heel veel aanbevelingen. Zij hebben daar zelf niet die financiële component bij meegenomen. En dan zou ik wel benieuwd zijn: heeft de Statenonderzoeker en het onderzoeksbureau dan ook meegekeken uiteindelijk toch wel op die financiële verantwoording? Of is dat de eigen inschatting van het College? Want ik ben eerlijk gezegd eerder bang dat het te weinig is om alles op te pakken dan dat het veel te veel is.

De voorzitter: Gedeputeerde.

Gedeputeerde Faassen: Als het te weinig is voorzitter, kom ik graag bij u terug Staten, om het te vragen. Maar dit is de conclusie naar aanleiding van het rapport wat verschenen is, en waar aanbevelingen naar ons toe gedaan zijn als GS, en waar aan ons gevraagd is om te doen. Wij hebben daarop geantwoord, en om er ook daadwerkelijk invulling aan te geven dat die dingen die achtergebleven zijn, om die te verbeteren. Dat zijn de bedragen die we nu begroot hebben, in de Voorjaarsnota. Die kunt u nog goedkeuren. Maar zo is het gelopen. Het is niet zo dat die Statenonderzoeker het ons gezegd heeft. Wij hebben dit geconcludeerd naar aanleiding van het rapport. Hoe kunnen we het verbeteren, ook naar de toekomst toe. Dat is het verhaal.

De voorzitter: Mevrouw Waajen.

Mevrouw Waajen-Crins (CDA): Dank u wel, voorzitter. Ik wil even checken of ik goed begrijp wat u nu zegt. We hebben eigenlijk te krap begroot om te kunnen doen wat we moeten doen, in de afspraken die we al hebben gemaakt. Klopt dat?

De voorzitter: Gedeputeerde.

Gedeputeerde Faassen: Ja, in sommige, niet alle. In sommige gevallen klopt dat inderdaad, ja.

Mevrouw Waajen-Crins (CDA): In mijn bijdrage in eerste termijn heb ik u ook gevraagd: nu vraagt u € 700.000 voor een inhaalslag. Maar hoe borgen we nu structureel dat we beter gaan begroten op de afspraken die, waar mevrouw Berghorst al naar verwees, die er mogelijk nog in de pijplijn zitten op natuurcompensatie?

De voorzitter: Gedeputeerde.

Gedeputeerde Faassen: Ja, dat is natuurlijk het feit, de uitkomst die we nu hebben van het rapport. Die aanbevelingen die we gekregen hebben en die we gaan uitvoeren. En dat moet juist de borging geven naar

de toekomst toe, dat een project waar we natuurcompensatie willen doen, dat we van tevoren duidelijk vastleggen hoeveel geld we daarvoor nodig hebben. En ook controleren dat we dat gaan doen, en geen tien jaar wachten. Volgens mij is dat de bedoeling van de uitkomst van dit rapport: dat wij dat oppakken als GS.

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Franssen.

De heer Franssen (LOKAAL-LIMBURG): Dank u wel, voorzitter. Wij als LOKAAL-LIMBURG zijn blij dat u in feite nu duidelijkheid geeft. En als we het over dat bedrag hebben van € 262.000, concreet betekent dat in feite bijna marktgericht beredeneerd dat u bijna drie hectare tekort komt. Kunnen we dat zo verwoorden?

De voorzitter: Gedeputeerde.

Gedeputeerde Faassen: Nee. Nee, zo werkt dat niet. Kijk, we hebben ik weet niet hoeveel hectare; 40 hectare waren het volgens mij. Daar staat een bepaald bedrag voor, maar dat bedrag voor die hectares – laten we zeggen, het is 50 hectare. Ik zeg niet dat het dat is, maar even: 50 hectare – die hadden tien jaar geleden een volstrekt andere waarde dan nu. Maar het is niet tien jaar geleden; er zijn stukken bij van drie jaar geleden, stukken van twee jaar geleden. Dus in de loop van de tijd zijn die hectares opgelopen tot het aantal hectares wat het nu is. Dus die hectares die we te lang geleden hebben laten liggen, die waren relatief goedkoop. Dus daar moet je nu meer geld bij doen dan die hectares die je kortgeleden begroot hebt voor een bepaald bedrag. Plus het feit ook nog een keer, om het een beetje gecompliceerd te maken, dat de grondprijs in Zuid-Limburg een heel andere is dan in Noord-Limburg. Dus je kunt niet een-op-een zeggen dat de hectares gekoppeld zijn aan het bedrag. Dat is het antwoord.

De voorzitter: De heer Franssen.

De heer Franssen (LOKAAL-LIMBURG): Nu brengt u mij helemaal op een dwaalspoor. En waarom? Ik heb uw woorden zonet bij een collega-vraagsteller opgeschreven. U beantwoordde daar: de meerkosten voor realiseren van. En daar concludeerde ik dus uit dat u nog moest aankopen. En als ik dan het bedrag reflecteer van € 262.000: aankopen betekent dan toch ook uitgeven voor hectares? En als ik dan marktgericht met de verschillende prijzen van Zuid en Noord bereken, zit ik toch tussen de twee en drie hectare. Zo mag ik het toch ook benaderen?

De voorzitter: Gedeputeerde.

Gedeputeerde Faassen: Ja voorzitter, die vrijheid heeft de heer Franssen natuurlijk volledig, om dat vergelijk te maken. Ik heb u geprobeerd uit te leggen waardoor het tekort is ontstaan. En dat ik een vergelijking in hectares maak, ja dat is aan u, heer Franssen. Maar het gaat er eigenlijk om dat we misschien te lang gewacht hebben om te compenseren. Of niet 'misschien', dat *is* zo. Dus hoe langer je wacht om grond aan te kopen, hoe duurder die wordt. En dat is hier het bedrag wat we proberen te indexeren, of tenminste te compenseren voor wat we te weinig hebben, op dit moment. En of u dat omgerekend in hectares, dat is aan u. Sorry.

De voorzitter: De heer Franssen.

De heer Franssen (LOKAAL-LIMBURG): Nee, oké. Maar ik ben nu blij voor de uitleg. En of we nu over hectares spreken, maar dat we toch een beeld krijgen hoe we gezamenlijk het bedrag gaan uitgeven en waarvoor het bestemd is. En dat vinden wij als LOKAAL-LIMBURG wel heel belangrijk, om ook een terugkoppeling te kunnen geven aan onze inwoners.

De voorzitter: Dank u wel. Er is nog een vraag van mevrouw Koopman.

Mevrouw Koopman (VVD): Ja, dank u wel. Ligt het financiële risico altijd bij de Provincie als er natuurcompensatie is, en er ontstaan rechtszaken, en projecten gaan vertragen, blijven we dat dan doen? Hoe voorkomen we dat er financiële risico's bij een Provincie eventueel blijven liggen?

De voorzitter: Gedeputeerde.

Gedeputeerde Faassen: Om het helemaal te voorkomen is natuurlijk lastig. Want als het natuurcompensatie is die onszelf betreft, zoals de Buitenring, dan staan wij als Provincie daarvoor aan de lat. Kijk, als het Canon is in Venlo, dan staat Canon daarvoor aan de lat. Dus dat is het verschil. Wanneer lopen wij het risico? Als wij als Provincie zelf een natuurcompensatie doen, of moeten doen, voor iets wat we doen. Ja, dan staan wij daarvoor aan de lat.

De voorzitter: Mevrouw Koopman.

Mevrouw Koopman (VVD): Maar is dat dan in ieder geval zo? Of kunnen we het op enige manier voorkomen? Dus bij onszelf kunnen we het niet voorkomen, maar op een andere wijze wel?

De voorzitter: Gedeputeerde.

Gedeputeerde Faassen: Zeker. Ik denk dat dat te maken heeft met de wijze van controle. Dat je zorgt dat het ook geregeld is. Dat is de stok die je achter de deur hebt. En dat is wat wij ook gaan doen. Dat is ook het idee van de uitkomst van dit rapport, dat we dat opvolgen. Dank u wel.

De voorzitter: Gaat u verder.

Gedeputeerde Faassen: Ik was bij balletje-balletje gebleven, van mevrouw Berghorst. Nee, dat is niet zo: het is geen balletje-balletje. We weten absoluut waar alle natuurcompensatie-gebieden ... Dat is vastgelegd in de natuurcompensatie-overeenkomst. En daar houden we toezicht op. Dus het is niet zo dat dingen weglopen of dingen er niet zijn. Die zijn er gewoon. Sterrebos – we verwachten van het College dat de natuurcompensatie hier gerealiseerd gaat worden en daar toezicht op, gelet ook voor andere natuurcompensatie-gebieden. Graag een reactie van het College. Ik vind dat een gevoelig punt, omdat ik met name ook uw gevoel begrijp, dat daar een vergunning is afgegeven op basis van een natuurcompensatie waar een toezegging is gedaan. En ik vind ook echt dat je ons daaraan mag houden. Dat heb ik al eerder gezegd. Zeker in dit geval vind ik dat heel gevoelig. En ik vind het zelfs pijnlijk dat dit gebeurd is, maar het is gebeurd. Maar ik zeg u toe dat we naar de toekomst toe daar controle op houden, zodat wat afgesproken is ook uitgevoerd wordt.

De voorzitter: Mevrouw Berghorst.

Mevrouw Berghorst (PvdA): Ik ben in ieder geval heel erg blij voorzitter, dat het College erkent dat wat daar gebeurd is niet oké is. En ook goed dat we hier nu horen dat dat naar de toekomst toe anders gaat. Maar hoe wordt dit nu hersteld? Want die twintig babyboompjes en dat bijenhotel staat er nog steeds, al zijn wel tien van die twintig boompjes inmiddels overleden. Dus het leed is geleden, en het probleem is niet opgelost. En ik zou graag hier aan u vragen: op welke termijn kunnen we daar in ieder geval de contouren zien van kwalitatief hoogwaardige natuurcompensatie, die beloofd is?

De voorzitter: Gedeputeerde.

Gedeputeerde Faassen: Om te garanderen dat het uitgevoerd is, is Q4 volgend jaar te kort, zo simpel is het. Want als je dat echt goed wilt uitvoeren heb je twee plantseizoenen nodig. Nou, we hebben er nog maar eentje, of een halve, zeg maar. Dus ik kan zeggen dat we in Q4 met de rapportage die we gaan doen, het

plan van aanpak hoe we dat daar gaan doen en hoe dat zal plaatshebben, dat we dat aan u meedelen. Maar om te zeggen 'dan is het klaar', dat kan ik u niet zeggen. Want ik weet hoe de natuur is. Als je een nat of een droog najaar hebt, dan... Het is natuur. Dus wat dat aangaat, gaan we daarnaar kijken en gaan we u rapporteren wat de stand van zaken is.

De voorzitter: Mevrouw Berghorst.

Mevrouw Berghorst (PvdA): Dus als ik het goed begrijp: Q4 2026...

Gedeputeerde Faassen: Nee, de rapportage die wij gaan doen van die gebieden die we nu gecontroleerd hebben, en de stand van zaken daar wat we daar gaan doen, in Q4 dit jaar. Maar u vroeg naar de uitvoering. Ik zeg: dat kan ik nog niet zeggen. Dat kunnen we u in die rapportage die we in Q4 doen gaan uitleggen, hoe we dat gaan doen, en wat er al gebeurd is, en wat er nog moet gebeuren. Dat is de uitleg die ik eraan gaf.

De voorzitter: Mevrouw Berghorst.

Mevrouw Berghorst (PvdA): Zou het dan niet – en dan kijk ik ook even met een schuin oog naar de bestuurder, verantwoordelijk voor het VDL Nedcar-dossier – veel zinvoller zijn om juist in de voortgangsrapportages over zo'n groot project ook expliciet te rapporteren over de beloofde natuurcompensatie, zodat de woordvoerder die uiteindelijk het woord voert over het totale dossier, ook overzicht heeft over hoe aan die verplichting wordt voldaan in het grotere plaatje? Ik kijk naar u, en met een heel schuin oog naar de rest van de bank. Want dat zou denk ik veel logischer zijn dan een aparte rapportage maken over natuurcompensatiegebied X, Y, Z.

De voorzitter: Maar u weet dat het College met één mond praat.

Mevrouw Berghorst (PvdA): Exact, maar ...

De voorzitter: Gedeputeerde.

Gedeputeerde Faassen: Ik heb mevrouw Berghorst gehoord; ik begrijp ook wat ze wil. In een vorige interruptie hebt u mij het geduld gegeven, en gezegd om erover na te denken. En ik zou u willen vragen: mag ik hierover nadenken?

De voorzitter: Mevrouw Berghorst.

Mevrouw Berghorst (PvdA): Zolang u maar weet dat ik iedere 'mag ik hierover nadenken' interpreteer als een toezegging, en ook van u binnen drie maanden dan een brief verwacht.

De voorzitter: Mevrouw Boven had ook nog een vraag.

Mevrouw Boven (Partij voor de Dieren): Ja dank u, voorzitter. Ik dacht dat het toch handiger was om nu even door te gaan op iets wat u gezegd heeft in relatie tot mijn vraag. Want ook in de commissie heeft u gezegd: wij controleren op basis van de afspraken die gemaakt zijn. En als je dus naar het voorbeeld van VDL kijkt, dan zou het dus best kunnen zijn dat de afspraak is gemaakt dat het prima is dat zij daar kleine boompjes neerzetten. Dus dan heb je helemaal niks aan je controle. En dat is de reden waarom ik ook gevraagd heb om te onderzoeken of die compensatieplannen ook voldoende zijn. Voldoende kwaliteit hebben, zodat ook die natuurwaarde gecompenseerd wordt.

De voorzitter: Gedeputeerde.

Gedeputeerde Faassen: Ja mevrouw Boven, ik snap uw vraag. Maar het is natuurlijk zo dat ik naar het verleden toe de afspraken die daar gemaakt zijn met partijen, niet kan wijzigen. Dus als daar die kwaliteit bomen is afgesproken, daar kun je ze aan houden, maar ik kan nu niet met nieuwe voorwaarden komen in het verleden. Dat kunnen we natuurlijk wel doen na afspraken die we in de toekomst gaan maken. Dat we duidelijk vastleggen waar de kwaliteit – want daar duidde u ook op – waar de kwaliteit van de natuur die je terugplaatst of herplaatst, aan moet voldoen. Dat is een heldere opdracht; en volgens mij is dat ook een onderdeel van de opgave.

De voorzitter: Mevrouw Boven.

Mevrouw Boven (Partij voor de Dieren): Oké, maar mijn vraag was dus bij mijn bijdrage of we daar onderzoek naar kunnen doen, naar de kwaliteit van de compensatieplannen van de afspraken die gemaakt zijn. Want ik denk dat dat in deze discussie er de hele tijd doorheen loopt. Want u zegt 'dat gaan we controleren', maar als de afspraken miniem zijn geweest, en wat nu betekent dat VDL zich prima aan de afspraken houdt, dan hebben wij helemaal niks. En ik denk dat dat ook een van de dingen is die wij graag zouden willen weten. En dat is niet in het onderzoek van de Statenonderzoeker meegenomen. Dat viel buiten de afbakening.

De voorzitter: Gedeputeerde.

Gedeputeerde Faassen: Die zou je dan volgens mij vast moeten leggen in de Omgevingsverordening, hoe je dat soort natuurcompensatie doet. Maar als je daar in een individueel geval, zoals u zegt, naar wilt kijken, dat voert verder dan de discussie die we vandaag hebben over het rapport waarin we geconcludeerd hebben dat we het in het verleden niet goed gedaan hebben. En kwaliteit van de opdrachten die gegeven aan de natuurcompensatie, daar stelt u de vraag naar. Ja, dat is me duidelijk. Wij kunnen dat meenemen, maar daar heb ik geen antwoord op of dat zo is. Want ik weet niet of dat een onderdeel is van de discussie. En ik kijk even naar de ambtelijke wijsheid. Dat is op dit moment niet het geval. Dus dat zouden we per geval... Ik denk, als er een specifiek voorstel komt naar de Staten over een natuurcompensatie of een nieuw vliegveld zeg maar, waar we dan zeggen 'daar moeten we compenseren', dat we dan die discussie ... Ik noem een fictief voorbeeld. En dat u dan zegt: wij willen dan bijvoorbeeld toch een groot gedeelte van Limburg bos maken. Ja, dat is dan een onderwerp van de discussie. Maar het voert op dit moment te ver om dat toe te zeggen, hoe we dat gaan doen. Dat vind ik vandaag niet aan de orde, voorzitter.

De voorzitter: Mevrouw Boven.

Mevrouw Boven (Partij voor de Dieren): Ik kom zo meteen...

De voorzitter: Gaat u verder.

Gedeputeerde Faassen: Ik las wat de opmerkingen van mevrouw Berghorst allemaal teweegbrengen. Verwachten van het College het kortetermijnplan van aanpak, aanbeveling van het onderzoek. We hebben in onze reactie als College al aangegeven hoe we hiermee omgaan. En de aanbeveling, we komen over een jaar, zoals gezegd, bij u terug met de resultaten. Agendeer, maar volgens mij is dat, ja is Q4 van dit jaar. Dus dat is wat we gezegd hebben. Dan mevrouw Koopman. Die vraagt: natuurcompensatie, welke wijze... Daar heb ik volgens mij in het antwoord bij de PVV al antwoord op gegeven.

De voorzitter: Het is toch nog niet helemaal duidelijk.

Mevrouw Berghorst (PvdA): : Nee, want voorzitter, eerst zegt de Gedeputeerde: we gaan een plan van aanpak maken, en daar komen we volgend jaar in de P&C-cyclus op terug. En dan plaatst hij een komma in zijn zin en zegt hij: einde van dit jaar, Q4. En dan ben ik een beetje in verwarring. Wat gaat u nu doen?

De voorzitter: Verwarring is nooit fijn. Gedeputeerde.

Gedeputeerde Faassen: Nee, die ga ik proberen weg te nemen. Er zijn twee dingen. Naar aanleiding van dit rapport hebben we aanbeveling gekregen. Daar gaan we naar kijken. Daarvan hebben jullie gevraagd: wat ga je per natuurgebied doen? Wat is de stand van zaken? Hoe staat het ervoor? Dat gaan wij in Q4 aan jullie meedelen, hoe de stand van zaken is, wat we gedaan hebben en wat we gaan doen. Dan ging het over de rapportage jaarlijks, over de natuurcompensatie. Daarvan hebben wij gezegd: die willen we in de P&C-cyclus inbrengen, zodat jullie dan kunnen controleren wat er gebeurd is, daarna. Dus als we eerst hebben gerapporteerd wat we gaan doen, Q4, en daarna P&C. Dat is wat ik gezegd heb.

De voorzitter: Mevrouw Berghorst.

Mevrouw Berghorst (PvdA): Ja voorzitter, nu wordt het me helder. En dat is fijn, want dan weet ik ook wat niet goed gaat en wat niet gaat gebeuren. We komen in deze situatie omdat we in dit huis de processen niet goed georganiseerd hebben. En wat ik van u vraag, is om met een plan van aanpak te komen over hoe u dit proces verbetert, en hoe wij regie kunnen houden en zien hoe wij dit proces hebben ingericht. Want op het moment dat je als Statenlid in een willekeurig dossier ziet dat er zo echt letterlijk balletje-balletje gespeeld wordt met een compensatiegebied, dan krijg je twijfels. En u heeft het nu over: hoe gaan we de gevolgen van de manier waarop we dit georganiseerd hebben mitigeren, en hoe gaan we dat oplossen. En dat vind ik hartstikke goed, maar u moet ook het echte probleem oplossen. En daar wil ik graag een plan van aanpak voor zien. Kunt u dat toezeggen?

De voorzitter: Gedeputeerde.

Gedeputeerde Faassen: Ja, nu spreek ik vanuit mezelf, zonder dat ik dat gecheckt heb. Maar ik vind dat een terechte vraag die u hebt. Ik snap ook uw zorgen, ook naar de toekomst toe. Dus ik ga u toezeggen dat we in Q4, als we die rapportage doen, hoe we dat plan van aanpak met die rapportage van waar we staan met die gebieden, dat we dat dan aan u meedelen, hoe we dat gaan inrichten naar de toekomst toe.

De voorzitter: Mevrouw Berghorst (PvdA), tot slot.

Mevrouw Berghorst (PvdA): Ik snap dat u zegt: meedelen. Maar meedelen is een brief. En we hebben net geconstateerd dat voor mijn partij de waarde van dit instrument is aangetast. Dat gaat voor ons problemen opleveren. En ik zou u heel graag willen vragen om dat plan niet per mededeling in Q4, als we het kanonne druk hebben met elkaar weer, bij de ingekomen stukken te zetten, maar gewoon zelf te agenderen voor een sonderend rondje in de commissie.

De voorzitter: Gedeputeerde.

Gedeputeerde Faassen: Gezien de mate van oproep, zal ik maar zeggen, die bij u leeft, en ook het feit dat we in de toekomst dit natuurlijk willen voorkomen en dat we niet daar meer discussie over krijgen, ga ik u dat toezeggen, dat ik daar in de commissie op terugkom, hoe dat plan van aanpak is. Dat ga ik u voorleggen. Simpel. Oké?

De voorzitter: Gaat u verder.

Gedeputeerde Faassen: Dan was ik gebleven bij mevrouw Koopman: hoe gaat de Provincie ervoor zorgen dat zij een goede buur zal zijn? Dat doen we door de inhaalslag voor het beheer waar we als Provincie zelf voor verantwoordelijk zijn, een inhaalslag op het toezicht. Dat zijn eigenlijk de bedragen en ... In de bedragen zit eigenlijk ook verweven wat we gaan doen naar de toekomst toe om het te verbeteren, voor het

uitvoeren van beheer. Dus daar zit eigenlijk de zorg die wij met jullie delen, en hoe we daar in de toekomst beter mee omgaan.

De voorzitter: Mevrouw Koopman.

Mevrouw Koopman (VVD): Ja dank u wel, voorzitter. Neemt u dan ook de klachtenafhandeling mee?

De voorzitter: Gedeputeerde.

Gedeputeerde Faassen: Dat is een nieuwe vraag, die heb ik nog niet gehad. Ik weet niet in hoeverre die er nu al is. Dat zou ik moeten navragen. Die vraag heb ik ook niet in de commissie gehad, dan had ik er misschien al antwoord op kunnen geven. Ik kan het proberen, dat ik in de tweede termijn daar even op terugkom. Mag dat? Goed.

De voorzitter: Gaat u verder.

Gedeputeerde Faassen: De heer Wolters Gregório: hoe gaan we in de toekomst de uitvoering volgen en beter handhaven? Volgens mij hebben we daar al een aantal dingen over gezegd, in de antwoorden die ik al gegeven heb. Hoe gaan de taken en de controle niet ten koste van de VTH? Dit gaat niet ten koste van de VTH-taken, maar wordt uitgevoerd door specialisten op het vlak van natuurbeheer. Dus dat is een andere. Gaat u op korte termijn in conclaaf met de TBO's, groene organisatie, over de arbeidsmarkt en mensen... Dat doen we al. We zijn in overleg. Maar dat geldt voor meer uitvoering van natuurdoelen die we hebben. Ook met de zorginstellingen kijken we hoe we daar de verbindingen kunnen leggen, dat we die handjes die we nodig hebben, zoals de heer Franssen ook al zei, ook geregeld krijgen naar de toekomst toe. Dat is een duidelijke zaak. Mevrouw Boven: wat valt wel en niet onder de plannen van GS? We gaan alle projecten waarbij de natuurcompensatie op grond van de Provinciale Omgevingsverordening aan de orde is, meenemen in het overzicht, in principe over de laatste tien jaar, tenzij hier vanuit de inhoud een ouder project nog mee te nemen is. Dus we gaan echt kijken naar al die projecten die er zijn. Kwaliteit van de compensatieplannen, daar hebben we het volgens mij net uitgebreid over gehad, van hoe we dat naar de toekomst toe... Maar dat is een andere vraag dan die eigenlijk voorlag van de controle en het rapport wat we nu hebben. Maar ik heb volgens mij, hoop ik, voldoende antwoord gegeven op de vraag, dat we daar in de toekomst naar moeten kijken hoe we dat gaan invullen. Goed, dan ben ik bij de vragen...

De voorzitter: Nog niet helemaal. Het spijt me, Gedeputeerde. Er is nog een vraag van mevrouw Boven.

Mevrouw Boven (Partij voor de Dieren): Ja dank u, voorzitter. Vooral het woordje 'hoe' riep hier vragen op. U gaat die resterende gebieden bekijken op dezelfde aspecten als dat in het rapport staat. En wat ik heel graag zou willen, is dat u ook kijkt naar de kwaliteit van de compensatieplannen. En of er voldoende geld gereserveerd wordt in de normbedragen die daarvoor staan. Want je kan leren van wat je in het verleden niet goed hebt gedaan. En u zegt zelf: we kunnen niet herstellen wat we in het verleden hebben gedaan. Maar je kan wel leren van de dingen die je daar niet goed hebt gedaan. Dus daarom is mijn vraag: wilt u dat meenemen? En wilt u daar een toezegging over doen, dat u dat concrete stuk ook meeneemt in de onderzoeken naar de overige gebieden.

De voorzitter: Gedeputeerde.

Gedeputeerde Faassen: Ik heb geprobeerd daar daarstraks al antwoord op te geven. Om dat toe te zeggen, we zullen eens eerst moeten kijken hoe het zit. Want u vraagt eigenlijk twee dingen. Hoe was de kwaliteit in het verleden, van die natuurcompensatie, die plannen die geweest zijn. En trek dan lering over hoe u dat in de toekomst gaat doen, met name ook over de kwaliteit, niet alleen over het aantal hectares.

Maar ik denk dat dat sowieso al een integraal onderdeel maakt van als je dat evalueert, naar aanleiding van het rapport, wat je gedaan hebt.

De voorzitter: Mevrouw Boven

Mevrouw Boven (Partij voor de Dieren): Ja, en dan gaat het mis als u zegt: naar aanleiding van het rapport zoals het gedaan is. Want in het rapport is niet geëvalueerd hoe de compensatieplannen waren. Dat is uitgesloten. Het gaat alleen om de uitvoering van die compensatieplannen. Dus daar zit volgens mij het verschil. Als u zegt: we doen dat omdat dat ook in het rapport staat. Maar het staat dus niet in het rapport.

De voorzitter: Gedeputeerde.

Gedeputeerde Faassen: Ja, helder. Dat is een andere opdracht die we hadden als naar aanleiding van het rapport wat we gekregen hebben. Ik kom daar in tweede termijn kort bij u op terug. Dan kan ik u daar misschien antwoord op geven.

De voorzitter: Gaat u verder.

Gedeputeerde Faassen: Graag willen we financiële compensatie. De vraag begrijpen we, maar het punt net als bij GroenLinks, bij de herziening van de <onverstaanbaar>, komen we hierop terug. Dus die financiële compensatie, of die compensatie natura. Verder vraagt u: wie bepaalt de kwaliteit? Daar hebben we het nu, volgens mij, redelijk uitgebreid over gehad. Dus daar wil ik nu niet verder op ingaan. De heer Franssen van de BBB vraagt naar het reguliere onderhoud: is de koppeling gemist? Daar is de eigenaar echt verantwoordelijk voor. Die draagt verantwoordelijkheid voor het beheer. En daar waar wij als Provincie eigenaar zijn, betrekken we zeker de omgeving, zoals in de commissie ook al gezegd – of dat nou IVN of anderen is, in de buurt – dat we die betrekken bij dat reguliere onderhoud van die natuurcompensatie. Er wordt daar voldoende gebruik gemaakt van de kennis van agrariërs, bijvoorbeeld agrarisch natuurbeheer. We maken zeker graag van die kennis gebruik, zeker als het bij <onverstaanbaar> past. Ook naar de toekomst toe, want het zal natuurlijk meer komen, waar voor pachten gronden voorwaarden aan zitten, dat je dat met agrariërs kunt doen. Dat lijkt me een goed ding, en dat gaan we ook zeker in samenwerking met Natuurrijk Limburg doen. En dat doen we al, dus dat willen we ook blijven doen. Dat was het antwoord op de heer Franssen. Dan heb ik nog vragen van de heer Franssen. Volgens mij heb ik die naar behoren beantwoord. TBO's, of zij natuurcompensatie... Ja natuurlijk, ook op natuurcompensatie wordt gecontroleerd bij natuurbeheer. Graag het proces dat goed te volgen is en dat wij ook controletaak kunnen uitvoeren. Dat is hier nu meermaals aan de orde gekomen. Daar ben ik denk ik redelijk van doordrongen, dat jullie dat goed willen weten. Dus daar gaan we aan werken. Dat was het in eerste termijn. Dan heb ik nog één vraag, voorzitter. Als het zou mogen, ik moet om 12:00 uur ... Ja, ik weet dat dat not done is in de Staten, om te vragen of ik om 12:00 uur weg mag, maar de vraag is of ik om 12:00 uur weg mag, omdat ik mijn collega Demollin in Den Haag moet vervangen. Dus dat is mijn vraag. Ik moet naar de minister. Het gaat over mijnschade; ik denk dat het redelijk belangrijk is. Dat is mijn vraag aan jullie Staten. Dus als je het wil, hou het a.u.b. kort in de tweede ronde. Dus dat is een vraag. Ik weet niet of dat done is, maar ik doe het toch.

De voorzitter: Wij gaan het zien. Dan kijk ik even of er behoefte is aan een tweede termijn. Ik kijk even naar de Gedeputeerde. U heeft wel een aantal toezeggingen gedaan om in tweede termijn op terug te komen. Daar gaat u aan werken. Oké. Mevrouw Waajen? Nee? De heer Loomans? Aan u.

De heer Loomans (Horizon): Ja dank u wel, voorzitter. Ik heb eigenlijk maar één korte vraag, en ik weet alleen niet welke Gedeputeerde die het beste kan beantwoorden. Er is een paar keer hier gesproken vandaag over het Sterrebos, en de constatering dat de natuurcompensatie zoals die op dit moment wordt aangetroffen, bestaat uit een aantal zielige kleine stammetjes, en een aantal die inmiddels al zijn overleden. Met andere woorden, we constateren dat dat niet helemaal gaat zoals we graag zouden willen. Ondertussen

ligt er ook een mededeling van de portefeuillehouder dat er met VDL gesproken wordt over de beëindiging van de anterieure overeenkomst uit 2020, waarin de afspraken over natuurcompensatie zijn vastgelegd, die – even uit mijn hoofd – per 1 januari 2026 of 2027 moeten zijn gerealiseerd. Heeft het beëindigen van de anterieure overeenkomst gevolgen voor de natuurcompensatie? Of zijn die in beton gegoten, en moeten die sowieso gerealiseerd worden? En moet er dus nu ook nog een correctie plaatsvinden om het aan de maat te brengen? Dank u wel, dat was het.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Mertens.

Mevrouw Mertens (GroenLinks): Dank u wel, voorzitter. We zijn blij met de toezeggingen die de Gedeputeerde gedaan heeft in de richting van mevrouw Berghorst. Wat betreft de P&C-cyclus, daar wil ik toch nog even op terugkomen. Want als wij moeten wachten dus tot volgend jaar de Voorjaarsnota, en dan daarna nog moeten bekijken of we genoeg nemen met de manier van rapporteren via die indicatoren, dan betekent dat dat we in de praktijk pas in het najaar van 2026 of in het voorjaar van 2027, wanneer er bijna nieuwe verkiezingen zijn, zullen gaan praten over de vraag of we tevreden zijn met rapporteren via indicatoren. En dat is toch wel zeer laat. Dus ik zou graag willen weten of de Gedeputeerde daar toch nog een keer op zou kunnen reflecteren. En dan wat betreft het rapporteren over de natuurcompensatie in de voortgangsrapportages: ook daar zouden wij graag een klemmend beroep willen doen op het College om in die voortgangsrapportages toch echt wel oog te hebben voor de kwaliteit van die natuur, en niet alleen maar in te gaan op de hectares, zodat ook, zoals mevrouw Berghorst in de interruptie ook al zei, degene die de woordvoerder is op dat bepaalde dossier een heel goed inzicht heeft in de natuurcompensatie, en dan ook met de Gedeputeerde die verantwoordelijk is voor dat dossier in debat kan gaan over de mate dat de natuurcompensatie wordt uitgevoerd. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Megens.

De heer Megens (PVV): Ja dank u wel, voorzitter. Mijn eerste vraag die ik net had opgeschreven wat er uit de eerste termijn kwam, die is net al gesteld. Dus die zal ik omwille van de tijd niet nog een keer gaan stellen. Maar ik vraag me wel af: waar gaat de Gedeputeerde die extra handjes vandaan halen? Want met alleen die financiële middelen kom je er niet. Want met financiën maak je geen mensen, en we hebben overal tekort aan arbeidskrachten. Waar gaat de Gedeputeerde die mensen vandaan halen? Dan heb ik nog even de toezegging erbij gepakt die in de commissie is gedaan. Daar staat alleen de stand van zaken rondom de natuurcompensatie, dat we daar een overzicht van krijgen. Maar niet van de financiële overzichten. En die financiële overzichten, die zou ik toch wel graag willen hebben. En verder kunnen wij de aanbevelingen onderschrijven. Dat was het, voorzitter. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Wesseling.

Mevrouw Wesseling (D66): Dank, voorzitter. Heel kort, ik zou ook heel graag de lijn van mevrouw Mertens willen ondersteunen, dat de Gedeputeerde toch nog een keer heroverweegt of hij niet separaat van de P&C-cyclus ons op de hoogte zou kunnen houden van de voortgang. Tot zover.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Berghorst.

Mevrouw Berghorst (PvdA): Voorzitter, ik denk dat we vandaag een begin gemaakt hebben met het herstellen van de waarde van het instrument Natuurcompensatie. Daar ben ik heel erg blij mee, en daar ben ik ook heel erg opgelucht over. En ik dank het College ook voor de wijze waarop zij met dit instrument omgaat, en de wijze waarop zij poogt om de waarde van het instrument te herstellen. En ik wilde het College daarvoor bedanken. En ik zou het College nog graag willen meegeven dat de lijn zoals mevrouw Mertens die uitzet – rapporteren via de voortgangsrapportages grote projecten – een betere manier is om te rapporteren op natuurcompensatie dan via de P&C-cyclus.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Wolters Gregório. O sorry, neem me niet kwalijk. Mevrouw Koopman.

Mevrouw Koopman (VVD): Dank u, voorzitter. Zojuist had ik vragen gesteld over het financiële risico voor de Provincie. En wat ons betreft zijn er eigenlijk twee opties. Optie één is: de Provincie moet acuut eigen grond hebben voor de compensatie. Gaat het project dan niet door, dan heb je het achter de hand als strategische grondvoorraad. Een bedrijf moet bijvoorbeeld twee hectare compenseren. Nou, dat bedrag, daarvoor wordt dus de grondaankoop gedaan. En dan worden we niet ingehaald door de tijd. Dat is optie 1. Optie 2 is dat u het risico opneemt in een contract. En dat u bij prijsstijgingen door vertragingen, het uitvoeren van een project waar dus compensatie uit volgt, bij de initiatiefnemer neerlegt. Ik ben benieuwd Gedeputeerde, welke optie uw voorkeur heeft, en waarom. En natuurlijk zijn we ook heel benieuwd naar hoe u de afhandeling van de klachten gaat borgen over het goede buurtje zijn.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Wolters Gregório.

De heer Wolters Gregório (SP): Dank u wel, voorzitter. En het was een lange maar zorgvuldige eerste termijn, waar we bijna door een tekort aan bomen het compensatiebos niet meer zagen. Heb ik als eerste voorzitter, goed begrepen dat er in de toegezegde rapportage van Q4 van dit jaar ook de vraag uit de motie van de heer Megens wordt meegenomen? Dat is de eerste vraag die ik heb. En effectief is er alleen het tweede half jaar van 2025 nog over om te rapporteren bij de Voorjaarsnota. En de herijking van onze Omgevingsverordening zal pas volgend jaar aan de orde zijn. Dus mijn vraag is om PS zo spoedig mogelijk te informeren over hoe wij al doende de te verwachten regelgeving gaan implementeren. En ik zeg dat voorzitter, want er zijn nu al projecten uitgevoerd niet naar behoren, er zijn projecten nog in uitvoering of al vergund maar daar is nog niet mee gestart, op basis van de huidige verordeningregels. Met welke nieuwe verordeningregels op basis van de conclusies en aanbevelingen uit het rapport gaan wij dan nieuwe projecten oppakken? Daar zouden wij als PS toch ook bij de komende begroting al een antwoord op moeten kunnen hebben. En ik hoop dat de Gedeputeerde ook dat kan toezeggen. Als laatste over: voldoende arbeiders op de juiste plek beschikbaar hebben hoor ik de Gedeputeerde zeggen dat GS daar, naar onze verwachting, al mee bezig is. Maar we werken op dit moment ook aan een nieuwe Omgevingsvisie en aan een Toekomstvisie 2050. En dan heb ik als cruciale bouwsteen van die twee belangrijke documenten graag een soort aanvalsplan 'Limburgse arbeidsmarkt van de toekomst' beschikbaar. Komt er zoiets naar aanleiding van alle overleggen die al gevoerd zijn met economische sectoren en onderwijsinstellingen? Want dat heeft PS toch echt nodig om goede besluitvorming te doen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Boven.

Mevrouw Boven (Partij voor de Dieren): Dank u, voorzitter. Ik ben natuurlijk heel benieuwd naar de reactie in de tweede termijn, over de kwaliteit van de compensatieplannen. Maar ik heb ook een vraag naar aanleiding van de laatste opmerking die u maakte, over dat het geld en de normbedragen ook... Ik wilde iets checken. Ik ga het in andere woorden zeggen, of dat nou hetzelfde is als wat u bedoelde over het geld. Het onderzoek dat nu gedaan gaat worden, gaat dat antwoord geven over het niveau van de normbedragen financiële natuurcompensatie, waarmee structureel inrichting, beheer, toezicht en controle geborgd zijn? Dat is mijn vraag.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Franssen, van de BBB.

De heer Franssen (BBB): Voorzitter, dank. We hebben de Gedeputeerde net horen zeggen dat de eigenaar verantwoordelijk is voor a) de compensatie an sich, en b) de kwaliteit van de compensatie, in hoeverre die er is dan. We hebben diverse partijen van onze linkerkant horen zeggen dat ze liever hebben dat er een financiële bijdrage wordt gedaan, in plaats van een bijdrage in die zin dat degene die het project doet ook de natuurcompensatie gaat realiseren. In de stukken die de Statenonderzoeker en zijn team gedaan hebben,

daar valt één ding op. We hebben zes stukken wat er gecontroleerd is, waarvan één stuk is gedaan geworden onder beheer van de eigenaar. Dat is het Canon-verhaal, zeg maar. We mogen het stuk nalezen wat Geonius ervan gemaakt heeft. En op zich valt daar niks op aan te merken. Het gaat goed, het loopt goed. Weliswaar nog in jonge aanplant, maar aan sich valt het best wel mee. Kunnen we niet beter voorstellen, zeker gezien de eigenaarverantwoordelijkheid, dat wijzelf geen stukken meer doen aanplanten en het gewoon laten doen. En ook de verantwoordelijkheid dan leggen bij degene die die natuurcompensatie moet uitvoeren, moet doen. Het is maar een overweging, maar het lijkt mij handiger. Dan hoeven wij niks op te tuigen, dan hebben wij geen handjes hier nodig. Want de meeste plekken waar het misgaat, is intern. En dat hebben we net ook gehoord, er is een plan, maar het plan wordt gemaakt ... [2:18:57] plan. Die uitvoering is gebeurd. En dan krijgen we een zwart gat, en dan valt het weg. En dan kunnen we zien wat er buiten gebeurt.

De voorzitter: Mevrouw Boven.

Mevrouw Boven (Partij voor de Dieren): Ja dank u, voorzitter. U zegt dat er één compensatieplan in natura is gebeurd, bij Canon. Maar dat geldt dus ook voor het VDL-stuk. En dat is juist het stuk waar heel veel opmerkingen over zijn gemaakt.

De voorzitter: De heer Franssen.

De heer Franssen (BBB): Ja, dat begrijp ik en dat hoor ik ook. Maar dan is het de taak van de Provincie om daar de controle voor te hebben. Dus je hebt nu een heel netwerk nodig dat wat moet gaan regelen en doen om te kijken of het gebeurt, wat er gebeurt, hoe het gebeurt. Dat hoeven we allemaal niet. Eén persoon kan controleren buiten, en dan zeggen van: jongens, wat jullie hier doen, dat klopt niet. Dit moet er gebeuren, of er volgen sancties.

De voorzitter: Mevrouw Boven.

Mevrouw Boven (Partij voor de Dieren): Ja dank u, voorzitter. Ik denk dat een bedrijf dat uit wil breiden vooral bezig is met de uitbreiding van zijn bedrijf. Dat is zijn primaire proces, dus daar zal hij zijn aandacht aan besteden. En daar heeft hij een stuk grond voor nodig, en daar moet hij natuur voor compenseren. Denkt u niet dat een bedrijf zijn aandacht zal richten op de uitbreiding van zijn bedrijf, en dat de natuurcompensatie als een soort rugzak, ongewenste rugzak met hem meekomt, en dat dat betekent dat hij minder aandacht en tijd en kennis zal besteden aan dit compenseren van die natuur?

De voorzitter: De heer Franssen.

De heer Franssen (BBB): Dat denk ik inderdaad wel degelijk. En daarom heeft onze wetgever het fenomeen 'natuurcompensatie' bedacht, zeggen we dan. Dus hier wil je iets doen, dit moet je ervoor realiseren om dit te kunnen doen. En dan is het de taak van ... Kijk, een VDL, die hebben auto's gebouwd, die hebben geen natuur gemaakt. Daar moet zo'n bedrijf dan maar gespecialiseerde kennis, zoals bijvoorbeeld Canon gedaan heeft met Het Limburgs Landschap, inhuren om dit te realiseren. En dan is het weer de taak van de Provincie om toezicht te houden of die realisatie daadwerkelijk gebeurt. En hoe die daadwerkelijk gebeurt, is een taak van degene die de opdracht gekregen heeft, maar niet van de Provincie.

De voorzitter: Mevrouw Boven.

Mevrouw Boven (Partij voor de Dieren): Maar denkt u niet dat controleren achteraf, dat levert nooit meer een goede beginsituatie op. Dan kun je alleen maar herstellen. Denkt u niet dat je juist moet zorgen dat het in het begin goed gebeurt, en controle alleen is om kleine afwijkingen daarvan aan te passen?

De voorzitter: De heer Franssen.

De heer Franssen (BBB): Ook mee eens. Maar de ondernemer wil iets gaan doen. Daarvoor moet hij natuur compenseren. Daar moet een plan aan ten grondslag liggen. Door de ecologen hier wordt gezegd: dit is de natuur die er nu is, we willen graag hercreëren of op een andere plaats terugbrengen. Dan moet daar het plan liggen, en dat moet uitgevoerd worden. En dan krijgen we de controles.

De voorzitter: Tot slot.

Mevrouw Boven (Partij voor de Dieren): Tot slot, inderdaad. Als je een project doet, dan zijn er altijd, ook als je een plan hebt van tevoren zijn er allerlei marges waarin je daarin kan acteren. En ik ben ervan overtuigd dat een bedrijf eerder zal acteren naar een minimalistische invulling van dat plan dan naar zoals je het zou willen. En daarom ben ik een voorstander van financiële compensatie in plaats van in natura.

De voorzitter: Tot slot, de heer Franssen.

De heer Franssen (BBB): Ik hoor u, en dan denk ik van: oké, maar we gaan voor kwaliteit en niet voor kwantiteit. Dus met andere woorden, dat beetje wat er dan gecompenseerd wordt, dat kan veel beter zijn dan een massa die geproduceerd wordt wat <onverstaanbaar> erbij ligt. Dat is even de afweging die we moeten maken. En onze wetgever heeft bepaald waar we ons aan te houden hebben, ook zo'n bedrijf als bijvoorbeeld VDL in dit geval, met het Sterrebos. En dat men de randen opzoekt, welke ondernemer doet dat niet.

De voorzitter: Dank u wel. U was volgens mij ook klaar met uw betoog? Dank u wel, mijnheer Franssen. De heer Franssen, namens LOKAAL-LIMBURG.

De heer Franssen (LOKAAL-LIMBURG): Ja voorzitter, als laatste denk ik in deze ronde. Wij zijn best tevreden over de toezeggingen die de deputé naar ons als LOKAAL-LIMBURG heeft gedaan. Vooral de uitleg waar de € 700.000 aan besteed wordt, hoe de opdeling is. Maar daarnaast ook, en mede dank ook aan andere partijen, het controlesysteem, daar heeft u heel veel toezeggingen op gedaan, ook het proces. En wij willen gezamenlijk als Provinciale Staten die duidelijkheid hebben, en onder meer onze controlerende taak kunnen uitvoeren. Dat geeft ons zekerheid en vertrouwen. Alleen, in onze optiek zijn er nog een paar onduidelijkheden. We gaan er dan ook vanuit dat die in de toekomst door u rechtgestreken worden. En daar wil ik het bij laten, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Franssen. Dan geef ik nu het woord aan de Gedeputeerde. Wellicht kan de heer Vaessen even assisteren voor mij.

Voorzitterswissel

Gedeputeerde Faassen: Ja voorzitter, dank u wel. Ik zal proberen dat beknopt en helder te beantwoorden. Mijnheer Loomans, u stelde de vraag Sterrebos, de constatering dat het hier niet goed gegaan is. Volgens mij hebben we dat geconstateerd. We kijken goed mee met de uitvoering van de natuurcompensatie met VDL. Hebben we gezegd, hè. Waar nodig wordt daar bijgeplaatst of vervangen. Want dat is natuurlijk dat wat er is. Het beëindigen van de anterieure overeenkomst met VDL heeft geen gevolgen voor de uitvoering van de natuurcompensatie van de kap in het Sterrebos. Dus dat is daarop het antwoord. Overigens, namens ons als GS, zal ik maar zeggen. Mevrouw Mertens: de P&C-cyclus voorjaar... Ik denk dat we het geheel, waar we nu een aantal keren rapportage, wat ga je doen naar de toekomst toe, dat we dat toch in één geheel in Q4 naar jullie toe gaan brengen. En dat we dan komen met de rapportage, hoe gaan we het doen, plan van aanpak. Niet dat we drie verschillende ... Ik ga gewoon in Q4 naar jullie terugkomen, en dan hoop ik dat we dan de dingen kunnen afronden. En als er dan nog vragen of aanvullingen zijn, dat we het dan

oplossen. Want anders blijven we heen en weer discussiëren. Dus dat is eigenlijk de conclusie van naar jullie te luisteren en proberen daar iets van te maken. Eentje, en dat gaat het dan worden. Mijnheer Megens, we voorzien geen knelpunten in de handjes. Dus dat is het antwoord. Ik heb dat ook niet eerder teruggehoord, trouwens. Dus dat is wat het is. En financiële overzichten en reeds toegezegd... Dat komt in Q4 – dus hetzelfde als we net hebben aangegeven. Mevrouw Wesseling, u vraagt in feite hetzelfde. Dus ook dat is hetzelfde. Mevrouw Berghorst vraagt ... Ja, dat is eigenlijk hetzelfde, hè: we komen terug. Kunnen we de rapportage bij de grote projecten... Dat is eigenlijk allemaal onderdeel van hetzelfde geheel. Mevrouw Koopman – wanneer er klachten zijn over natuurbeheer, dat kan nu al gemeld worden bij de Provincie. Alle klachten die we krijgen worden behandeld. Dus het is al zo dat er een klachtenbureau is. Financiële risico's voor de Provincie, vertraging ... U vroeg, de opties van de risico's die je neemt. Ja, dat is op zich een heel lastige. Als de vertraging ligt bij de Provincie, kun je niet afwentelen op de initiatiefnemer. Bijvoorbeeld bij VDL. VDL heeft daar zelf een stukje in natura gecompenseerd, zeg maar. Maar wij hebben daar ook boven op de natuurcompensatie die verplicht was, de verplichting op ons genomen, los van het feit of het gerealiseerd werd of niet – kun je ook nog wat van zeggen. Maar dat is dus waar wij voor aan de lat staan, als Provincie. Daar hebben we onszelf nog de beperking opgelegd om dat in een bepaald gebied te doen. Daarmee beperk je je mogelijkheden zeer, ook zeker als dat vrijwillig is. Dus ook daar denk ik dat we goed moeten kijken: als we een verplichting schetsen naar de toekomst toe als we iets doen, dat er een natuurcompensatie is, dat we ons niet moeten beperken tot het gebiedje daarheen, als daar de kansen heel klein zijn of de grondprijzen heel hoog. Ik denk dat we daar ook naar moeten kijken. Dus dat is eigenlijk het resultaat, en waar de risico's liggen. Dat kun je dus niet afwentelen. De heer Wolters Gregório, een hele vraag over de arbeidsmarkt naar de toekomst toe in Limburg. Die kan ik hier vandaag niet beantwoorden. Maar ik heb uw zorgen gehoord. Dat was ... Ik zal de appreciatie doen van de motie, maar dat is niet bij u, volgens mij. Dat staat hier in het stuk. PS informeren over de regelgeving, hoe we dat gaan implementeren aan al die projecten. Hetzelfde, hè: Q4. Dat wordt ook weer een mooie. Die aanpassingen die we gaan doen, dat we die u daarin meedelen.

De vicevoorzitter: De heer Wolters Gregório.

De heer Wolters Gregório (SP): Dank u wel, voorzitter. Dan is toch de vraag ... Want we hebben nu een verordening staan. En een nieuwe verordening gaan we als PS pas, naar verwachting, eind 2026 vaststellen, met een beetje pech. In de tussentijd gebeurt er nog van alles, qua nieuwe ontwikkelingen. En als we de conclusies en aanbevelingen opnemen, en daar moeten veranderingen uit voortvloeien, dan moet daar ook nieuwe regelgeving voor worden gemaakt. En gaan we die in de tussentijd alvast, de te verwachten nieuwe regelgeving voor die nieuwe verordening, gaan we die alvast implementeren? Want dat doen we vaker. En krijgen we dat van tevoren al ter besluitvorming, of wachten we daar helemaal mee totdat die nieuwe verordening aan de beurt is? Want anders blijven we nog een heleboel op de oude manier doen, terwijl de gewezen aanbevelingen aangeven: doe dat nou juist niet.

De vicevoorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Faassen: Voorzitter, ik denk dat we dan echt te ver voor de muziek uit lopen, als we dat voor de nieuwe Omgevingsverordening gaan doen. Dus daar hebben we toch een beetje geduld nodig, dat we het dan gaan doen. En om dat van tevoren al te implementeren, dat is een stap te ver, op dit moment. Mevrouw Boven, u vroeg: wil de Gedeputeerde toezeggen dat rekening gehouden wordt met wat er geleerd is uit het verleden? Uiteraard is de reflectie een onderdeel van het plan van aanpak. Ja, dat is logisch. Om daar aparte toezegging op te doen, nee. Dat is een onderdeel van het proces. Verder, gaat het onderzoek antwoord geven op het niveau van de normbedragen waarmee structureel ook het beheer en toezicht worden... Die normbedragen worden jaarlijks herzien, dus regelmatige herijking vindt plaats. Dat is daarop het antwoord. Mijnheer Franssen, u vraagt: de zes gecontroleerde stukken in beheer en eigenaar, kunnen we niet beter voorstellen, een vraag om een bredere afweging, rolverdeling in het kader van de Omgevingswet, borging kwaliteit. We bereiden een besluit hierover, inclusief de brede afweging, voor, om de

aanpassing in de verordening. Dus dat komt daar nog een keer terug. Dan tot slot, de heer Franssen. Volgens mij is dit uit de eerste termijn, het briefje dat ik heb. Dus volgens mij waren daar complimenten. Ik weet niet wat daar nog de vraag was. Nee, dat was het antwoord op de eerste vraag. Dan wil ik graag de motie appreciëren van de heer Megens. Kort maar krachtig: wij laten het aan oordeel Staten. Dus dat is aan u. Goed, dan dank ik u. En dan verlaat ik u.

De vicevoorzitter: Dank aan de Gedeputeerde voor de beantwoording in de tweede termijn. We doen een heel korte schorsing dames en heren, van een paar minuten. Maar ik verzoek u wel om allemaal goed in de buurt te blijven, want we gaan wel zo stemmen. De Gouverneur is terug. Mijnheer Wolters.

De heer Wolters Gregório (SP): Ja dank u wel, voorzitter. Mijn vraag aan de Gedeputeerde, die nu weggaat, was wel nog: **wordt die vraag die in de motie van mijnheer Megens staat, meegenomen in de rapportage die is toegezegd in Q4?** En daar heb ik geen antwoord op, dus ik weet nog niet wat ik met allebei moet. **Wordt meegenomen?** Oké, dank u wel.

De vicevoorzitter: Ook voor de notulen: die wordt meegenomen.

[SCHORSING]

Voorzitterswissel

De voorzitter: Ik heropen de vergadering. En ik verzoek de collega's om te zorgen dat de collega's die nog niet binnen zijn opgetrommeld worden, zodat we zo dadelijk kunnen gaan stemmen. En ik heb zojuist via de heer Megens begrepen dat de motie die hij had ingediend wordt aangehouden. Zeg ik dat goed? Bij deze is de tweede gewijzigde motie 3177 aangehouden. Dus stemmen we dadelijk alleen over het Statenvoorstel. Ik kijk even of iedereen die aanwezig zou moeten zijn, ook aanwezig is. Dat is nog niet het geval. Ik mis de heer Franssen nog, en de heer Peters. Goed, dan gaan wij over tot stemming. Dank u wel mijnheer Peters, dat u de juiste stoel weer gevonden heeft. Er zijn 43 Statenleden aanwezig. Aan de orde is de stemming over agendapunt P-25-004 Statenvoorstel Onderzoek inzake kwaliteit uitgevoerde natuurcompensatie in Limburg. Ik kijk even of er een stemverklaring is. Dat is niet het geval. Dan is de stemming nu geopend. De stemming is gesloten. Het voorstel is unaniem aangenomen. Dan zouden wij normaal gesproken toe zijn aan de moties vreemd aan de orde van de dag. Maar er is een verzoek gekomen – de heer Wolters Gregório.

De heer Wolters Gregório (SP): Ja dank u wel, voorzitter. Sommige moties vreemd hebben wij pas in de vergadering binnengekregen, op papier. En ik zou graag tijd willen reserveren om die fatsoenlijk te bestuderen, en daar een oordeel over te vellen. Maar ik weet niet of vijftien minuten schorsing gewenst is, of dat we beter eerst kunnen gaan lunchen en dan de moties daarna behandelen? Ik weet niet wat praktisch werkbaar is, maar dat laat ik dan aan u.

De voorzitter: Nou, het zou wel handig zijn als ik een beetje een signaal krijg. Het is mij om het even. Wilt u eerst even een lunchpauze en dan verdergaan? Of wilt u even... Aangezien de lunch nog niet helemaal klaarstaat, dan schors ik de vergadering voor vijf minuutjes. En dan gaan we eerst verder met de moties vreemd, en dan gaan we daarna lunchen. Ik gaf vijf, u vroeg tien: maak ik er zevenenhalf van.

[SCHORSING]

9 Moties vreemd aan de orde van de dag

De voorzitter: Dames en heren, ik heropen de vergadering. En ik zie dat nog niet iedereen zijn plek heeft ingenomen. Dat geldt ook voor de heer Hoks en de Gedeputeerde. Hallo, contact. Ik was even bang dat ik het geluid harder moest zetten, maar gelukkig. Aan de orde zijn de moties vreemd aan de orde van de dag. Dat zijn er vier in totaal. En even een resumé wat u zelf met uzelf heeft afgesproken: De indiener krijgt vijf

minuten om zijn motie vreemd aan de orde toe te lichten. Daarna kan allereerst, indien het een motie gericht is aan het College, de Gedeputeerde daarop reageren. Daarna krijgt de indiener als eerste, als die daar behoefte aan heeft, en anders aan de rest, de gelegenheid om één interruptie te plegen aan hetzij de indiener, hetzij de Gedeputeerde. Het is weleens voorgekomen dat we dat even niet helemaal scherp hadden. Mocht het zo zijn dat het een motie is die gericht is aan PS, dan zal GS niet reageren, want het is geen motie aan GS. Dat even als toelichting. Als eerste is dan aan de orde de gewijzigde motie vreemd 3173, en daarvoor geef ik het woord aan de eerste indiener. Dat is de heer Huizing.

De heer Huizing (BBB): Dank u, voorzitter. Dank u, collega's. Inderdaad, ik ben naar voren gekomen om een motie vreemd in te dienen. En ik kan u ook geruststellen dat alles er deze keer ook op duidt dat ik hem daadwerkelijk ga indienen. Dus ik zou zeggen: blijft u allemaal nog even zitten. Het openbaar vervoer is de levensader van onze Limburgse regio's. Het verbindt inwoners met werk, onderwijs, zorg en elkaar. Echter, het Rijk heeft bezuinigingen van € 355 miljoen op het ov aangekondigd, en nog eens € 100 miljoen op de NS, structureel en ingaande 2026. Limburg zal daarvan haar aandeel moeten dragen. Dit vormt een bedreiging voor de bereikbaarheid. Daar waar we in Limburg juist hard hebben gewerkt aan betere verbindingen, riskeren we nu een afschaling of zelfs het wegvallen van cruciale lijnen. Dit gaat zeker ten koste van de leefbaarheid, maar niet alleen in onze dorpen en buitengebieden. Met deze motie roepen wij het College op om in gesprek te gaan met het Rijk, samen met andere provincies en vervoersregio's, om deze bezuinigingen te heroverwegen. Op dit punt werkt het goed om te memoreren dat in de provincie Drenthe inmiddels unaniem een vergelijkbare motie is aangenomen en men in andere provincies hiermee bezig is, onder andere in Friesland. Waar een hartelijke ontvangst met vlaai in Limburg al niet goed voor is. We vragen om de negatieve effecten in kaart te brengen, reizigers, reizigersorganisaties en de ov-sector hierin te betrekken, en alles op alles te zetten om ons ov-aanbod te behouden en waar mogelijk te versterken. Want elke Limburger telt en goede bereikbaarheid is daarvoor essentieel. We horen daarom graag dadelijk de appreciatie van de Gedeputeerde. Ik zal nu het dictum gaan voorlezen.

Wij roepen het College van Gedeputeerde Staten op om:

1. In gesprek te gaan met het Rijk over de aangekondigde bezuinigingen op het openbaar vervoer en de gevolgen die dit kan hebben voor Limburg, en daarbij met name aandacht te vragen voor de kwetsbare positie van specifieke gebieden. En hiermee samen op te trekken met de andere provincies, IPO en de vervoersregio's;
2. Zich maximaal in te spannen om de negatieve effecten van de kabinetsplannen te voorkomen, en de mogelijke effecten hiervan in kaart te brengen. Hierbij ook de reizigersorganisaties en de ov-branchen betrekken;
3. Zich eveneens maximaal in te spannen om het bestaande openbaar vervoersaanbod in Limburg te behouden, en waar mogelijk versterken;
4. Provinciale Staten hierover uiterlijk in Q3 2025 te informeren.

En gaat over tot de orde van de dag.

Deze motie wordt gesteund door de heer Blijlevens van JA21, Dré Peters van LOKAAL-LIMBURG, Aleida Berghorst van de PvdA, Wouter Ijpelaar, hier niet aanwezig, maar heeft wel zijn steun toegezegd, van het CDA, Jorge Wolters Gregório van de SP, Leon Vaessen van D66 en Chrétien Wetemans van oos limburg. Tot zover, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Ik geef het woord aan de Gedeputeerde.

Gedeputeerde Kuntzelaers: Dank u wel, voorzitter, en ook dank aan de heer Huizing voor het indienen van deze motie. U refereerde in uw betoog natuurlijk aan het belang van het openbaar vervoer in Limburg. Dat onderschrijft het College natuurlijk volledig. En ook de intentie die hier achter de motie zit, past volledig in lijn met dat wat in het coalitieakkoord is opgeschreven en waar wij met zijn allen hier veel tijd en energie in

steken, namelijk het beter bereikbaar en betaalbaar houden van het Limburgse ov. En u refereerde eraan dat er ook in andere provincies al vergelijkbare moties dan wel ingediend zijn, dan wel tot stand aan het komen zijn. En dat is een beeld dat ik kan bevestigen, want ik zat gisteren in de bestuurlijke adviescommissie van het IPO met mijn collega's, die allemaal over bereikbaarheid en mobiliteit gaan, en ook daar was dit onderwerp een van de kernpunten waar we het met elkaar over hebben gehad, namelijk dat de bezuiniging van het Rijk impact hebben. Die zorgen ervoor dat aan de ene kant de betaalbaarheid onder druk komt te staan. Want als je bezuinigt, met name ook op de Nederlandse Spoorwegen, dan zal dat geld ergens vandaan moeten komen en dan zullen de kaartjes waarschijnlijk duurder gaan worden. Dat is een aanname die we zeker kunnen doen. Dat is iets waar je als Provincie natuurlijk relatief weinig invloed op hebt. Wij hebben onze relatie met Arriva als regionale vervoerder. We hebben ook goede gesprekken met de Nederlandse Spoorwegen, en daar horen we dat signaal, in ieder geval voor de Nederlandse Spoorwegen, al terug. De actiebereidheid bij de collega's in het land is groot. Men voorziet per Provincie wel verschillende vormen van impact. Dus bij de ene dreigt afschaling, bij de andere worden flinke extra structurele kosten toegevoegd, ook uit eigen middelen. En bij sommige komen juist de toekomstige plannen onder druk te staan die je juist had afgesproken, bijvoorbeeld in een coalitieakkoord, om de bereikbaarheid van het platteland te verbeteren. Wat betekent dit dan voor Limburg? Want ik denk dat dat een punt is dat we met elkaar hier wel moeten adresseren. Ik denk dat het ons gelukt is om samen met Arriva de impact voor Limburg erg te beperken. Beter gezegd: wij gaan niet afschalen in Limburg en wij gaan ook niet de prijzen verhogen. Het enige wat onder druk komt te staan, is het toekomstig ontwikkelperspectief. Dat is iets wat echt lastig is. Want we moeten middelen die we gekregen hebben van het Rijk, juist om de bereikbaarheid te vergroten en te verbeteren in deze provincie, juist gaan inzetten om dit gat eigenlijk mee te mitigeren. En je had liever nog extra ontwikkelpotentieel gehad, omdat iedereen juist opgeschreven heeft, zowel het Rijk als de Provincie, dat je die bereikbaarheid en ruimte in de provincie wil gebruiken om de Limburger meer perspectief te bieden. Kan ik dit uitvoeren? Jazeker, dit kunnen wij oppakken. Ik kijk ook naar uw zaal, want dit punt wat hier staat om namelijk een begrotingswijziging bij het Rijk te realiseren of extra middelen daar beschikbaar te krijgen, moeten we met zijn allen doen om die lobby compleet te krijgen. GS gaat natuurlijk voorop om alle gesprekken te voeren, maar het helpt enorm als u bereid bent om via uw partijlijnen ook de contacten te leggen en het voorwerk met ons te doen. Dan pakken we die handschoen heel graag samen op. En ik kijk niet alleen naar de heer Huizing, maar ook naar alle partijen met een vertegenwoordiging in het nationale parlement, om met ons samen op te trekken om dit te realiseren.

De voorzitter: Was u klaar met uw betoog? Want een vraag kan nadat u klaar bent met uw betoog.

Gedeputeerde Kuntzelaers: Ach, ik vind het wel leuk om er eentje tussendoor. Ach, zonde. Goed, de maximale inspanning en het samenwerken met de collega's in andere provincies, dat gaan we uiteraard doen. En het informeren van Provinciale Staten, ik stel voor dat we dat doen op het moment dat we of definitief een verandering hebben gerealiseerd, dan wel definitief weten dat de bezuinigingen doorgaan en het dus effect heeft, dus dat daar niet zozeer de genoemde datum of kwartaal aan gekoppeld wordt, maar meer een praktisch punt wanneer we duidelijkheid hebben. Als dat uw goedvinden kan wegdragen, dan is dat oordeel Staten en dan kan GS hier goed mee vooruit.

De voorzitter: Dan is het ... Als je even zou willen blijven staan, Gedeputeerde. Dan als eerste de gelegenheid aan de indiener om een vraag te stellen. De heer Huizing, aan u één interruptie.

De heer Huizing (BBB): Voorzitter, dank u. En ook dank voor de appreciatie, Gedeputeerde. Ik hoorde het woord actiebereidheid, het doet me sowieso deugd om nog zo'n ouderwets PvdA-woord uit de mond van deze Gedeputeerde te horen, maar die actiebereidheid is er bij ons ook. We hebben die lijn al gelegd richting onze mensen in Den Haag. Men was welwillend. Ik wil eigenlijk uw oproep ondersteunen en aan andere partijen vragen om hetzelfde te gaan doen. Tot zover.

De voorzitter: Dank u wel. Heeft u behoefte aan een reactie daarop?

Gedeputeerde Kuntzelaers: Ik kan dit alleen maar toejuichen, voorzitter.

De voorzitter: Dat vermoeden had ik al. Ik kijk even of er nog andere vragen zijn? De heer Mülders aan de indiener en de heer Bloi aan de Gedeputeerde of de indieners? Nee, je hebt één vraag.

De heer Bloi (VVD): Aan de indiener dan.

De voorzitter: Aan de indiener. Dan mag de Gedeputeerde gaan zitten en de heer Huizing is al onderweg. De heer Mülders, aan u het woord.

De heer Mülders (GroenLinks): Voorzitter, dank u wel. Voorzitter, mensen lokaal, provinciaal, maar ook landelijk, zijn geschrokken van de voornemens van het kabinet, en de BBB zit in dat kabinet. En ik heb uiteraard u zojuist horen interrumpen op de vraag, opmerking, van Gedeputeerde Kuntzelaers, maar uw partij zit in het kabinet. Mevrouw Van der Plas heeft marathonvergaderingen gehad, en dit is het resultaat, dit worden de bezuinigingen. Kunt u nauwkeurig reconstrueren voor volk en vaderland, voor alle mensen in de zaal: wat heeft de BBB Limburg gedaan vanaf het moment dat deze bezuiniging is aangekondigd? U heeft er inderdaad het een en ander over verteld tijdens de werkgroep OV. Dat is inmiddels twee weken geleden. Wat heeft uw partij in Limburg gedaan in de afgelopen twee weken om dit mogelijk van tafel te krijgen?

De voorzitter: De heer Huizing.

De heer Huizing (BBB): U schetst inderdaad een beeld van die onderhandeling. U zult begrijpen: weliswaar zijn wij coalitiedeelnemers, maar daar zijn wij als BBB Limburg, en ikzelf, niet bij betrokken geweest, ook niet bij alle onderdelen van dat pakket. Eigenlijk vanaf het moment dat u schetste, zijn wij weer in actie gekomen, met name met deze motie die via collega's uit Drenthe tot ons gekomen is, en hebben wij ook los van het heel formele traject vrij snel dit al bij onze collega's in Den Haag neergelegd. Dus dat hebben wij concreet gedaan naar aanleiding van deze bezuiniging.

De voorzitter: Dank u wel. Dan geef ik nu het woord aan de heer Bloi voor één vraag. Hij heeft ervoor gekozen om die via de indiener te doen.

De heer Bloi (VVD): Dank u wel, voorzitter. Voorzitter, ik heb een vraag. Tijdens de toelichting sprak u over bezuinigingen terugdraaien, maar in de tekst staat: negatieve gevolgen voorkomen. Dat zijn voor de VVD twee verschillende dingen. En als ik dan het dictum bekijk, staat er: zich maximaal in te spannen. Wat is voor de BBB of de heer Huizing de definitie van 'maximaal in te spannen'? Betekent het dat we uiteindelijk, als we de negatieve gevolgen moeten gaan voorkomen, provinciaal geld moeten inzetten, en hoeveel zou dat dan moeten zijn? En bent u het nu niet met mij eens dat als de Gedeputeerde zegt hou niet zo vast aan Q3 2025, het kan ook later zijn, dat deze motie niet ook gewoon tijdens onze Voorjaarsnota besproken had kunnen worden? Dank u wel.

De voorzitter: De heer Huizing.

De heer Huizing (BBB): De oproep tot maximale inspanning was met name aan het College gericht om zich maximaal in te spannen om deze bezuiniging, en de gevolgen daarvan, tegen te gaan. We hopen dat het helemaal van tafel gaat, maar het zou ook een uitkomst kunnen zijn dat er een ander bedrag uit volgt, hopelijk veel lager of bijna nul. Dat zou je kunnen beoordelen als een goede uitvoering van deze motie, dus daar slaat deze formulering eigenlijk op. En de tweede vraag was ... Nee, wij vonden eigenlijk de impact van deze bezuiniging toch wel dusdanig dat wij niet wilden wachten op de Voorjaarsnota, maar dat nu nadrukkelijk onder de aandacht gebracht wilden hebben, en ook nu in Den Haag aan de orde gesteld wilden hebben. Dus dat is de reden om het nu te doen en niet te wachten op de Voorjaarsnota.

De voorzitter: Dank u wel, de heer Huizing. Dan gaan we nu over tot de stemming. We gaan nu over tot stemming. Het is geen debat. Excuus, ik had niet gezien dat de heer Hoks nog een vraag had.

De heer Hoks (PVV): Nee, geen vraag.

De voorzitter: O, geen vraag. Het was een stemverklaring. Heel goed. We gaan inderdaad over tot stemming over de motie vreemd 3173: 'Voorkom achteruitgang van het OV en de bereikbaarheid van de regio's'. En de heer Hoks heeft een stemverklaring.

De heer Hoks (PVV): Dank u wel, voorzitter. Wij willen de Gedeputeerde hartstikke bedanken voor de gesprekken die hij op dit moment al heeft gevoerd met Arriva. Het blijkt dat wij als Limburg dus geen gevolg hiervan gaan zien, als in geen verhoging van de tickets en geen rituitvallen. En daarnaast gaan wij niet over landelijk beleid, dus daarom zullen wij tegen deze motie stemmen.

De voorzitter: Dank u wel Ik kijk even of er nog andere stemverklaringen zijn? Dat is niet het geval. Wij zijn nog steeds met 43 Statenleden aanwezig, dus we kunnen nu stemmen over de motie vreemd 3173. De stemming is geopend. Nog één stem. Die is nu uitgebracht. Daarmee is de stemming gesloten. De motie is aangenomen met 30 stemmen voor en 13 stemmen tegen. Aan de orde is de motie vreemd 3174: 'Agenderen vergunningenverlening project FUREC'. Daarvoor geef ik het woord aan de indiener. Dat is de heer Peters namens LOKAAL-LIMBURG. Mijnheer Peters, aan u het woord.

De heer Peters (LOKAAL-LIMBURG): Mijnheer de voorzitter, beste Statenleden, toen ik de berichten las dat wij vergunningen gaan geven voor het project FUREC, schrok ik daar wel een beetje van. Ik denk we hebben nog vragen gesteld, de BBB heeft een vraag gesteld, GroenLinks en Partij van de Arbeid hebben nog vragen gesteld. Ik kijk waarschijnlijk al twee jaar lang in iBabs wat de antwoorden zijn, en blijkbaar is er nog een andere gang om te kijken wat de antwoorden zijn. Nou, daar ben ik pas vanmorgen achter gekomen dankzij de interventie van mevrouw Hendriks. Bedankt dat u mij vanmorgen heeft verteld dat er ook nog een andere manier is. Je moet een aap geen klimmen leren, maar als je in de verkeerde boom zit, dan is dat natuurlijk ook ... Dus ik zat in de verkeerde boom, dus daarom heb ik in mijn motie het stukje waar het erover ging dat de pers meer wist dan ik, er maar even eruit gehaald. Maar waar het mij eigenlijk om gaat, en dat is eigenlijk het verhaal, ook al zijn er mensen die zeggen je had dit ook gewoon kunnen agenderen, de Gedeputeerde Staten, althans de Provincie, had dit ook voor ons kunnen agenderen, Ik streef ernaar, en het mag voor iedereen duidelijk zijn dat wij allemaal samen Limburg vertegenwoordigen. Dus op het moment dat wij een iets minder goed besluit nemen dat bij de bevolking gevoelig ligt, moet ik wel totaal geïnformeerd zijn. En dan heb ik mevrouw Berghorst vanmorgen ook horen zeggen: Laten we daar samen in optrekken. Laten we de voortgang ook samendoen. En dat geldt ook hiervoor. Laten we het bestuur uitnodigen om te zeggen: Neem ons mee, zeker als er kritische vragen zijn. Neem ons mee, zodat wij aan onze achterban ... En geloof mij, ook LOKAAL-LIMBURG heeft een achterban en deze jongen ook. Dat wil ik wel graag uitleggen, maar zodanig uitleggen dat ik het goed uitleg, en niet dat ik iets roep van ja, dat is misschien zo, of: nee, er is niet zoveel stikstofuitstoot. Het zal wel allemaal waar zijn, en als je toevallig dicht bij de coalitie zit, zal je waarschijnlijk wat meer informatie hebben dan als je er niet zit, dus ik doe een dringend oproep: Neem ons mee. Ik hoor mevrouw Waajen vanmorgen nog zeggen: we zijn goed bezig. Ik ben het helemaal met haar eens. En ik wil daarom ook niet die motie van treurnis indienen die ik eerst op mijn netvlies had staan, maar ik wil het gewoon houden op opbouwend. Laten we samen proberen in een eerstvolgende vergadering, waar dan ook, te praten over hoe het nou echt in elkaar zit. En waarom heeft dit bestuur er tegen de adviezen in om toch door te gaan. Dat zou ik oprecht willen weten. Dat moet ik uitleggen aan mijn achterban. En of dat uit te leggen is? Ik ben niet zo'n technicus als menigeen in dit gezelschap, maar ik wil het wel uitleggen. En daar gaat het mij om en voor de rest helemaal niets. Dan lees ik nog even het dictum voor, als dat mag?

Verzoeken het College:

Om zo spoedig mogelijk (maar voor de volgende Statenvergadering) een schriftelijke reactie aan Provinciale Staten te sturen hoe dit besluit tot stand is gekomen en alle openstaande vragen van de diverse partijen mede te beantwoorden zodat wij dit dan kunnen agenderen.

En gaat over tot de orde van de dag.

Ik zeg niet moeten agenderen. Maar als de antwoorden voldoende zijn, waardoor ik de buitenwacht kan vertellen 'dat is de reden waarom de mensen in het bestuur dit besluit hebben genomen', dan ben ik een tevreden man. En dan kan ik met een opgeheven hoofd ook jullie mening of besluit vertegenwoordigen, want daar gaat het me om. Het gaat niet om mijn besluit. Het is ons besluit. We zitten hier met 47 mensen. En als ik dan af en toe de Nederlandse teletekst bekijk, zie je dat we daar ook nog een beetje neergezet worden alsof wij een besluit hebben genomen wat tegen de draad ingaat, en dat staat ook bij L1 en dat kun je ook bij de Limburger lezen. Dan denk ik dan moet ik het wel kunnen uitleggen. Want die mensen die die media volgen, die zeggen: Dré, wat zijn jullie toch aan het doen daar? En dan heb ik het niet alleen over de uitstoot bij FUREC, maar dan heb ik het ook over Zevenellen, waar zoveel ton door die kleine straatjes in Buggenum moet. Dus ik heb het over heel breed. En iedereen die hier zegt 'dat had je ook kunnen agenderen', ja, dat zal wel. Dat is zeker zo. En ik doe dat niet voor de Bühne. Het enige wat ik voor de Bühne doe, is hier vragen: zijn we met zijn 47'en? Kunnen we met zijn 47'en dezelfde boodschap uitdragen? Nou, dat is mijn oproep, en daar wil ik het eigenlijk bij laten. Dank je wel dat er geen vragen zijn.

De voorzitter: Dank u wel. Nee, we gaan ... O, nee, nee, nee. Heb ik nog van tevoren uitgelegd hoe het werkt. Eerst de reactie van de Gedeputeerde, want u roept iets op aan het College. Gedeputeerde, aan u het woord.

Gedeputeerde Theuns: Dank je wel, voorzitter, en dank ook aan de indiener van de motie voor de toelichting daarop. Ik ben in ieder geval blij dat hij heeft kunnen zien dat het niet zo is dat we in dit huis de pers eerder informeren dan de Staten, dat die gewoon dinsdag netjes de deur uit zijn gegaan. Dus ik ben blij dat dat in ieder geval is opgehelderd. Dan toch ook even naar de punten die in de motie staan. Dan wil ik ze toch gewoon even langslopen. Want het klopt inderdaad. Er zijn door een heel aantal partijen, niet alleen dit jaar, maar ook vorig jaar, al veel vragen gesteld met veel verschillende invalshoeken over FUREC Chemelot, over FUREC Zevenellen. Die zijn op dit moment allemaal beantwoord, behalve de vragen van de heer Goossen, die heeft onlangs nog een veertigtal vragen gesteld. Ik heb hem al laten weten dat wij ons best gaan doen om dat binnen de termijn te halen. Ik kan niet beloven dat dat gaat lukken, maar het zal in ieder geval voor de volgende Statenvergadering, die in juni is, beantwoord zijn. In ieder geval, daar sturen wij op. En dan het punt dat wij als Provincie afgelopen dinsdag, toen GS het ontwerpbesluit voor fase 1 van FUREC Chemelot heeft genomen, voorbij zouden zijn gegaan aan het advies van de commissie MER en de risico's waar zij op wijzen. En wij zijn daar niet aan voorbij gegaan. Sterker nog, wij hebben die gewogen. En we hebben beargumenteerd waarom het in dit geval, en niet alleen volgens het College, het College is uiteindelijk verantwoordelijk voor het besluit, maar ook volgens de adviezen van onze eigen VTH-mensen en de Omgevingsdienst Zuid-Limburg, hier niet aan de orde is. En dat staat allemaal uitgebreid gemotiveerd in het openbare besluit dat afgelopen dinsdag is genomen, en waar iedereen kennis van kan nemen na komende dinsdag. Want u weet: GS-besluiten worden altijd een week later openbaar gemaakt, op het moment dat wij ook de besluitenlijst hebben vastgesteld. En dan kan iedereen, ook in deze zaal, kennisnemen van een uitgebreide argumentatie ten aanzien van de drie punten die de commissie MER als laatste heeft aangegeven. Dat gaat over de samenhang en afbakening van het project, dat gaat over een aantal opmerkingen ten aanzien van de luchtkwaliteit, en dat gaat over het meenemen van het aspect natuur. Daar kan iedereen na komende dinsdag kennis van nemen, en ik ga daar graag, op alle momenten die u daarvoor in de agenda schiet, met u over in gesprek of over in debat of wat u dan ook wenst. En dat u dus zegt dat PS niet is meegenomen in de besluitvorming en dat PS niet is geïnformeerd, dat staat in de

overwegingen over een risicovol besluit. Wij hebben in dit huis gewoon afspraken met elkaar hoe we dit doen. En het verlenen van die vergunning is een bevoegdheid van GS. En we hebben de afspraak met PS dat op het moment dat er sprake is van een besluit waarbij wij de adviezen van de ODZL niet volgen ... Het staat ook in het rekenkamerrapport, van december vorig jaar is dat, volgens mij, december 23 is dat alweer, de aanbeveling. Ik zal even voor u kijken. Nummertje A13. Dan citeer ik: 'Vraag GS om PS te informeren over besluiten waarbij de adviezen van de RUD Zuid-Limburg, zo heette het toen nog, niet worden opgevolgd'. Dat is hier niet aan de orde. Wij volgen hier rechtstreeks het advies van de ODZL, zoals het inmiddels heet, om uiteindelijk gewogen de adviezen van de commissie MER op een andere manier in te vullen, en daarmee die naast ons neer te leggen en beargumenteerd van dat advies af te wijken. En daar kan iedereen straks in de zienswijzeperiode iets van vinden, daar kan iedereen straks nog tegen in beroep gaan, en dat staat eenieder uiteraard vrij, maar dat is het advies wat wij als College gewoon hebben gevolgd. Dan staan er nog een aantal overwegingen in dat de CO2-uitstoot zal toenemen. Ik zeg u nu alvast: dat klopt niet. Dit is niet het moment om daarover in debat te gaan, maar ik doe dat graag op een later moment als u zelf ook kennis heeft kunnen nemen van al die overwegingen. En u hoort het eigenlijk al aan de manier waarop ik het inleid: Ik ontraad daarom ook deze motie, omdat een aantal dingen die erin staan gewoon aantoonbaar niet juist zijn. Maar ik wil wel, als ik dan de vraag achter de vraag goed gehoord heb, daar graag als PS over in gesprek, in de commissie of in de Staten, op alle momenten dat u dat wenst. Als u dat agendeert, nadat u ook kennis heeft kunnen nemen van het openbare besluit, waar alle overwegingen in staan, gaan we daar graag met u over in debat. Maar dat betekent dus dat we deze motie in ieder geval ontraden.

De voorzitter: Dank u wel. Ik kijk even of de heer Peters een aanvullende vraag heeft aan de Gedeputeerde. Dat is het geval.

De heer Peters (LOKAAL-LIMBURG): Ja, die heb ik. Kijk, wat u nu vertelt, dat had u ook kunnen vertellen in een vergadering. Dat op de eerste plaats. En u citeert verkeerd, want gedachtestreepje twee zegt niet datgene wat u nu daarvan maakt. Ik heb alleen gezegd met die gedachte twee, als u goed kijkt, of wij hebben gezegd, dat het het met zich meebrengt in mogelijke procedures. Dus ik weet van wat ik lees. Ik ben geen expert. Die expertise ligt niet bij mij. Hier zit de expertise. En ik word door de burger aangesproken op dit soort uitspraken die in de media staan. Daar staat nergens in dat u gelijk heeft, nergens. Ik heb het nog niet kunnen lezen. Dus dan is het toch logisch dat ik heel duidelijk vraag aan u: geef mij nou eens uitleg, geef mij nou een boodschap, gooi wat in mijn rugzak, zodat ik die boodschap kan uitdragen. En dat CO2 minder is, in de media lees ik dat het een paar ton meer is en dat er ... Ik hoor u niet over Zevenellen. Maar Zevenellen is in Maastricht niet zo bekend. Want toen ik de eerste vragen stelde over Zevenellen, vroegen ze mij vanuit Maastricht: wat is dat eigenlijk, Zevenellen? Toen hebben we zeven van die tantes afgebeeld, en dat hebben we heel lang bij ons aan het raam gehangen om te laten zien: hoe beperkt zijn wij dan eigenlijk als we nog niet weten wat Zevenellen is? Dus ik geef het even aan. Dus wat ik bedoel te zeggen: u zegt al toe dat we een vergadering willen. Ik heb niet gezegd dat ik per se een vergadering wil. Ik wil alleen meegenomen worden. En als die boodschap niet duidelijk is ... En het komt in dit huis vaker voor dat we niet helemaal tot het einde meegenomen worden. En dat is eigenlijk mijn boodschap. En u heeft dat al toegezegd, dus in principe vind ik het fantastisch dat we daarover gaan praten. U heeft ook al wat dingen geroepen, en dat zou zomaar ter discussie kunnen staan, want u laat u ook informeren. U heeft nog nooit boven zo'n schoorsteen gehangen om te kijken of er echt wat meer of minder uitkomt. Dus u wordt geïnformeerd, en dat bedoel ik nou te zeggen: geef mij dan ook in ieder geval die expertise mee. En niet mij alleen, maar iedereen, en niet alleen de man van GroenLinks die denkt dat hij daar iets over weet, of die van een andere partij. Nee, ik wil ook graag met de burger communiceren over wat gebeurt ons eigenlijk. En dat bedoel ik nou te zeggen. Datzelfde probleem had ik ook met Beaumix, maar dat wist u al. Dus ik ga door met deze motie, al blijf ik dadelijk helemaal alleen over. Het gaat mij om de boodschap.

De voorzitter: Gedeputeerde.

De heer Peters (LOKAAL-LIMBURG): O, sorry.

Gedeputeerde Theuns: U mag ook weglopen, maar ik ga u toch antwoord geven.

De heer Peters (LOKAAL-LIMBURG): Nee, ik loop niet weg.

Gedeputeerde Theuns: Kijk, voorzitter, de vraag die de heer Peters stelt over ik wil geïnformeerd zijn, want ik krijg daar veel vragen over, dat kan ik me heel goed voorstellen. Daar staan wij ook elke dag van de week voor ter beschikking om die informatie aan hem te verstrekken, in alle mogelijke manieren die we in dit huis daarvoor hebben. Maar als de vraag is, en dat hoor ik er ook namelijk achter, wij zijn niet op de juiste manier meegenomen ... Er wordt hier een risicovol besluit genomen. Wij volgen hier de spelregels zoals u die zelf met ons heeft afgesproken, zoals u die zelf heeft overgenomen in adviezen van de rekenkamer over hoe we hier omgaan met VTH-beleid en wat daarop de momenten zijn, maar ook hoe we ze bij PS aan de voorkant, middels een mededeling of middels een bedenkingenprocedure of iets dergelijks moeten meenemen. Daar hebben we gewoon spelregels voor en die volgen we hier. Van alle argumenten die wij in de besluitvorming nemen, kan iedereen, elk Statenlid, kennisnemen via het GS-besluit. En u heeft natuurlijk zelf meer dan voldoende instrumenten om te zorgen dat u aan de voorkant goed geïnformeerd bent over wat wij hier besluiten en over wat wij hier allemaal doen. En daar kunt u uiteraard zelf dan met uw achterban over communiceren. Daar zijn wij altijd voor beschikbaar. Daar is de griffie voor beschikbaar. Dat is zeker zo. Dus die vraag vind ik zeker legitiem, maar dat is iets anders dan wat ik in de motie ook lees, en daarom ontraad ik de motie.

De voorzitter: Dank u wel. Ikijk even of er een aanvullende vraag aan de Gedeputeerde is? Dat is niet het geval. Dan mag de Gedeputeerde gaan zitten. Er is namelijk wel een vraag aan de heer Peters. Mevrouw Smeets.

Mevrouw Smeets (SP): Dank u wel, voorzitter. Mijnheer Peters, de SP maakt zich ook zorgen. U stelt een aantal terechte vragen over, bijvoorbeeld: Levert het ook daadwerkelijk minder CO2 op? Wat zijn nou de consequenties voor het milieu? Ervaren de inwoners straks geen overlast, en hoe profiteren zij ook van dit soort ontwikkelingen? Maar ik vraag me wel af, ook gehoord hebbende wat de Gedeputeerde net heeft gezegd: gaat u deze motie niet gewoon intrekken en het onderwerp agenderen?

De voorzitter: De heer Peters.

De heer Peters (LOKAAL-LIMBURG): Nee, ik ga dat doen wat hier staat. En er staat: als ik de informatie krijg, dan kan ik altijd nog kijken of ik het überhaupt wil agenderen. Kijk, dat de Gedeputeerde zegt dat ik ten alle tijden geïnformeerd kan worden, daar gaat het mij niet om. Mij gaat het erom dat we alle 47 geïnformeerd worden en niet ik. Kijk, hij heeft zijn spelregels, maar ik heb ook mijn spelregels. Mijn spelregels zijn: transparant naar de burger, naar mijn achterban. Dat wil ik vooral zo volhouden. Begrijpt u het? Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, de heer Sol.

De heer Sol (GroenLinks): Dank u, voorzitter. Hier staat die man van GroenLinks ...

De heer Peters (LOKAAL-LIMBURG): Dat wist ik al.

De heer Sol (GroenLinks): ... die dat inderdaad al een beetje denkt te hebben. Ik vind het jammer dat de discussie over FUREC, over Chemelot in zijn brede zin, ook over Zevenellen, eigenlijk toch een beetje wordt verstoord door onjuiste aannames. U zegt zelf net in uw toelichting op de motie: laten we samen optrekken. Ik heb regelmatig ook aangeboden om meer samen op te trekken, ik ben al wat langer bezig met het hele

dossier, en ik constateer dat daar weinig gebruik van is gemaakt. Ik vind dat jammer. Ik denk ook inderdaad dat het goed is, even los van de antwoorden op de vragen en de exacte motivatie van het besluit van GS, om hier een keer in commissieverband bij stil te staan. Het onderwerp is belangrijk genoeg. Het is ook ingewikkeld genoeg. Dus ik zou een agenderingsverzoek zonder meer doen, als u het niet doet, doe ik het wel, maar ik vind deze motie niet nodig.

De voorzitter: Dank u wel. Het is ook niet echt een vraag.

De heer Peters (LOKAAL-LIMBURG): Ik heb niet een vraag gehoord, maar ik probeer er maar een vraag van te maken. Ik heb in ieder geval begrepen dat u zegt: ik heb geprobeerd samen te werken. Dat is mij medegedeeld, en toen heb ik gezegd: dat moeten we vooral doen. En toen wij wilden samenwerken, was u al eigenhandig met vragen bezig. Dus kom nou niet met die verhalen aan, want daar trapt deze jongen niet in. Waar het om gaat is: als u samen wilt werken en u kondigt dat aan, dan moet u ook samenwerken. Dan moet u dat niet voor de goede orde roepen en dan vervolgens niks meer laten horen, want dat ligt helemaal bij u. En dat u natuurlijk een ander standpunt heeft, dat mag zo zijn. En als u het wilt agenderen, wij zitten erbij. Dus ik geef het maar aan: als u nu bij deze zegt we gaan het agenderen, dan kunt u ook de motie ondersteunen. Maar ik begrijp hoe dat zit bij jullie. Op het moment dat hier iemand komt met een motie die een beetje riekt naar dat we het voor de Bühne doen, dan moet het snel afgekapt worden. Dit gaat niet voor de Bühne. Dit gaat mij om de burgers van Limburg. Dat wil ik u even gezegd hebben, want u kwam mij dat daarstraks even zeggen.

De heer Sol (GroenLinks): Voorzitter, zal ik op stemmingmakerij maar niet reageren?

De voorzitter: Dat lijkt me verstandig.

De heer Peters (LOKAAL-LIMBURG): Ja, lijkt me verstandig.

De voorzitter: De heer Huizing.

De heer Huizing (BBB): Dank u, voorzitter. Ja, ook in de aanloop naar dit debat hebben we ook al wat contact gehad met de heer Peters. Wij hebben ook vragen ingediend, wat er inderdaad een behoorlijk aantal zijn en het daardoor wat langer duurt voordat ze beantwoord worden. Dus wij onderschrijven eigenlijk wel uw behoefte aan informatie, zeker ook naar aanleiding van de recente berichtgeving. Maar onze vraag is toch ook, en daar sluit ik me eigenlijk een beetje aan bij mevrouw Smeets en de heer Sol, misschien om andere redenen: Bent u nu tevreden, en misschien moet u dat nog wat aanscherpen, wanneer u nu een concrete toezegging van de Gedeputeerde krijgt om dit op redelijk korte termijn te agenderen en met ons te bespreken? Zou dat niet uw motie overbodig maken? Want zo zitten wij er een beetje in. We hebben ook die behoefte dat er invulling aan wordt gegeven, maar kan het niet op die manier in plaats van een motie? Dat is eigenlijk onze vraag.

De voorzitter: De heer Peters.

De heer Peters (LOKAAL-LIMBURG): Ja, precies, maar wat is er mis mee als ik de motie aanhoud?

De voorzitter: Geen tegenvragen.

De heer Peters (LOKAAL-LIMBURG): Dan heb ik in ieder geval een stok achter de deur dat ik het kan gaan agenderen, dus daar is niks mis mee. Hij heeft het al toegezegd dat het geagendeerd kan worden, GroenLinks wil ermee agenderen, dus ik denk dat we daar breed in mee kunnen trekken. Maar een motie terugtrekken, dat is niet voor mij weggelegd, want dan moet ik al heel wat anders hebben. En aanhouden

zou een optie kunnen zijn. Dat is misschien wel ... Als u dat bedoelt, dan zou ik zeggen: Dan houd ik het aan. Dan komt het vanzelf op de agenda. Nou, oké.

De voorzitter: Hoor ik u nu zeggen dat u hem aanhoudt?

De heer Peters (LOKAAL-LIMBURG): Komen jullie zelf nou ...

De voorzitter: Dat kan zeker.

De heer Peters (LOKAAL-LIMBURG): Goed zo.

De voorzitter: Dat zegt de griffier ook tegen mij, en ik geloof de griffier op zijn prachtige, mooie blauwe ogen. Overigens, laten we even helder zijn: we kunnen met zijn allen dingen agenderen, maar we hebben er met elkaar afspraken over hoe we dat agenderen. En ik ga ervan uit dat iedereen bedoelt dat die mogelijkheid van agenderen gesuggereerd wordt, maar dat we dat op de wijze doen zoals we dat met elkaar hebben afgesproken. Dat even om alle misverstanden te voorkomen. Maar iedereen is bereid om erover te spreken, dus dan zal het vast wel goed komen. En u heeft nog een vraag aan de heer Peters, maar hij heeft zojuist ook aangegeven dat hij de motie om die reden wil aanhouden.

De voorzitter: Mevrouw Depondt.

Mevrouw Depondt-Olivers (CDA): Ik had eigenlijk een stemverklaring willen afleggen, maar toen zei de heer Peters dat hij hem ging aanhouden, dus dat zal ik dan nu maar niet gaan doen. Maar misschien even met een andere pet op: terecht, we hebben wel spelregels over hoe hier geagendeerd wordt, en iets roepen in een Statenzaal hoort daar niet bij.

De voorzitter: Dat is ook een beetje wat ik zojuist probeerde duidelijk te maken.

De heer Peters (LOKAAL-LIMBURG): Dat was geen vraag, geloof ik, hè?

De voorzitter: Nee, dat was geen vraag. Dank u wel.

De heer Peters (LOKAAL-LIMBURG): Ik weet niet dat dat hier allemaal kan dat iemand ... Vanmorgen werd me gezegd: er moet niet geroepen worden. Maar dan komt iemand roepen en dan hoor ik de voorzitter niet ingrijpen. Dit is toch om vragen te stellen en toch niet om iets ...

De voorzitter: Nee, dat is het probleem niet. Het probleem is dat ... Er is geen probleem, alleen als het ergens geagendeerd moet worden, dan moeten we dat op de formele wijze doen.

De heer Peters (LOKAAL-LIMBURG): Nee, ik moet de laatste opmerking even afwegen. Maar goed, het is prima.

De voorzitter: We volgen gewoon het reglement van orde. De motie is aangehouden. Dank u wel, mijnheer Peters. Ik concludeer dat de motie vreemd 3174, 'Agenderen vergunningenverlening project FUREC,' is aangehouden. En of we het ergens op de agenda zien staan, daarvoor volgen we gewoon de met elkaar gemaakte afspraken en dan zien we dat vanzelf. Motie vreemd 3175: 'Verzoek tot openhouden grensovergang Roosteren-Maaseik met inzet van tijdelijke verkeerslichten.' Daarvoor geef ik het woord aan de eerste indiener en dat is de heer Peters namens LOKAAL-LIMBURG. Het is goed voor de stappenteller.

De heer Peters (LOKAAL-LIMBURG): Voorzitter, Statenleden, via de media werd wij erop attent gemaakt dat er een heleboel mensen in de buurtschappen Echt, Susteren, Roosteren en ga zo maar door,

geconfronteerd worden met een wegafsluiting van een paar honderd meter. Het is een provinciale weg. Het is door het waterschap geregeld, maar omdat het een provinciale weg is, is ons verzoek: kunnen die paar honderd meter niet geregeld worden met verkeerslichten of met, zoals wij ook al hebben gezegd, verkeersregelaars? Want nu moeten die mensen 25 kilometer omrijden. Als je daar zit, dan zullen straks mensen zeggen dat het 23 kilometer is of nog minder of nog meer. Dat zou zomaar kunnen, maar het signaal komt uit het dorp, en daar wordt in ieder geval gezegd: wij moeten dus over Maasmechelen of Grathem naar België toe. We hebben dat signaal opgepakt en we dienen daarom een motie in om in ieder geval het College uit te nodigen om zo spoedig mogelijk te kijken of wij daar als Provincie in die provinciale weg iets aan kunnen doen waardoor in ieder geval die verkeersopstopping voor die mensen een stuk minder ernstig wordt als dat die tot nog toe is. En ook daar lopen weer de verhalen uit elkaar: de fietsers kunnen nog wel en weet ik wat allemaal. Maar ik ga uit van wat ik heb gezien en wat ik heb gehoord, en vandaar dat ik deze motie heb ingediend. Dus, even naar het dictum.

Verzoeken Gedeputeerde Staten:

1. In overleg met Waterschap Limburg te treden met het dringende verzoek om te onderzoeken of de Maaseikerweg tijdens de werkzaamheden gedeeltelijk open kan blijven door het inzetten van tijdelijke verkeersmaatregelen;
2. Hierbij het uitgangspunt te hanteren dat de grensovergang Roosteren–Maaseik bereikbaar blijft voor gemotoriseerd verkeer, zodat inwoners niet geconfronteerd worden met lange omrijroutes;
3. Ook het overleg aan te gaan met de gemeente Echt-Susteren en andere relevante partners om tot een werkbare oplossing te komen;
4. De Staten zo spoedig mogelijk te informeren over de uitkomsten van dit overleg en de genomen of te nemen stappen.

En gaat over tot de orde van de dag.

Dat is eigenlijk het verhaal, en ik hoor graag wat de mogelijkheden zijn van de provincie.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Peters. Dan geef ik nu het woord aan de Gedeputeerde.

Gedeputeerde Kuntzelaers: Voorzitter, de heer Peters volgt het nieuws nauwlettend. Dat is duidelijk aan de moties van vandaag. En dat wordt gewaardeerd, want het is goed om elkaar te bevragen op datgene wat er gebeurt in de provincie, en zeker als het gaat over de grensovergang bij Roosteren en Maaseik. Daar loopt gewoon een provinciale weg waar veel verkeer overheen is, en op het moment dat daar gewerkt moet worden, ontstaat daar een lastige situatie. En wij zijn natuurlijk verantwoordelijk voor die weg en daarom ook betrokken in dit proces, maar dat doen we in goed overleg met onder andere het waterschap, want die zijn degene die op dit moment de werkzaamheden daar verrichten met de gemeente en ook de hulpdiensten die daar actief zijn. En het is een behoorlijke puzzel geweest om te komen tot een oplossing hier, want ook voor ons geldt: deze oplossing is natuurlijk verre van ideaal. Als je ver moet omrijden, zoals op dit moment voor een aantal mensen daar geldt, is dat natuurlijk een situatie die je liever niet hebt. Maar werkzaamheden moeten nou eenmaal gebeuren, dus moeten er ook maatregelen genomen worden. Er zijn natuurlijk wel heel specifiek, bijvoorbeeld voor de fietsers, oplossingen gevonden, maar niet voor degenen die in het doorgaand verkeer zitten. En omdat er over die weg een substantiële hoeveelheid auto's gaat, is er ook geen oplossing binnendoor mogelijk. Dat hebben we ook de afgelopen weken gemerkt, toen we nog indringend contact hadden met de gemeente Echt-Susteren over mogelijke sluiproutes die er zouden worden gebruikt. Een permanente omleiding door het centrum is niet mogelijk. En we hebben ook geconstateerd dat tijdelijke verkeersmaatregelen, met bijvoorbeeld verkeerslichten of anderszins, eerder tot een opstopping en onveilige situaties zouden leiden, waardoor er gekozen is voor deze specifieke oplossing. Het College gaat de motie ontraden. Wat we wel nog hebben gedaan is, en dat zeg ik u gewoon, dat we nog even contact hebben gehad, ook met de uitvoerende partij hier, en gevraagd: zijn er mogelijkheden om het proces te versnellen, zodat je komt tot een eerdere openstelling van de weg, zodat de overlast zo minimaal mogelijk is? Dat

gesprek loopt, en we gaan kijken wat we daar nog kunnen betekenen om de overlast zo minimaal mogelijk te houden. Dat is iets waar wij natuurlijk ook voor staan, maar in principe, met veiligheid in ons achterhoofd, is deze keuze de keuze die wij maken.

De voorzitter: Dank u wel, Gedeputeerde. De heer Peters heeft een vraag aan u.

De heer Peters (LOKAAL-LIMBURG): Ik begrijp wat u zegt, maar overal waar ik in Limburg kom, staan ook mensen met vlaggen, onze zogenaamde verkeersregelaars. Ik weet niet of dat ook overwogen is. Maar van de andere kant zegt u: Wij zijn in gesprek. Het zou zes weken duren. Als u in gesprek bent en het zou een paar weken minder duren, dan heeft mijn motie, in ieder geval, onze motie, doel gehad, want dat zou natuurlijk ook een stuk bewerkstelligen dat we in ieder geval niet zes weken, maar misschien maar vier weken of iets minder overlast hebben. En dat doet mij al goed dat u aan de slag bent. Dan heb ik vandaag toch iets in beweging gezet. Behalve GroenLinks dan, maar voor de rest is me dat aardig gelukt. En dat betekent ... Ja, je mag niks roepen in deze zaal, maar dat doe ik dan toch maar even. Het is mij gelukt om in ieder geval via deze motie de aandacht te vestigen, en in de toekomst toch even wat beter te kijken, want je zal er maar wonen en je werk is toevallig aan die kant van die brug. Dan moet je 25 kilometer omrijden, en dat wil ik toch maar even meegegeven hebben. En we zeggen altijd: we zijn er voor alle Limburgers. Dat zijn ook Limburgers. Dat moeten we niet vergeten.

De voorzitter: Houdt u die motie daarvoor aan of zegt u van breng hem toch even in stemming? Even voor de duidelijkheid.

De heer Peters (LOKAAL-LIMBURG): Ik ben eerst benieuwd wat voor een antwoord de Gedeputeerde mij geeft.

De voorzitter: En dan ... Terecht.

De heer Peters (LOKAAL-LIMBURG): Als hij tegen mij zegt dat het hooguit één dag minder kan zijn, dan breng ik de motie niet meer in.

De voorzitter: Terecht. De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Kuntzelaers: Voorzitter, in de eerste plaats wil ik zeggen dat wij nadrukkelijk bezig zijn. Uw motie is niet de reden waarom wij hier nadrukkelijk mee bezig zijn. Wij zijn natuurlijk al een half jaar bezig met de werkzaamheden die hier plaatsvinden, en om het verkeer op een goede manier daar te laten functioneren voor alle mensen aan beide kanten van de grens. Want wij zitten hier voor de Limburgers, en doen dat met net zoveel plezier voor de Belgische Limburgers als voor de Nederlandse Limburgers. En daar wordt knetterhard aan gewerkt door de mensen in de uitvoering, dus daar wil ik graag voor gaan staan. En ook de afweging die zij maken om bepaalde keuzes uit veiligheidsoverwegingen te maken, zijn in het belang van die Limburgers. Want de dag dat er, om welke reden dan ook, door verkeerde verkeersmaatregelen ongelukken gebeuren, staan we hier ook en hebben we een ander gesprek met elkaar. Dus dat is hetgeen wat ik met name wil zeggen. Wij proberen er alles aan te doen om die werkzaamheden sneller te laten lopen. Ik kan er geen garantie voor geven dat het een dag sneller wordt, maar wij doen er alles aan om het sneller te laten lopen. Voorlopig blijft de einddatum staan op 13 juni. Dat blijft allemaal, maar we gaan er nog een keer kritisch naar kijken of we misschien met extra mankracht et cetera, daar nog een versnelling in kunnen aanbrengen. Maar op dit moment is het motie ontraden. Wij blijven ons inzetten, en we waarderen de inzet van de heer Peters voor de inwoners van Limburg, net zoals wij dat zelf ook doen.

De voorzitter: Dank u wel.

De heer Peters (LOKAAL-LIMBURG): En ik houd de motie aan.

De voorzitter: U houdt de motie aan. Dank u wel. Daarmee is motie vreemd 3175, 'Verzoek tot openhouden grensovergang Roosteren-Maaseik met inzet van tijdelijke verkeerslichten.' aangehouden. Het moet niet veel gekker worden vandaag. Tot slot komen wij bij de motie vreemd 3176: 'Gratis OV.' Daarvoor geef ik het woord aan de eerste indiener, de heer Schyns, namens JA21.

De heer Schyns (JA21): Dank u wel, voorzitter. Wij zijn niet van het uitdelen van gratis biermoties, maar ook niet van een ongelijke behandeling van Limburgers. Provinciale Staten heeft namelijk eerder ingestemd met de invoering van de Meedoen Pas. En er zit een behoorlijk stuk ongelijkheid in het feit dat enkel minima gebruik zouden kunnen maken van de Meedoen Pas. Met deze motie vreemd wil JA21 een verdiepingsslag maken. Niet alleen minima, maar ook mensen uit midden- en hogere-inkomensgroepen willen en zijn bereid om gebruik te maken van het openbaar vervoer wanneer dat gratis of sterk verlaagd kan worden aangeboden. Meer ov helpt bovendien bij het oplossen van stikstofproblemen die op dit moment bouwprojecten blokkeren. Het zorgt voor minder files, minder uitstoot van fijnstof, een schonere lucht en een impuls voor de toeristische sector in ons mooie Limburg. In de basis zal dat voor velen een onorthodoxe motie zijn van JA21. Toch is de realiteit dat ons wegennetwerk dusdanig overbelast raakt dat een structurele impuls noodzakelijk is in het belang van alle Limburgers. Zowel de ov-reiziger als de automobilist heeft hier baat bij, omdat het de druk op de wegen vermindert en de kosten om van A naar B te komen uiteindelijk omlaaggaan. Als we de wegen niet verbreden, is een betere balans tussen openbaar vervoer en autoverkeer essentieel. Gratis openbaar vervoer is daarmee niet alleen sociaal rechtvaardig, maar ook economisch en ecologisch verstandig beleid. Tot slot, voorzitter, lees ik het dictum voor u voor.

Verzoeken het College om:

- Te onderzoeken of een pilot te starten om gratis openbaar vervoer in Limburg voor iedereen mogelijk te maken en een terugkoppeling te geven aan PS uiterlijk in Q4-2025.
- De kosten te dekken uit het bedrag dat, voorgesteld, naar de Algemene Reserve zou gaan.

En gaat over tot de orde van de dag.

Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan geef ik het woord aan de Gedeputeerde.

Gedeputeerde Kuntzelaers: Voorzitter, een heel mooie motie van JA21. De heer Schyns houdt een vurig pleidooi voor gratis openbaar vervoer in Limburg en benoemt terecht alle voordelen die er gepaard zouden gaan met gratis ov voor Limburg, en wat dat betekent voor mensen die niet meer met de auto hoeven te gaan. Je creëert heel veel pluspunten als je gratis openbaar vervoer aanbiedt. Iemand zei al, de 'maar' komt eraan: daar zit één grote uitdaging aan. Op dit moment betalen wij € 75-77 miljoen per jaar om het huidige ov te subsidiëren vanuit onze kant. Dat is het bedrag dat wij betalen aan Arriva. Dat is de helft van de kosten van het ov. De andere helft wordt opgehaald door kaartjes. Tel uit uw winst. Dat betekent dat je structureel zo'n € 75 miljoen per jaar nodig hebt om het ov in de provincie in zijn huidige omvang gratis te maken. En ik durf de stelling wel aan dat gratis ov de populariteit van het ov enigszins zou verhogen en dat daardoor de kosten ook nog enigszins zouden kunnen toenemen. Dus laten we voor het gemak ervan uitgaan dat het zo'n € 100 miljoen in the ballpark is om het ov in onze provincie gratis te maken. In onze begroting is dat op dit moment geen haalbare kaart. Zeker niet omdat je met incidentele middelen te maken hebt die hier genoemd worden als vrijval, en ten tweede omdat een inzet van € 100 miljoen structureel in dit huis misschien een iets bredere context vergt dan een motie vreemd op vrijdagmiddag. Dat neemt niet weg dat wat hier staat, een goed pleidooi is. En dat pleidooi zouden we moeten houden in Den Haag, want de winstpunten die hier genoemd worden en de voordelen die er zijn, kun je met elkaar realiseren en betalen vanuit de Haagse begroting. En dan zou je best nog weleens ... De vergelijking met Luxemburg wordt ook natuurlijk getrokken in deze. Dat zou je kunnen betogen met elkaar. Als de oproep hier is: zoek naar een

optie voor gratis ov en bepleit dat in Den Haag, dan doe ik graag mee vanuit het College, dan wil ik dat graag overbrengen. Want ook in ons coalitieakkoord hebben we afgesproken dat we de zoektocht naar hoe je gratis ov met elkaar inricht, vanuit dit oogpunt graag doen. Dus als dat de context is die ik hier lees, dan kunnen we daarmee aan de slag. Maar een pilot hier starten vanuit eigen budgetten, daartoe zie ik niet de middelen en de mogelijkheden op dit moment, en dan wordt het ontraden.

De voorzitter: U was klaar met uw betoog?

Gedeputeerde Kuntzelaers: Ik denk dat dat voldoende is om in ieder geval nog in een vervolgzetting te komen tot een verduidelijking van datgene wat hier staat.

De voorzitter: Zeker, maar het is geen debat, dus daarna krijgt u dan alleen maar het woord om de vraag te beantwoorden.

Gedeputeerde Kuntzelaers: Ja, zeker. En ik denk dat er heel goede vragen komen van de heer Schyns, zo ken ik hem.

De voorzitter: Ik ben benieuwd. De heer Schyns, aan u het woord voor één interruptie.

De heer Schyns (JA21): dank u wel. Ik zal hem verduidelijken. Ik wil niet direct een pilot starten. Ik wil onderzoeken of er een pilot gestart kan worden om gratis ov of een zwaar gereduceerd tarief in Limburg te starten. Dus ik kan die berekening die u zojuist doet volledig volgen. Ik denk ook dat die ongeveer correct is, maar dat betekent dus ook dat een lager bedrag nog steeds invloed heeft op de effecten van meer reizigers in het openbaar vervoer. Dus mijn vraag is niet alleen gratis, maar ook een zwaar gereduceerd tarief, zoals de motie doet lijken. Dank u wel.

De voorzitter: Gedeputeerde.

Gedeputeerde Kuntzelaers: Voorzitter, ik denk dat we dat ... We hebben een aantal onderzoeken lopen naar de toekomst van het ov in Limburg. Daar zijn we in de werkgroep OV druk mee aan de slag. **En ik denk dat we de gedachtelijn van hoe je betaalbaar ov kunt faciliteren, want daar gaat het over op het moment dat je een gereduceerd tarief creëert, dan ga je het bedrag reduceren en daar zul je x bedragen tegenover moeten stellen, in een vervolgtraject met elkaar zeker kunnen bekijken. En ik denk dat dat passend is in het toekomstbeeld ov waar je mee aan de slag gaat. Dus daar kunnen we zeker naar kijken. Het is een toezegging.** En de wedervraag is: moet dit sec in Limburg worden opgelost of vindt u dat we dit verhaal ook in Den Haag ...

De voorzitter: Nee, we gaan geen tegenvragen stellen.

Gedeputeerde Kuntzelaers: Ja, maar dan is de vraag mij niet geheel duidelijk. Moeten we het zelf oplossen? Want dan ontraad ik dit gewoon en dan gaan we dit niet doen. Tenzij u mij ook naar Den Haag stuurt om dit mee mogelijk te maken.

Spreker: <onverstaanbaar>

Gedeputeerde Kuntzelaers: Zeker. Uitstekend.

De voorzitter: Dank u wel. Ik kijk even of er nog vragen zijn aan de Gedeputeerde? Ja, de heer Huizing heeft een vraag aan de Gedeputeerde. Aan u het woord.

De heer Huizing (BBB): Dank u, voorzitter. Nee, de Gedeputeerde schetst, en daar zijn we het grotendeels mee eens, het financieringsplaatje. En wat ons betreft zal een onderzoek naar een pilot moeten behelzen dat je ook naar de financiering kijkt. Dus daar zal ... In Den Haag ligt een deel van de sleutel, denk ik. Dus mijn vraag is eigenlijk aan de Gedeputeerde: Als dit de interpretatie is van de motie, zou u dan toch niet bereid zijn om het uit te voeren, in de zin van het in beeld brengen, inclusief de financiering, wat ervoor nodig is om het te gaan doen. En zo hebben wij eigenlijk ook de motie, samen met de heer Schyns, geïnterpreteerd. En mijn vraag is dus aan u: als het op die manier geïnterpreteerd wordt, zou u dan toch niet uw appreciatie willen herzien?

De voorzitter: Gedeputeerde.

Gedeputeerde Kuntzelaers: Ja, voorzitter, met name de dekkingsvoorstellen die hier genoemd worden, maken het eigenlijk een onmogelijke vraag, want het gaat over tientallen miljoenen waar we het over hebben, en zelfs een pilotversie zou dat behelzen. Dus in die context ...

De voorzitter: Even voor de helderheid, ik had de heer Schyns goed begrepen, volgens mij. Het gaat alleen over het onderzoek, niet over de pilot zelf. Zeg ik het goed, mijnheer Schyns?

Gedeputeerde Kuntzelaers: Ja. **In die context onderzoek doen met elkaar, dat kan zeker, Uiteraard, dat wil ik toezeggen, want onderzoek kan zelfs gewoon binnen de huidige budgetten voor infrastructuur.** Daar hebben we de additionele € 34 miljoen voor. Ik zie inmiddels een heel tevreden Gedeputeerde van Financiën. Dat kunnen wij meenemen in de verkenningen naar de toekomst en het daarin integreren. Dus in dat perspectief kunnen we dat doen. Dat kan.

De voorzitter: Er is een punt van orde.

De heer Nijskens (VVD): Ja, voorzitter, ik wil een punt van orde maken. We hebben hier een voorstel dat in de honderden miljoenen loopt. En normaal gesproken is het een motie voorlezen, dictum, toelichting, één vraag stellen. Daar heeft u andere mensen ook op gekort. En nu wordt ineens de motie helemaal uitgebreid. We leiden al een pilot waarvan alleen het onderzoek gefinancierd moet worden. Dan moeten we toch echt ons reglement van orde gaan aanpassen en over iedere motie een debat voeren. Want er zijn moties geweest waar wij graag een debat over hadden willen voeren, die nu eigenlijk via een één korte vraag afgedaan moesten worden. Dus ik vind het echt niet correct wat er op dit onderwerp gebeurt.

De voorzitter: Ik geloof niet dat ik het met u eens ben. De Gedeputeerde heeft het verkeerd geïnterpreteerd, omdat ik de heer Schyns in zijn bewoordingen duidelijk hoorde zeggen dat het alleen maar ging voor de kosten van het onderzoeken, voor de rest niks. En ik dacht dat dat ook zo verwoord staat. En ik ga ... Hij heeft het in zijn ... Dat klopt. Het is inderdaad geen debat. Ik voorkom ook dat het een debat is. Iedereen krijgt één vraag om het toe te lichten. Alleen, ik constateerde dat de Gedeputeerde het verkeerd geïnterpreteerd heeft ten opzichte van wat ik de heer Schyns hoorde zeggen in zijn bijdrage. En dat er enige ruimte of licht zit in het dictum, dat is zo. U was met uw beantwoording bezig, of heeft u hem gehad? Anders ga ik even de overige vragen ... Ik denk dat dat wel kan. Nog een vraag aan de Gedeputeerde. De heer Wolters Gregório.

De heer Wolters Gregório (SP): Dank u wel, voorzitter. Structurele problemen zijn voor mensen structureel, en de Meedoen Pas is dat nog niet. Dus mijn vraag aan de Gedeputeerde is: is hij het met de SP-fractie eens dat we eerst de Meedoen Pas eens een keer structureel moeten maken? Want die is nu maar voor een beperkte tijd ...

De voorzitter: Maar dit is onderdeel van een debat.

De heer Wolters Gregório (SP): Nee, maar het gaat over: wordt het een motie of niet.

De voorzitter: De motie vraagt om een onderzoek te doen.

De heer Wolters Gregório (SP): Ja. Maar dat we in plaats van dit onderzoek de Meedoen Pas structureel maken, en dat we het nationaliseren van ons ov juist aan de OV-werkgroep mee gaan geven? Dat is mijn vraag.

De voorzitter: Gedeputeerde.

Gedeputeerde Kuntzelaers: Ik ga u toch corrigeren, voorzitter, want het dictum hier luidt: 'Te onderzoeken of een pilot te starten naar gratis ov en de kosten daarvoor te dekken uit een bedrag.' En dan gaat het wel over tientallen miljoenen. Dus ik snap dat het onderzoeksdeel over een beperkt bedrag gaat, maar waar hiertoe opgeroepen wordt, is ook eventueel een pilot. En dat staat hier wel op papier, dus op het moment dat ik nu dadelijk oordeel Staten geef, krijgen we toch een soort beeld dat ik hier een pilot voor € 10 miljoen of € 20 miljoen moet gaan organiseren. **En ik wil de toezegging doen naar de heer Schyns dat we het onderzoek meenemen binnen het kader van de toekomstontwikkeling ov, en dat we daar ook aan het einde van dit jaar een beeld van hebben liggen waarin dit wordt meegenomen, zonder dat ik het risico nu al voor € 20 miljoen heb ingeboekt dat we mogelijk toch die pilot starten. Dus als u daarmee akkoord kunt gaan en de motie daarmee intrekt, dan ligt die toezegging hier op de mat, en dan kunnen we dit uitwerken en in de toekomst met elkaar bespreken.**

De voorzitter: Dat lijkt me heel constructief. Ik kijk even naar de heer Schyns. U heeft een toezegging binnen. Is dat voor u voldoende om de motie in te trekken en aan te houden?

De heer Schyns (JA21): Ja.

De voorzitter: Ja, als in intrekken? Ja, de motie is ingetrokken. Daarmee is de motie vreemd 3176 ingetrokken. Dames en heren, daarmee ... We komen er samen altijd wel weer uit, dank daarvoor, met zijn allen.

10 Sluiting

De voorzitter: Daarmee zijn we aan het einde gekomen van deze Statenvergadering. Weet dat de lunch voor u klaar staat in het Statenrestaurant. De vergadering is gesloten. Ik wens u allen, voor later, wel thuis.

(Einde van de vergadering om 13.20 uur)

De notulen van de vergadering van 9 mei 2025 zijn door Provinciale Staten goedgekeurd in hun vergadering van 20 juni 2025.

Dhr. mr. A.O.J. Pregled, griffier

Dhr. E.G.M. Roemer, voorzitter